Poštnina plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odvetnik

Št. 9/ december 2000 Glasilo Odvetniške zbornice Slovenije

Iz vsebine:

Intervju
Dr. Janez Kranjc
Nova stavba fakultete - življenjsko delo

Članki
Dr. Miha Trampuž
Odvetniške storitve kot avtorska dela

Evropa
Dr. Karlo Primožič
Tudi odvetniki (lahko) stavkamo

Mnenja
Jože Ilc
Vsebina pooblastila

Kolegi pripovedujejo
Joža Konečnik
Kako sem kandidirala za poslanko

Priloga
Marta Klampfer
Oblikovanje izvršljivih zahtevkov v individualnih delovnih sporih

ISSN 1408-9440

Uvodnik

1800 - december - 2000

Sirotam bil si varuh. Pravo in milo
združevati trudil si se neprestano.
Vse v slehernem je zboru te častilo.

(dr. France Prešeren: Gospodu apelacijskemu sodniku Antonu Čopu ob preselitvi v Celovec).

Zvenelo bi pretirano samozavestno, če bi dvestoletnico rojstva našega kolega in pesnika dr. Franceta Prešerna povezovali le z dvoletnico rojstva našega stanovskega lista. Primerjava obletnic ima svoj globlji smisel v ugotovitvi, da se ob začetku novega tisočletja izteka čas klasičnega odvetništva, ki so ga na podoben način doživljali tako Prešeren kot tudi vse kasnejše generacije odvetnikov.

Ne obstoji Hamletovo vprašanje "spremembe da ali ne". Kdor bi tako mislil, bi se upiral času in novemu svetu, ki ga je izreden razvoj tehnologije v komuniciranju ljudi skrčil praktično na obseg pokrajine iz Prešernovih časov. Gre samo za vprašanje, ali lahko bodoče odvetništvo obstane brez tistih temeljnih vsebinskih elementov, ki so ga spremljali stoletja.

Glasniki močnega kapitala in proste konkurence zatrjujejo, da so temeljne vrednote odvetništva - avtonomija, kodeks odvetniške etike, stroga zaupnost razmerja s stranko - zastarele in ovirajo razvoj tega poklica. Čudno in zaskrbljujoče, da so enakih misli tudi nekateri odvetniki. Etična komponenta poklica jim je marsikdaj samo ovira, da iz stranke izvlečejo nesorazmerno plačilo. Za denar so pripravljeni storiti vse, tudi zoper tisto, kar so generacije odvetnikov trudoma pozitivnega ustvarile na etičnem področju. Ne razumejo, da tudi v svetu kapitalizma odvetništvo ne more biti izvir bogatenja, ampak lahko nudi samo zelo soliden vir zaslužka. Sodobni " moneymaker " lahko v odvetništvu samo ruši, njemu je zato mesto na borzah, v svetu finančnih transakcij in nepremičninskih poslov.

Ker je kapital kot voda, ki želi zapolniti vsak prazen prostor, se danes v svetu že vodi bitka, da bi bil trg odvetniška globalno odprt povsem na komercialni bazi in brez tradiconalnih etičnih komponent. Zato evropski odvetniki prek svoje organizacije CCBE v okviru pogajanj GATS 2000 ostro nasprotujejo takšnim tendencam, ki nimajo ničesar skupnega z evropsko tradicijo odvetništva in upravičenimi interesi domačih odvetnikov. Žal to še ni vse, s čimer se želi v temeljih spremeniti odvetništvo.V borbi zoper organizirani kriminal, zlasti na področju pranja denarja, želi EU pripraviti direktivo, ki postavlja odvetnika v vlogo ovaduha, ne da bi za to stranka sploh kaj vedela. Kjer je tukaj poklicna zaupnost kot eden izmed stebrov našega poklica in hkrati temeljna človekova pravica po 6. in 8. členu EKČP?

Odvetniki ne smemo nemo stati ob strani in samo opazovati dogodke. Ko se spominjamo Prešerna in iščemo v njem ustrezen navdih, povežimo obe obdobji tudi z lastnim pogumom, kot ga je znal pokazati Prešeren. Avtonomija našega poklica zavezuje, zato bodimo kritični do lastnih ravnanj in sledimo zahtevam časa ter družbe. Vse, kar v lastnih vrstah ogroža temeljne vrednote odvetništva, moramo sankcionirati in se hkrati odločno upreti podobnim zunanjim vplivom. Če pade samo ena temeljna vrednota našega poklica, pade s tem poklic sam. Te vrednote niso nikoli bile nekaj samega zase. Vzpostavljajo namreč ravnotežje ne samo v samem poklicu, temveč predvsem v odnosu do družbe in strank. Brez njih bi bil naš poklic brez perspektive, spremenili bi se v pravnike - trgovce. Naj ponudim primerjavo, ki je hkrati moj poziv na akcijo. Sredi Pariza, tam nekje pod Montmartrom, je prikupna restavracija z nenavadnim imenom: "Krava, ki opazuje mimoidoče vlake ". Saj veste: pašnik, skoraj sita krava, ki nemočna začudeno gleda v svet, ki se po tirih vozi mimo nje.Z aluzijo na to kravo vas, kolegice in kolegi, pozivam " Ne soyons pas comme une vache, qui regarde passer les trains! ".

Samo na ta način si bomo tudi mi zaslužili besede, ki jih je Prešeren izrekel svojemu prijatelju in sodniku Antonu Čopu ob napredovanju na višje službeno mesto.

dr. Konrad Plauštajner

Kazalo

Table of contents

1

Uvodnik
Dr. Konrad Plauštajner: 1800 - december - 2000

Editorial
Dr. Konrad Plauštajner: 1800 - December - 2000

3

Obletnica
Dr. Peter Čeferin: Kako je dr. France Prešeren postal odvetnik

Anniversary
Dr. Peter Čeferin: How Dr. France Prešeren Became an Attorney

4

Intervju
Mag. Bojan Kukec: Intervju z dr. Janezom Kranjcem, dekanom Pravne fakultete v Ljubljani - Nova stavba fakultete - življenjsko delo

Interview
Bojan Kukec, LL.M: Interview with dr. Janez Kranjc, Dean of the University of Ljubljana Faculty of Law - New Faculty Building - a Lifework

6

Članki
Dr. Miha Trampuž - Odvetniške storitve kot avtorska dela

Articles
Dr. Miha Trampuž - Attorneys' Services - Authorial Work

9

Mednarodne organizacije
Dr. Konrad Plauštajner: CCBE spreminja svoj odnos do držav tranzicije

International Organizations
Dr. Konrad Plauštajner: CCBE Alters its Relation to Countries in Transition

11

Evropa
Dr. Karlo Primožič: Tudi odvetniki lahko stavkamo
B.K.: Francija - tudi odvetniki so že stavkali
Mag. Bojan Kukec: Tuji odvetniki na Češkem

Europe
Dr. Karlo Primožič: Attorneys Also Have the Right to Strike
B.K.: Attorneys Have Been on Strike in the Past
Bojan Kukec, LL.M: Foreign Attorneys in the Czech Republic

13

Mnenja
Jože Ilc: Vsebina pooblastila

Opinions
Jože Ilc: Contents of Procuration

14

Zbornica
Iz dela Upravnega odbora Odvetniške zbornice Slovenije - Pravilnik o povrnitvi stroškov v disciplinskih postopkih - (Ne)plačevanje članarine in prispevkov - Odvetniška šola 2001 - Iz odvetniškega imenika, stanje 31. 10. 2000
Skupščina OZS - december 2000 - Tradicionalno srečanje s hrvaškimi kolegi

Bar
Activities of the Managing Board of the Bar Association of Slovenia - Regulations on Compensation of Expenses in Disciplinary Proceedings - (Non)Payment of Affiliation Fees and Contributions - Attorneys' School 2001 - From the Attorneys' Register, (State: 31st October 2000)
Assembly of the Bar - December 2000 - Traditional Meeting with Croatian Colleagues

I-VIII

Priloga
Marta Klampfer: Oblikovanje izvršljivih denarnih in nedenarnih zahtevkov v individualnih delovnih sporih

Supplement
Marta Klampfer: Formation of Executable Financial and Non-Financial Claims in Individual Labour Disputes

27

Mnenja
Janez Jaklič: Detektiv kot poblaščeni vročevalec

Opinions
Janez Jaklič. Detective as an Authorized Person to Hand-in Documents

28

Kolegi pripovedujejo
Joža Konečnik: Kako sem kandidirala za poslanko
Mag. Janez Tekavc: Črne toge - nova odvetniška moda

Tales of our Colleagues
Joža Konečnik: How I Stood for a Seat in Parliament
Janez Tekavc, LL.M: Black Gowns - New Fashion of Attorneys

30

Knjige - Prikazi
Hinko Jenull: "Ustavno sodstvo"
Mag. Bojan Kukec: Odvetnikove "Pesmi, slike in misli"

Books - Reviews
Hinko Jenull: "Constitutional Court"
Bojan Kukec, LL.M: Attorneys' "Poems, Paintings and Thoughts"

33

Mediji o odvetništvu
Domači, "evropski" in tuji odvetniki (prebral in izbral: mag. Bojan Kukec)

Bar in the Media
Domestic, "European" and Foreign Attorneys (Selected by Bojan Kukec)

35

Iz arhiva OZS
Dr. Peter Čeferin: Skrb zbornice za ugled odvetništva - II.

From the Archives of the Bar
Dr. Peter Čeferin: Care of the Bar for the Reputation of Attorneyship - II.

36

Odvetnik, št. 6-9, Stvarno in avtorsko kazalo

Odvetnik, no. 6-9, Tables of Content (by Authors and by Subjects)

39

Avtorski sinopsisi

Authorial Synopses

Kolegicam in kolegom, sodelavcem in vsem bralcem našega glasila

želimo

SREČNO 2001

Uredniški odbor Odvetnika

Kako je dr. France Prešeren postal odvetnik

dr. Peter Čeferin

Pravica do opravljanja odvetniškega poklica je bila na Kranjskem vse do leta 1868, ko je pričel veljati Odvetniški red,[1] odvisna od imenovanja, ali kot leta 1911 v svojem članku "Zagovorništvo"[2] ugotavlja dr. Metod Dolenc: "... v času po občnem sodnem redu do 1820 je imenoval odvetnike cesar, od tedaj do 1849 višje deželno sodišče, od 1849 do 1868 justični minister, šele po sedaj veljavnem odvetniškem redu z dne 6. julija 1868 postalo je odvetništvo prosto".

Dr. France Prešeren je štirinajst let čakal na podelitev pravice za opravljanje odvetniškega poklica. V tem času je petkrat vložil ustrezno prošnjo in kot to opisuje dr. Fran Skaberne,[3] je postopek potekal takole:

"V letu 1832 je bil predlagan na četrtem mestu. Leta 1834 je prišel na drugo mesto z oceno prav dobro glede vseh treh odločilnih momentov: sposobnosti, uporabe in morale. Referent Anton Zhop (Čop), sorodnik Matije Čopa, je menil, naj se daje prednost načelu daljše službene dobe, v Celovcu so pa dali prednost strokovni kvalifikaciji pred službeno dobo in je bil izbran na zadnjem mestu predlagani Matija Kavčič, ki je imel najodličnejšo oceno. Leta 1840 je bilo razpisano Eberlevo mesto v Ljubljani in sicer tako, da se morajo kandidati izpričati z zadostnim znanjem kranjskega jezika. Na gremialni seji je bila sprejeta terna: 1. Prešeren, 2. Traun, 3. Rak. Čop se je v svojem referatu tudi že oziral na Prešernovo literaturno delo. Imenovan je bil pa Josip Kleindienst iz Gornjega Štajerskega, pomožni referent fiskalnega urada v Celovcu, ki ni znal kranjskega jezika in je bil za deset let mlajši od Prešerna.

Leta 1843 je bilo zasesti Baumgartenovo mesto. Referent Coppini je predlagal terno: 1. Prešeren, 2. Toman, 3. Pfefferer. Toda predsednik Deželnega sodišča Karel p.l. Plettenegg se je obrnil tako, da je to ostalo tajno tudi njegovim svetnikom, na policijo.

Dr. Franc Janez Uhrere, gubernijalni svetnik in policijski ravnatelj v Ljubljani, je poročal:

Spretnost in poštenost dr. Franca Prešerna se v polni meri priznavata, toda zaradi njegovega nagnjenja do pijače in do poltenosti radi njegovih ekscentričnih načel in zaradi njegove grajavosti, ki lastnim napakam prizanaša a vse drugo po mili volji biča, mu javno mnenje ni naklonjeno.

Petenegg je predlagal mesto terne Prešeren-Toman-Pfefferer druge kandidate (Pfefferer, Rak, Rudolph, Berce, Rosina) in imenovan je bil Pfefferer.

Pfefferer je umrl leta 1845. Prešeren je zopet prosil, Pettenegg pa je s pozivom na svoje poročilo od 20. januarja 1844 izrečno odklonil in je bil imenovan Rak.

Ko so bile z najvišjim odlokom od 14. januarja 1846 poleg deset starih advokatur za Ljubljano ustanovljene še štiri nove (ena v Kranju, ena v Postojni in ena v Novem mestu), Prešeren ni vložil prošnje zaman.

Dne 1. septembra 1846 je dobil obvestilo, da je postal odvetnik v Kranju."

[1] *Advocatenordnung, Reichs-Geichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Österreich, Jahrgang 1868, XXXVIII. Stück.*

[2] ***Dr. Metod Dolenc**, Zagovorništvo, Slovenski pravnik, štev. 2 in 3/1911.*

[3] ***Dr. Fran Skaberne**, Slovenski advokati in javni notarji v književnosti, znanosti in politiki, izdalo Društvo "Pravnik" v Ljubljani leta 1936.*

Intervju

Intervju z dr. Janezom Kranjcem, dekanom Pravne fakultete v Ljubljani

Nova stavba fakultete - življenjsko delo

Pogovor vodil in pripravil za objavo: **mag. Bojan Kukec**

• Ob koncu novembra smo prisostvovali svečani inavguraciji nove stavbe Pravne fakultete Univerze v Ljubljani v tolikšnem številu, da so nekateri celo ostali pred dvorano največje predavalnice. V svojem govoru je rektor Univerze v Ljubljani prof. dr. Jože Mencinger izrazil posebno zahvalo Vam - dekanu, z neobičajno preprostimi besedami: "... Kadarkoli sem bil pri njem, je telefonaril, se prepiral z obrtniki in vsak dan trikrat bil na stavbi. Zato je v tej PF tudi del njega ..."! Se strinjate s takšnim opisom vaših prizadevanj?

Rektor je vedno prijazen in spodbuden. Kar se tiče mojega dela, priznam, da sem se trudil po svojih najboljših močeh. Jasno pa je, da to za izvedbo projekta še zdaleč ni bilo dovolj. Brez dela, pomoči in spodbude številnih drugih bi bil moj trud zaman. Pohvalo, ki jo omenjate, štejem zato za priznanje vsem, ki smo delali na projektu. Pri tem je treba priznati, da smo imeli tudi veliko sreče.

Seveda je res, da nosi vsak izdelek materialne in imateralne narave v sebi pečat tistega, ki ga je naredil, ali je pri njegovem nastajanju sodeloval. Če je avtorjev več, ima tudi njihov izdelek več pečatov, s tem da je vsak drugačen in vsak nekaj posebnega. Zase lahko trdim, da sem v reševanje prostorske stiske fakultete vložil skoraj pet let svojega življenja. Če upoštevamo povprečno trajanje aktivne človeške dobe, je bil to z mojega vidika brez dvoma velik projekt.

• Predsednik države Milan Kučan je v svojem govoru zaželel prijazno prihodnost Pravni fakulteti. Kako jo vidite vi?

Predsednik države je s svojo navzočnostjo in predvsem s tem, da je inavguriral novo stavbo, poleg pripadnosti svoji fakulteti pokazal tudi mesto, ki naj ga ima pravo v življenju družbe in države. Pravno izobraževanje je prvi korak na poti k dobremu pravniku, ki je zopet prvi od več pogojev za učinkovito delovanje pravnega sistema. Z novo stavbo so dobili študentje in učitelji fakultete pogoje za delo, ki so blizu idealnih. Seveda samo zidovi, klopi, police itd. niso dovolj. Nova, prostorna stavba je po eni strani pokazala, kako premalo nas je učiteljev, po drugi strani pa, kako so mnogi med nami raztrgani na več strani.

Ob odprtju je bilo rečeno, da je treba dati novi stavbi dušo. To lahko storimo le študentje, učitelji in pravniki iz prakse, ki bodo v tem procesu sodelovali, vendar če se bomo skupaj trudili ustvariti tiste ideale prava in pravičnosti, ki jih pri svojem delu kasneje nihče ne bo mogel prezreti ali pozabiti. Če nam bo to uspelo, bo to najsvetlejša prihodnost za fakulteto in za slovensko pravo.

• Stari deželni dvorec prinaša "negativni donos", kot se je izrazil na slavnosti rektor. Kakšna je nadaljnja usoda starega univerzitetnega poslopja, saj smo srednje in starejše generacije z nostalgijo vezani nanj?

Tega ne vem. O tem bodo odločali pristojni organi univerze.

• V naslovu sem povzel oceno vaše sodelavke prof. dr. Alenke Šelihove, ki vam je na otvoritvi v imenu sodelavcev podarila umetniško sliko, ter vašo vlogo pri projektu nove stavbe PF v Ljubljani opisala, kot delo, ki ga je storil: "Pravi človek ob pravem času, na pravem mestu". Kako kanite s svojim kolektivom (visokošolskih učiteljev, sodelavcev in študentov) nadaljevati? Ali nova stavba pomeni tudi nov pristop k oblikam in metodam študija, npr. z večjo vključitvijo praktikov (npr. odvetnikov) v (redni) študijski proces in obštudijske dejavnosti, ki jih omogočajo nove prostorske možnosti (simulacije sodnih postopkov, s sodelovanjem profesionalnih odvetnikov, vabljena predavanja, diskusijski večeri, itd.)?

Nova stavba daje številne nove možnosti. Naj omenim le uporabo sodobnih avdio vizualnih sredstev, ki lahko pomembno poživi pedagoški proces. Seveda pa ostaja eden izmed velikih problemov tega procesa premajhno število učiteljev.

Ob gradnji smo večkrat poudarjali, da mora nova stavba postati stičišče teorije in prakse. Zato bi si zelo želel, da bi se praktiki več vključevali v pedagoški proces in vnesli dodatno razsežnost v pravno izobrazbo.

• Slovenski odvetniki si želimo tesnejšega sodelovanja z obema pravnima fakultetama, kljub uveljavitvi "odvetniške šole" ter dodatnega funkcionalnega izobraževanja v okviru OZS (posebni izpiti za nove odvetnike s področja odvetniške tarife in odvetniške poklicne etike). Kakšno je vaše stališče do uvedbe izbirnega predmeta "odvetništvo (in notariat)" po vzoru npr. Pravne fakultete zahodno češke Univerze v Pragi, kjer imajo "odvetništvo" kot izbirni predmet že tretje leto, podobne rešitve pa uvajajo tudi v Italiji, Avstriji in na Poljskem?

Sam žal premalo vem o tem, da bi lahko dal ustrezen odgovor. Bojim se, da bi bilo glede na splošno zasnovo našega študija odvetništvo težko samostojen predmet, gotovo pa je, da bi bilo treba ponovno razmisliti o večjem vključevanje praktičnih vidikov pravnega dela v pravni študij. To ne bi koristilo le študentom, marveč bi tudi praktike spodbudilo k razmišljanju, kako rešitve iz prakse na čim bolj učinkovit in sistematičen način posredovati akademskemu okolju.

Tako razmišljanje je bilo vedno ena od značilnosti slovenske pravne tradicije. Ne smemo namreč pozabiti, da so

ravno slovenski sodniki, odvetniki in notarji oblikovali slovenski pravni jezik in utrli pot za ustanovitev slovenske univerze.

• Današnji predmetnik zagotovo ne pokriva vsega, kar bi nujno bilo potrebno znati diplomantu PF s področja odvetništva, še posebej upoštevajoč, da v Zakonu o odvetništvu že uvajamo "evropskega odvetnika", tako tistega iz EU, kot slovenskega v EU (direktiva 5/98/EC). Če že ne bi uvedli samostojnega izbirnega (neobveznega) predmeta " odvetniško in notarsko pravo" po funkcionalnem načelu (podobno kot bi lahko uvedli medicinsko pravo, pravo športa, ipd. in kot že obstaja npr. kanonsko pravo), ali vidite možnost za sodelovanje profesionalnih odvetnikov v pedagoškem procesu za tako pomembna področja v okviru drugih predmetov, kot so npr.: odvetniška (notarska) poklicna etika in deontologija, evropski odvetnik, vloga odvetnika pri ADR - procesno pravo, ipd.?

Gotovo je eden od predmetov, ki bi ga morali čim prej uvesti, poklicna etika. Prepričan sem, da bi pri njegovi izvedbi morali sodelovati tudi in predvsem pravniki iz prakse, saj so konkretni primeri najbolj nazorni in poučni. Isto velja za posamezna vprašanja pri ostalih predmetih.

Praktiki, še posebej odvetniki in sodniki, bi se morali tudi dejavno vključiti v oblikovanje novega predmeta "Pravno svetovanje študentov", ki je bolj znan po svojem ameriškem naslovu "pravna klinika" ter odpira številna načelna vprašanja in dileme.

Seveda pa to ne pomeni, da bi moral biti pravni študij zgolj praktičen. Ohraniti je treba njegovo teoretično in akademsko zasnovo in jo dopolniti s praktičnimi vidiki.

• Na letošnjih Dnevih slovenskih pravnikov v Portorožu je zaključek vašega uvodnega referata "Slovenski pravnik na začetku tretjega tisočletja" povzročil med kolegi kar nekaj razburjenja. Znano mi je, da ste v zvezi s tem poslali predsedniku OZS pismo s pojasnilom. Ali lahko vašo misel o prevzemanju (predvsem ameriških) tujih izgledov v procesu globalizacije in o odvetnikih, ki so pripravljeni za dovolj denarja z vso vnemo zagovarjati očitnega zločinca ... pojasnite še našim bralcem, saj ste bili očitno napak razumljeni?

Priznam, da sem bil zelo presenečen in prizadet, ko sem slišal, na kakšen način je bil moj referat razumljen. Tega si niti v sanjah ne bi bil mislil, saj je bilo bistvo mojega sporočila povsem drugačno. Hotel sem opozoriti na pomen, ki ga ima način razmišljanja in vrednot pri delu pravnika. In to katerega koli, neodvisno od konkretnega pravniškega poklica, ki ga opravlja. Vsi vemo, da so med sodniki, notarji, odvetniki, profesorji itd. dobri in manj dobri, in to tako v strokovnem kot v človeškem pogledu. Zato bi bilo nesmiselno in povsem deplasirano govoriti o eni skupini kot o dobri, o drugi pa kot o slabi. Zaradi tega tudi nikjer nisem govoril o posameznem pravniškem poklicu, marveč vedno le o ljudeh, ki delajo kot pravniki. V tem vidim srž problema.

Na koncu svojega referata sem hotel opozoriti na nekritično in nepotrebno prevzemanje tujih miselnih modelov. Gre za stereotipe, ki jih ponujajo predvsem različni (ne vedno dobri) filmi s pravno vsebino. V njih igra zelo pogosto, če ne celo praviloma, odločilno vlogo mlad, uspešen odvetnik, ki mnoge mlajše gledalce fascinira s svojo prodornostjo in bliskovito kariero. Pri tem pogosto vidijo le zunanji uspeh, prezrejo pa njegovo morebitno etično oporečnost. (Ko smo npr. na fakulteti v okviru cikla Film in pravo govorili o filmu Hudičev advokat, je prišlo to zelo lepo do izraza.) Seveda pa bi bilo neumno na temelju tega trditi, da so odvetniki slabi, ostali pravniški poklici pa dobri.

Na problem tujih vplivov sem hotel opozoriti tudi zato, ker se mi enostavno ne zdi potrebno, da bi se zgledovali le po tujih vzorih, ko imamo dovolj dobrih zgledov tudi v domači pravni tradiciji. Če nič drugega je treba pogledati samo seznam donatorjev za našo novo stavbo. (Tu so v večini prav odvetniki). O slovenskih odvetnikih ali sodnikih nisem posebej rekel niti besede in sem bil zato zelo presenečen, ko sem zvedel, kaj so nekateri slišali.

Da ne bi znova prišlo do nesporazuma, sem zadnji del v objavi za Podjetje in delo izpustil, čeprav je mogoče iz celote brez težav povzeti, da je bilo sporočilo mojega referata namenjeno načinu razmišljanja katerega koli pravnika, ne glede na delo, ki ga opravlja, in da je razlaga, ki je povzročila razburjenje, povsem zgrešena in nesmiselna.

Da pa ne bo dvoma, naj še enkrat navedem konec svojega besedila:

"Pa še to. V procesu vse večje globalizacije tudi pravniki pogosto prevzemamo različne tuje zglede. Predvsem so v modi ameriški. Prav bi bilo, da bi se, če že, raje kot po tistih odvetnikih, ki so pripravljeni za dovolj denarja z vso vnemo zagovarjati očitnega zločinca, zgledovali po nepodkupljivih sodnikih in tistih pravnikih, ki nesebično in pro bono pomagajo pri graditvi pravne države v deželah tretjega sveta. Prepričan sem, da je takih pozitivnih zgledov veliko tudi med našimi domačimi pravniki."

Mislim, da je tudi iz tega iztrganega citata jasno, da ni bil govor o odvetnikih ali sodnikih (in predvsem ne o slovenskih!), temveč o načinu razmišljanja, saj je bila misel namenjena vsakomur od nas pravnikov, ki si lahko pri svojem delu kot izhodiščne postavljamo take ali drugačne prioritete in vrednote. Pri tem tudi ni šlo za ameriški pravni sistem, temveč za že omenjene filmske stereotipe.

• V zadnji številki glasila slušateljev juridične fakultete "Pamfil" ste na vprašanje: "Koliko časa boste še dekan?" presenetljivo odgovorili, da imate namen takoj po preselitvi PF odstopiti s svojega položaja ... čeprav vas je senat izvolil še za eno mandatno obdobje. Kaj je razlog za takšno defetistično stališče? Ali je bil ta odgovor v intervjuju zgolj odraz obsežnih problemov v času gradnje PF, ali pomeni vašo trdno odločitev, za katero menim, da ni nikakršnih razlogov več, upoštevajoč, da so na inauguracijski slovesnosti ob odprtju novih prostorov fakultete vsi navzoči stoje izrazili zahvalo za vaše življenjsko delo s pet minutnim aplavzom, vsi od predsednika republike do kurirke in zadnjega bruca?

Dekansko funkcijo opravljam že tretji mandat. Mislim, da je to dovolj, saj je še veliko kolegov, ki so jo zmožni opravljati vsaj tako dobro kot jaz, verjetno pa bolje. Zato bi rad funkcijo odložil čimprej. Mandat mi uradno izteče s koncem septembra. Postopek za izbiro in imenovanje novega dekana bo treba začeti zelo kmalu, če hočemo, da ga bo rektor imenoval še pred poletjem.

Na naši fakulteti je navada, da postane naslednji dekan dotedanji prodekan. Seveda je po novih predpisih akademski zbor tisti, ki ga predlaga. Menim pa, da bo to mogoče brez težav povezati z našo ustaljeno tradicijo, in da bo prihodnji dekan prof. dr. Marko Ilešič.

• Hvala lepa za pogovor.

Odvetniške storitve kot avtorska dela

Dr. Miha Trampuž

Pravno delo je lahko zelo kreativno. Čeprav ne dosega takšne množičnosti, splošne pozornosti in priznanja kot npr. glasbena, književna, likovna ali druga dela "visokih umetnosti", pa je kreativnost pravnikove izražene misli in besede lahko povsem enakovredna omenjenim področjem. Ne nazadnje to dokazujejo številna temeljna dela s področja pravne znanosti, ki jih uvrščamo v same temelje naše civilizacije. Podobno lahko najdemo izjemne stvaritve tudi med odvetniškimi storitvami.

V tem prispevku želim prikazati, kakšno je stališče doktrine in tuje sodne prakse glede tega vprašanja.

I. Splošno o avtorskem delu

Kot pri vseh avtorskih delih je tudi pri avtorskopravni presoji odvetniških storitev odločilni kriterij, če določeno konkretno delo izpolnjuje pet predpostavk, ki jih zahteva člen 5/1 zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP, Uradni list RS 21/95), t.j. *stvaritev, področje književnost-znanost-umetnost, duhovnost, izraženost, individualnost*. Tu je treba uvodoma opozoriti, da gre za avtorskopravno razlago teh pojmov, ki ima več kot stoletno tradicijo v mednarodnih konvencijah, primerjalnem pravu, sodni praksi in doktrini. Nekatere od naštetih petih predpostavk imajo splošen in/ali razmejitveni pomen, druge pa so bolj konkretne narave.[1]

Pri omenjenih petih predpostavkah zakon zahteva, da gre, prvič, za **stvaritev** kot rezultat človeškega ustvarjalnega ravnanja: ta kriterij ima v zakonu predvsem izključitveno, razmejitveno funkcijo (od zavarovanih del želi izključiti proizvode strojev, živali in pa t.i. najdene predmete ali *objets trouvés*).[2] Tako npr. tuja sodna praksa ni priznala statusa avtorskega dela gibom dresiranih živali,[3] doktrina pa ne jezikovnim prevodom, ki jih opravi računalniški program.[4] V vsakem primeru mora biti podan določen ustvarjalni dosežek, npr. študija (ne pa npr. običajno strokovno pismo). - Po zakonu mora biti drugič, delo s področja znanosti-književnosti-umetnosti (tu je nasploh treba upoštevati, da so bile kategorije znanost-književnost-umetnost sprejete v ZASP iz mednarodnih konvencij in da se razlagajo široko[5]). - Enako velja glede, tretjič, predpostavke **duhovnosti** kot splošne značilnosti, da gre za delo človekovega duha, za duhovno stvaritev. Pri delih s področja prava pride do izraza avtorjevo oblikovanje in vodenje misli obenem z izborom, razdelitvijo in razporeditvijo obravnavanega gradiva, kar vse vodi v končno avtorsko stvaritev.[6] - Povsem jasna je, četrtič, predpostavka **izraženosti:** z njo zakon zahteva, da se avtorsko delo manifestira v zunanjem svetu, da je zaznavno za človeške čute.[7] - Ostane še, petič, **individualnost** kot konkretizacija pojma stvaritve in posebna predpostavka, ki izhaja iz človeškega ustvarjanja, ki je po naravi stvari osebno, izvirno, individualno. Podana mora biti določena kvantiteta, določena raven individualnosti (*Gestaltungshöhe*).[8] Upošteva se poznavanje stroke, iz nje izvirajoča izvedba sklepanja in zgradba misli.[9] Veliko možnosti za individualnost tega dela daje že obilica gradiva, ki je na voljo. Tu so možni različni načini izbora in razporeditve, kar avtor izpelje na njemu lasten in pregleden način. Avtorjev svojevrsten (inovativen, samosvoj) pristop pa se dodatno kaže v samem pristopu k določenemu pravnemu problemu, v predstavitvi konkretnega in abstraktnega dejanskega stanu, obravnavi procesnih in materialnih vprašanj.

Pri vseh teh, zgolj primeroma naštetih segmentih, pa je posebej individualizirano tudi avtorjevo vodenje misli, njegovi vmesni in končni zaključki ter njihova predstavitev.[10]

II. Nekateri primeri avtorskih del odvetnika

1. Pravna besedila nasploh

Na področju pravne znanosti terjajo t. i. pravna besedila (zakoni, splošni pravni akti, sodne odločbe, uradne vloge itd.) pogosto izrazito inovativnost, pri kateri pride pravnikova kreativnost posebej do izraza. Upoštevanje dejanskega stanja, znanstveno abstrahiranje, izbor in subsumiranje prvega pod drugega, precizen opis teh postopkov in njihovih zaključkov, vse to je vrhunsko kreativno delo. - Gre za *pisana avtorska dela* v smislu člena 5/2 tč. 2 ZASP. Pri tem ni ovira, da mnoga pravna besedila kasneje postanejo uradna besedila in s tem nevarovane stvaritve po členu 9/2 tč. 2 ZASP. Avtorska dela so namreč osnutki zakonov, osnutki sodnih odločb itd., ki jih npr. napiše avtor ali skupina avtorjev (npr. določena projektna skupina v znanstvenem inštitutu). Sodna praksa in doktrina sta priznali varstvo različnim prav-

[1] *O predpostavkah avtorskega dela obstaja razmeroma dosti literature, za najnovejšo gl. npr. Trampuž, Avtorsko pravo, tč. 79- 85. Zato na tem mestu dajem le kratek povzetek glavnih značilnosti zakonskih predpostavk.*

[2] *Gl. Schricker/Loewenheim § 2, tč. 11-15; Trampuž, Avtorsko pravo, tč. 79.*

[3] *Deželno sodišče München I, UFITA 1969, str. 320.*

[4] *Gl. Schricker/Loewenheim § 2, tč. 12.*

[5] *Gl. Schricker/Loewenheim § 2, tč. 2; Trampuž, Avtorsko pravo, tč. 80.*

[6] *Gl. Schricker/Loewenheim § 2, tč. 8.*

[7] *Gl. Schricker/Loewenheim § 2, tč. 20-21.*

[8] *Gl. Schricker/Loewenheim § 2, tč. 24; Trampuž, Avtorsko pravo, tč. 83-85.*

[9] *Prim. Ulmer, str. 136.*

[10] *Prim. Ulmer, str. 133.*

nim besedilom: osnutkom zakonov in drugih predpisov;[11] privatnim tehničnim normam;[12] osnutku sodne odločbe;[13] osnutkom in neuradnim načelnim mnenjem sodne prakse;[14] splošnim pogojem poslovanja[15] ipd.

Upoštevati pa je treba, da zakon tudi pri teh vrstah del določa nekatere omejitve avtorjevih pravic. V prvi vrsti avtorskopravno varstvo sploh odpade, če in ko ta dela postanejo uradna besedila po členu 9/1 tč. 2 ZASP. Nadalje pride v poštev omejitev v obliki citata po členu 51 ZASP. Pogosta bo tudi omejitev zaradi dokaznega postopka (člen 56 ZASP): uporaba del pred arbitražami ter sodnimi, upravnimi ali drugimi državnimi organi je v obsegu izvajanja dokazov prosta.

2. Odvetniška pisanja in vloge

Tuja sodna praksa je že obravnavala status avtorskega dela glede različnih vrst odvetniških vlog in pri njih dopustila možnost obstoja avtorskega dela.

Pripravljalni spis (Nemško zvezno sodišče, BGH z dne 17. 4. 1986):[16] Nemški odvetnik je v kazenskem postopku izdelal in vložil pripravljalno vlogo na 122 straneh, v kateri opisuje zadevo z vidika obdolženca kot svoje stranke. Nemški tednik "Der Spiegel" je 24. 1. 1983 o primeru objavil osrednji članek revije, v katerem na prvi strani in številnih drugih mestih navaja dele odvetnikovega besedila. Med drugim so v članku v posebnem okviru v štirih stolpcih dobesedno prevzeti deli iz navedene pripravljalne vloge. Odvetnik je vložil tožbo zoper izdajatelja, dva urednika in novinarja tednika pred Deželnim sodiščem v Düsseldorfu, ki je njegov zahtevek zavrnilo. V revizijskem postopku je BGH to sodbo razveljavil in vrnil zadevo v novo sojenje. Po mnenju BGH za obstoj varstva ni pomembno, če avtor sicer ni načrtoval avtorskopravnega izkoriščanja svojega dela. Odvetniške pripravljalne spise, ki izpolnjujejo pogoje stvaritve, je načeloma mogoče uvrstiti na področje (pravne) znanosti. Pri slednjih se duhovno-ustvarjalna vsebina lahko kaže v obliki in vrsti izbora, uvrstitve in razvrstitve danega gradiva, pravtako pa tudi v oblikovanju in vodenju misli. Konkretni odvetniški spis je treba primerjati z vsakodnevnim, rutinskim delom v odvetništvu, od katerega mora jasno odstopati. Odločilen je duhovno-ustvarjalni skupni vtis konkretnega izdelka, ki izkazuje individualni lastni pečat avtorja. Pri tem pripravljalni spis kot del kazenskega spisa tudi ne postane nevarovano uradno besedilo, saj so uradna besedila le odločbe, ne pa celotni spis.[17]

Odvetniška pritožba (Višje deželno sodišče v Hamburgu z dne 29. 7. 1999):[18] Nemški odvetnik je v času NDR zastopal v kazenskem postopku režimskega kritika prof. Havemanna. V tem svojstvu je izdelal pritožbo zoper obsodilno sodbo. Več let kasneje je neka nemška založba izdala o tem procesu znanstveno knjigo, v kateri je bila med drugim v celoti in dobesedno objavljena omenjena pritožba. Ker založba za to objavo ni dobila dovoljenja njenega sestavljalca, je ta zoper njo vložil prepovedno tožbo. Sodišče je tožbeni zahtevek zavrnilo iz drugih razlogov (po tehtanju interesov med ustavno pravico do obveščenosti in med morebitno avtorsko pravico je dalo prednost prvi), samo vprašanje varovanosti pritožbe kot avtorskega dela pa je pustilo odprto. Pri tem je sicer izhajalo iz zgoraj citirane odločbe BGH, da so odvetniške vloge ob določenih predpostavkah lahko avtorska dela, vendar pa po mnenju sodišča ravno pri pritožbi teh predpostavk ni lahko izpolniti. Usmeritev, ki jo narekuje izpodbijana sodba, namreč dopušča malo manevrskega prostora za individualni lastni pečat take pritožbene vloge.

Menim, da omenjene kritike[19] sodbe BGH niso utemeljene in da v praksi srečujemo tudi vrhunske odvetniške vloge, v katerih se na podlagi strokovnega znanja, obsežnih izkušenj in odličnega jezika doseže tak izbor, razporeditev in predstavitev določenih vsebin (pogosto tudi z vsem znanstvenim aparatom) in takšno vodenje misli, da gre za izdelke z visoko stopnjo individualnosti. Taka odvetniška vloga bi bila lahko brez nadaljnjega znanstveni članek; če slednjemu brez pomislekov priznavamo avtorskopravni status, ni razloga, da ga ne bi tudi njej. Seveda je potreben razmeroma strog kriterij, taka vloga mora očitno odstopati od običajne obrtne rutine. Nevarnosti, da bi podelitev avtorskopravnega statusa pomenila oviro v postopku ali ustvarjala nove probleme, po mojem mnenju ni, saj poznamo številne omejitve avtorske pravice (zlasti glede citata, dokaznega postopka itd., glej zgoraj točko II.1.). Tudi na drugih področjih avtorsko pravo varuje izdelke, ki ne pripadajo vrhunski umetnosti, ki so funkcionalni ipd.

3. Pogodbe

Zgoraj navedeno velja tudi za zahtevnejše oblike pogodb. Tako je sodna praksa priznala avtorski status posamični pogodbi (gl. primer spodaj); toliko bolj bo tak status pripadal priročnikom z obrazci pogodb, ki jih zlasti v tujini običajno sestavljajo in objavljajo odvetniki. Tak kompendij bo lahko dodatno varovan kot *zbirka* v smislu člena 8 ZASP.

Družbena pogodba (Deželno sodišče v Hamburgu z dne 4. 6. 1986):[20] Odvetnik je izdelal nov tip družbene pogodbe kot varčevalni model v obliki naložb v nepremičnine. Tega obrazca ni bilo najti v obstoječih zbirkah pogodbenih formularjev. Neka investicijska družba je nato leta 1985 več mesecev uporabljala pomembne dele tega odvetnikovega vzorca. Prizadeti odvetnik je zoper njo vložil tožbo, s katero je zahteval odškodnino v višini odvetniškega honorarja za izdelavo take pogodbe. Sodišče je ugotovilo, da gre za avtorsko delo s področja znanosti, ki nima predhodnikov in ki presega navadna pravna vprašanja in običajna obrtna znanja. Ne gre za rutino, temveč za dalekovidno in konceptualno miselnost pri oblikovanju pogodbe, ki zagotavlja individualnost in s tem obstoj avtorskega dela. Na njem ima odvetnik avtorske pravice, ki jih v skladu s teorijo o pogodbenem namenu prenosa ni bil v celoti prenesel na svojega prvotnega naročnika, tako da s temi pravicami lahko razpolaga do tretjih oseb.

---

[11] *Prim. Trampuž, Sodne odločbe, str. 9.*

[12] *Gl. BGH GRUR 1984, 117 VOB/C; BGH GRUR 1990, str. 1003 - DIN-Normen.*

[13] *Prim. Trampuž, Sodne odločbe, str. 8, 9.*

[14] *Gl. OLG Köln GRUR 1989, str. 821 - Entscheidungsleitsätze; BGH GRUR 1992, str. 382 - Leitsätze.*

[15] *Gl.LG München I GRUR 1991, str. 50 - Geschäftsbedingungen.*

[16] *Gl. BGH GRUR 1986, str. 739 - Anwaltsschriftsatz; OLG Düsseldorf NJW 1989, str. 1162.*

[17] *Kritično zoper to odločbo Wild, str. 742, ki meni, da so z njo odprti številni problemi. Tako bi slab pripravljalni spis lahko dosegel avtorskopravno varstvo, dober pa nikoli - slednji namreč služi po naravi stvari pravu, bolj ko je perfekten, bolj je upravičen. Avtorsko varstvo bi lahko postalo novo orožje v pravnih sporih. Sodna praksa je po njenem pritegnila v avtorsko pravo sezonsko blago - in odvetniške vloge so prav to.*

[18] *OLG Hamburg, GRUR 2000, str. 146, 147 - Berufungsschrift.*

[19] *Gl. Wild, cit.m.*

[20] *LG Hamburg GRUR 1987, str. 167 - Gesellschaftsvertrag.*

Seveda je tudi pri tej obliki treba upoštevati omejitve avtorjevih pravic. Citati, uporaba v dokazne namene ipd. so najbolj pogosti primeri proste uporabe.

4. Govori in plaidoyerji

Odvetnikovo ustno nastopanje, zlasti na sodišču, lahko predstavlja vrhunec sodnega procesa; končni govori ali pledoajeji v bolj znanih procesih pogosto presegajo pravniško strokovne in sodne okvire ter imajo značaj stvaritev, ki imajo širši zgodovinski in kulturni pomen. Gre za spomenike umetnosti obrambe, za mojstrovine forenzične retorike.[21] Primerov v zgodovini ne manjka.

Najstarejši in najbolj znamenit je nedvomno *Sokratov* zagovor (v Platonovem zapisu[22]) pred skupščino Aten. Med polpreteklimi velja omeniti zagovor *Ferdinanda Lassalla* (s kasnejšim naslovom "Znanost in delavstvo") iz leta 1863 pred Kraljevim mestnim sodiščem v Berlinu;[23] nadalje zagovor odvetnika *dr. Aloisa Herzoga* iz leta 1869 pred porotnim sodiščem na Dunaju v tiskovnem kazenskem procesu Schiff v. Scharf zaradi razžalitve časti v časopisu "Wiener Sonn- und Montagszeitung";[24] nadalje plaidoyer, ki ga je imel *Maitre Demange* v Dreyfusovem procesu leta 1899 v Rennesu;[25] plaidoyer zagovornika *dr. Eduarda Körnerja* v procesu zaradi veleizdaje zoper češkega politika Kramařja leta 1916 na Dunaju.[26] V slovenskem prostoru pomembni pravni govori in zagovori kot del kulturne zgodovine še niso bili posebej zbrani in objavljeni. Zato samo primeroma omenjam nekatere: npr. govor zagovornika *dr. Henrika Tume* v kazenskem procesu iz leta 1924 pred Okrožnim sodiščem v Celju proti komunističnim obtožencem zaradi spopada z Orjuno v Trbovljah;[27] nadalje zagovore odvetnice *Ljube Prenner*[28] in drugih v povojnih komunističnih sodnih procesih itd.

Avtorskopravno uvrščamo odvetnikovo govorno nastopanje med govorjena dela, kjer so *govori* izrecno omenjeni (gl. člen 5/2 tč. 1). ZASP tudi v poglavju o omejitvah avtorske pravice izrecno omenja *javne govore na obravnavah pred državnimi, cerkvenimi in podobnimi organi* (člen 48/1 tč. 3). Po pravilu *a contrario* je to potrditev, da so govori varovana dela.[29] Pri tem vrsta državnega organa (upravni organ, redno sodišče, ustavno sodišče itd.), vrsta publike (izbrana, naključna, zaprta, odprta ipd.) in vsebina samega pledoajeja niso odločilni, so lahko le merilo pri preizkusu zgoraj naštetih predpostavk iz prvega odstavka člena 5. Enako velja za okoliščino, da so taki govori praviloma vezani na vnaprej dane pravne osnove. V tem okviru je namreč praviloma še dovolj manevrskega prostora, v katerem lahko odvetnikov individualni in ustvarjalni pristop pride do polnega izraza.[30]

Seveda bo pa vrsta organa ali raven publike (npr. senat poklicnih sodnikov) in njena zahtevnost (npr. posebej zahtevni postopki) lahko še dodatna podkrepitev v prid kvalifikacije avtorskega dela.

Tudi pri govorih obstajajo omejitve avtorskih pravic, najpomembnejša je že omenjena iz člena 48 ZASP.

5. Obrazci

Odvetniška storitev je lahko tudi izdelava obrazca (formularja). Glede slednjih je avtorskopravna stroka deljena. V Jugoslaviji jim sodno varstvo praviloma ni bilo priznano,[31] podobno velja za Nemčijo.[32] Za kvalifikacijo obrazcev kot avtorskih del ni pomembna njihova novost ali gospodarski pomen (tako nepravilno *Tekavc*, str. 33), temveč individualna duhovna kreativnost pri njihovi pripravi. Ta se lahko kaže v neobičajni stopnji poslovnih izkušenj, spretnosti, gospodarskega ali pravnega znanja, s katerimi je obrazec napisan, ali v svojevrstni razporeditvi besedila, ki ni dana sama po sebi.[33] Poleg kategorije pisanih del (člen 5/2 tč. 2 ZASP) lahko pride v poštev tudi varstvo po kategorijah grafičnega oblikovanja (člen 5/2 tč. 10 ZASP), predstavitev znanstvene, izobraževalne ali tehnične narave (člen 5/2 tč. 12 ZASP) ter kot zbirk (člen 8 ZASP). V večini primerov pa obrazci ne presegajo obrtnega znanja in je zato razumljivo odklonilno stališče sodne prakse.[34]

6. Uredništvo publicistike

V določenih primerih, zlasti v tujini, se odvetniki ukvarjajo tudi uredništvom strokovne publicistike. Gre npr. za urejanje in izdajanje knjig, knjižnih zbirk, zbornikov, časopisov in revij. Urednikovo delo je lahko zelo kreativno; so primeri, ko pri posamični knjigi preraste v soavtorstvo z avtorjem knjige. Večinoma pa bo urednik kreativen pri izboru ali razporeditvi ali uskladitvi gradiva, kar pomeni, da je avtor *zbirke* po členu 8 ZASP (zlasti pri knjižnih zbirkah, zbornikih, revijah in časopisih). - Ne bo pa šlo za avtorstvo urednika, če bo nastopal kot manager ali organizator neke izdaje, pri tem sicer zelo zahtevnem opravilu namreč manjkata najmanj pogoja izraženosti in kreativnega področja.

Literatura

Schricker Urheberrecht, Kommentar, 2. Aufl., München 1999

Tekavc Avtorskopravna zaščita obrazcev, PP 1997, 11, str. 32

Trampuž Avtorsko pravo v praksi, Ljubljana 1991

Trampuž Sodne odločbe kot avtorske kreacije, Pravosodni bilten 1997, s. 5

Trampuž/Oman/Zupančič Komentar ZASP, Gospodarski vestnik 1997

Trampuž Avtorsko pravo, Cankarjeva založba, Ljubljana 2000

Ulmer Urheber- und Verlagsrecht, Berlin 1980

Wild Anmerkung zum BGH-Urteil *Anwaltsschriftsatz*, GRUR 1986, str. 742 !

[21] *Tako Neuda/Schmelz v predgovoru njune zbirke Berühmte Verteidigungsreden, Manz, Dunaj 1921, str. 1, 2.*

[22] *Gl. Platon, Apologija, v prevodu Antona Sovreta, Mladinska knjiga, Ljubljana 1967.*

[23] *Gl. Neuda/Schmelz, str. 69.*

[24] *Gl. Neuda/Schmelz, str. 117.*

[25] *Gl. Neuda/Schmelz, str. 235.*

[26] *Gl. Neuda/Schmelz, str. 417.*

[27] *Gl. Kermavner, Prvi junij v Trbovljah, 3. izdaja, Ljubljana 1974, str. 163.*

[28] *Citirano po ustnem izročilu; ta dela še čakajo, da bodo - poleg njene literarne zapuščine - zbrana in urejena.*

[29] *Nesporno tudi v tuji doktrini, gl. Schricker/Loewenheim § 2 tč. 82 (Nemčija); Gotzen/Janssens, str. 40 (Belgija, Francija).*

[30] *Gl. Trampuž/Oman/Zupančič, Komentar ZASP, str. 35.*

[31] *Prim. razmeroma obsežno sodno prakso pri Trampuž, Avtorsko, str. 27*

[32] *Gl. nemško vrhovno sodišče BGH 1972, str. 127 - Formulare; drugače OLG Nürnberg, GRUR 1972, str. 435; gl. tudi Tekavc, str. 32.*

[33] *BGH GRUR 1959, str. 251 in Ulmer, § 22, I, 3*

[34] *Schricker/Loewenheim, § 2, tč. 66, 130.*

CCBE spreminja svoj odnos do držav tranzicije

dr. Konrad Plauštajner

Novembrsko 93. plenarno zasedanje CCBE - evropske organizacije odvetnikov pri EU - je pokazalo, da se ta organizacija trenutno obnaša kot bog Janus, ki je imel dve glavi. Z eno je zazrta v EU in probleme odvetništva v državah članicah EU, z drugo je obrnjena k državam Centralne in Vzhodne Evrope, ki kot tranzicijske države prerivajoč se med seboj čakajo na vstop v EU. V takšen položaj je CCBE prisiljena, saj želi biti organizacija vseh evropskih odvetnikov, vendar včasih ne ve, kako bi mladim demokracijam v državah Centralne in vzhodne Evrope sploh pomagala.

Zato ni čudno, da se je zadnja plenarna seja CCBE prvenstveno ukvarjala s problemi, ki so skupni vsem evropskim odvetnikom. V času, ko se želi EU razširiti in ima to že posledico na oblikovanje zakonodaje držav prosilk, so vsi glavni problemi odvetništva hkrati skupni problemi vseh evropskih odvetnikov.

Protesti zoper "vohunsko" direktivo"

Takšno vprašanje je na primer vprašanje odgovornosti odvetnikov v boju zoper organizirani kriminal, zlasti na področju pranja denarja. Čeprav, recimo, Slovenija pripravlja svoj nov zakon s tega področja, je več kot jasno, da se bo bitka o vsebini vloge odvetnikov na tem področju začela in končala v Bruslju. Tam pripravljajo finančni ministri direktivo, ki lahko pomeni zaton ali celo potop odvetništva kot poklica. Francoska vlada je namreč predlagala, da bi moral odvetnik, pri **vsakem svetovanju ali zastopanju**, ko bi šlo tudi za denarne posle, o zadevi - **seveda brez vednosti stranke -** poročati oblastem (beri: policiji). Odvetniki bi tako postali vohuni in ovaduhi tudi v povsem čistih pravnih zadevah, na primer odškodninah, poravnavah pri večjih denarnih zneskih, zapuščinskih zadevah in podobnem. Pravica do zasebnosti in zaupnosti je temeljna človekova pravica po 6. in 8. členu Evropske konvencije za človekove pravice. Zato zaupnost (poklicna tajnost) razmerja med stranko in odvetnikom ne predstavlja privilegija slednjega, temveč privilegij in ustavno pravico stranke, brez česar tudi ni demokracije in pravne države.

Ni čudno, da se v odvetniških vrstah po Evropi širi val ogorčenja zoper takšno možno vsebino direktive, saj bi njena uresničitev pomenila konec odvetništva. Tudi Slovenija je v okviru CCBE dala podporo temu boju.

Naše stališče je, da odvetništvo v sicer nespornem boju zoper organizirani kriminal že po svojih etičnih načelih ne more opravljati zahtevane naloge. Pravica do zasebnosti je temelj vsake ustavne ureditve in s tem tudi vsake pravne države, ki se še močno poudarjeno kaže v odvetnikovem odnosu do stranke. Tudi ni nobenega dvoma, da v boju zoper organizirani kriminal nismo odvetniki tisti, ki bi morali stati v prvih bojnih vrstah, temveč so to država s svojimi raznovrstnimi institucijami ter organi pregona, kakor tudi finančne in druge organizacije, ki opravljajo finančne transakcije za državljane. Zato država nima nobenih ustavnih pooblastil, da bi na tako grob in za naš poklic usoden način posegala v zaupnost razmerja stranka - odvetnik.

Vendar dogodki zadnjega časa kažejo, da končno besedilo direktive ne bo tako uničujoče za odvetnike, kot je to sprva kazalo, saj so bili upravičeni protesti prehudi. Odvetniki naj bi bili zavezani poročati oblastem samo v nekaterih tipičnih situacijah finančnih transakcij, pri čemer bi imele države možnost, da glede na notranje razmerje to obveznost odvetnikov še omeje. Toda, končno besedilo direktive še ni sprejeto, zato bo CCBE zadevo budno spremljala in po potrebi tudi ukrepala.

Grozeče odpiranje trga odvetniških storitev

O širjenju trga odvetniških storitev ter globalizaciji delovanja odvetniških firm med evropskimi državami ni popolnega soglasja. V okviru pogajanj GATS 2000 glede pogojev trga storitev (odvetniki, notarji, arhitekti in svetovalni inženirji, finančno in drugo svetovanje) se Evropska komisija (*Commission européenne*), ki je partner v pogajanjih predvsem zavzema, da bi lahko evropski odvetniki spremljali svoje stranke po svetu ("*can move with their clients*"), torej, da bi jih tudi zastopali v tretjih državah. Hkrati Evropa noče popustiti moči velikega kapitala in ZDA, ki zahtevata odprtje trga pravnih in s tem tudi odvetniških storitev brez vsakih omejitev na bazi popolne komercializacije.

Takšne zahteve niso v skladu z stanjem in duhom pravne kulture v Evropi, vendar bo slednja v pogajanjih dosegla že zadosten uspeh, če bo sprejeto, da ostajajo vprašanja kvalifikacij, licenc in pogojev registracije tujih odvetnikov v domeni države gostiteljice.

Zavedati se moramo, da prinaša trg pravnih storitev največje dobičke prav anglo-ameriškim odvetniškim pisarnam, ki na leto na tujem poberejo dohodek v višini prek treh milijard funtov. Pri tem zelo nerade ali skoraj nič ne zaposlujejo lokalnih pravnikov in želijo plačevati davke samo doma. Zato bo zelo pomembno, kako se bo na te zahteve trdega kapitala odzvala vedno servilna Slovenija, saj iz programa strank, ki so po volitvah prevzele oblast, izhaja tudi naloga glede odpiranja trga odvetniških storitev.

Zoper visoki DDV ne samo z resolucijami

Skupen problem evropskih odvetnikov, ki hkrati manj premožnim onemogoča uresničitev temeljne človekove pravice pristopa do sodišča (*Acces au droit et a la justice*), je vprašanje DDV, ki se po najvišji stopnji plačuje na odvetniške storitve po vseh državah. Če je ta problem, ki ga je CCBE že obravnavala in sprejela tudi resolucijo, ponovno odprla francoska delegacija, ki predstavlja eno najbogatejših evropskih držav, potem bi morali biti nad domačim stanjem zaskrbljeni tudi vsi pristojni.

Kot vemo, **naše oblasti niso niti reagirale na resolucijo CCBE**, ki jim je bila posredovana z naše strani s hkratno zahtevo, da naj se na pravne storitve plačuje DDV po znižani stopnji, v primerih pravnih poslov, s katerimi se preprečijo sodni spori pa se DDV sploh ne bi plačeval. Ob vsem tem ne gre pozabiti, da Slovenija še nima zakona o brezplačni pravni pomoči. Stanje glede brezplačne pravne pomoči ni veliko boljše niti v nekaterih zahodnoevropskih državah, kjer t. i. "*pro bono*" sistem še ni zadovoljiv, ali ga celo sploh ni.

CCBE bo morala zato na področju DDV narediti več, kot doslej in se ne bo smela več zadovoljiti samo z resolucijami.

Izobraževanje kmalu formalna obveznost

Najdaljša in najbolj vroča debata plenarne seje se je vodila na področju, kjer tega sploh ni bilo pričakovati. Gre za uvedbo stalnega izobraževanja evropskih odvetnikov, ki ne bi potekalo samo v matičnih državah, temveč tudi v obliki skupnega (mednacionalnega) izobraževanja. Sporna je bila tako vsebina kot tudi oblika tega izobraževanja.

Vendar bo verjetno posebna komisija CCBE, ki ji je bila naložena ta naloga, pripravila program, ki bo temeljil na temah, kot so pravo EU (to se šteje za notranje pravo), evropsko primerjalno pravo, seznanitev z glavnimi evropskimi pravnimi sistemi, in ki bo dal tudi poudarke praksi, predvsem analizam konkretnih primerov uporabe prava EU.

Stalno izobraževanje evropskih pravnikov bo zato kmalu postala formalna obveznost. Posebnih licenc, ki bi jih bilo potrebno obnavljati verjetno ne bo. Nanje so že navajeni na primer tisti nemški kolegi, ki so pridobili naziv specialista. Kako pomembno bo čez nekaj let znanje prava EU, se kaže že v tem, da EU pripravlja Evropski civilni kodeks (*European Civil Code*).

O povezovanju in stikih med odvetniškimi organizacijami

Iz povedanega ni težko zaključiti, da je večina problemov in vprašanj, s katerimi se ukvarja CCBE, aktualna tudi za države opazovalke v CCBE, kar se praktično nanaša na države tranzicije, če izvzamemo Švico. S problemi tranzicijskih držav naj bi se v okviru CCBE ukvarjal poseben odbor, t. i. Comité PECO.

Žal mu CCBE zaradi neusklajenosti interesov velikih držav ne nudi potrebne finančne subvencije in zato niti ni pripravljen program njegove aktivnosti za prihodnje leto. Ozadje tega finančnega zapleta je politično in vezano na interese Nemčije, ki šteje Vzhodno Evropo za svojo politično sfero in ji zato ni všeč, da bi se s problemi odvetništva teh držav ukvarjala celotna Evropa. Svoj piskrček k reševanju problemov tega dela Evrope je pristavil še Svet Evrope (*Council of Europe*), ki ni organ EU, temveč je samostojna politična institucija s ciljem spodbujanja sodelovanja in združevanja med evropskimi državami. Svet Evrope, ki je imel v oktobru v Reykyaviku posebno konferenco v okviru Pakta stabilnosti za JV Evropo, želi prav s pomočjo CCBE med drugim doseči, da bi se za območje Balkana ustanovila regionalna odvetniška organizacija. Vanjo je formalno povabljena tudi Slovenija. Moja osebna ocena je, da tam zaenkrat med državami, kot sta Albanija ali Moldavija, zaradi povsem različne stopnje demokracije in razvoja odvetništva nimamo kaj početi. To zagotovo ne izključuje naših bilaterarnih povezav s posameznimi odvetniškimi zbornicami, ki jih imamo dobro razvite s Hrvaško, a se nam hkrati odpirajo nove, zlasti s Črno goro in Makedonijo.

Uveljavitev v CCBE

Slovenija, ki jo sedanje stanje v Comité PECO ne zadovoljuje, v razloček od drugih tranzicijskih držav, išče v CCBE svoje mesto ter možnost sodelovanja na drug način. Dejstvo je, da je CCBE morala ob blokadah v Comité PECO spremeniti svoj odnos do držav opazovalk, še zlasti, ker je večina od njih zastoje v omenjenem komiteju samo nemo opazovala. Zato je CCBE ponudila državam opazovalkam vse možnosti sodelovanja v svojih organih, zlasti v t. i. Stalnem odboru (*Comité Permanent*), ki ga sestavljajo samo vodje delegacij in praktično pripravlja materiale in stališča za plenarne seje.

Zagotovo je k takšnemu pozitivnemu premiku prispevala predvsem Slovenija, saj smo pri oblikovanju strategije in programa CCBE oblikovali zelo jasno stališče. Slovenije ni potrebno voditi za roko, nikoli nismo od CCBE zahtevali denarne pomoči ali kaj podobnega. Za nas je CCBE prva fronta vseh dogovarjanj in tudi bitk v odnosu do sveta in zlasti EU, ki glede vprašanj odvetništva uradno kontaktira samo s CCBE. Ta nam omogoča tudi takojšen dostop do vseh informacij in aktualnih gradiv (na primer GATS 2000, pranje denarja) in ni bila nikoli odklonilna do naših pripomb vezanih na konkretno problematiko ali dogodke. Če k temu dodamo še pričakovanje, da bodo posamezne vodilne evropske države, ki so tudi nosilke vodilnih pravnih sistemom (ZRN, Francija, Anglija, Italija) pomagale izobraževati naše mlade kolege, je aktualen krog naših pričakovanj v zvezi s CCBE zaenkrat izčrpan.

Slovenija tako ne čaka na "konvoj" držav, ki se bolj ali manj zadovoljujejo zgolj s formalnim članstvom v CCBE, temveč postaja v tej organizaciji opazen in upoštevan partner. Po načelu izmenjave energije dobiš namreč le toliko, kolikor sam daš.

Na enoletnem predsedniškem mestu je Šveda Daga Wersena zamenjal Avstrijec dr. Rupert Wolff, renomirani odvetnik iz Salzburga.

Med članice opazovalke je bila sprejeta Romunija, Bolgarija in Hrvaška pa bosta sprejeti na spomladanskem plenarnem zasedanju.

Območni zbor odvetnikov Ljubljane

Na sestanku 21. novembra so poleg sprejemanja (pozitivnih) mnenj za vpis v odvetniški oziroma kandidatski imenik obravnavali tudi:

- *pravilnik o brezplačni pravni pomoči, katerega je nedavno sprejel Mestni svet MO Ljubljana; sklenili so, naj ga predsednik pregleda (in prihodnjič poroča), če niso njegove določbe nemara v nasprotju z zakonom o odvetništvu ali kakšnim drugim predpisom;*
- *zbor nakazal občini Bovec 100.000 tolarjev; za pomoč prizadetim v Logu pod Mangartom bo območni*
- *kritično so ocenili tudi delo disciplinske komisije 1. stopnje, ki še ni obravnavala nobenega primera, čeprav je disciplinski tožilec svoje delo opravil. Zato Območni zbor predlaga razrešitev predsednika disciplinske komisije 1. stopnje.*

Tudi odvetniki lahko stavkamo

dr. Karlo Primožič

"Združenje zbornic penalistov" ("Unione delle camere penali") je proglasilo stavko (točneje "kolektivno vzdržanje od sodne dejavnosti" in torej kazenskih obravnav in tudi od vseh drugih dejavnosti v zvezi s kazenskim postopkom) za čas od 18. do 20. decembra tega leta.

V Italiji imamo torej tudi odvetniki pravico stavkati!

Pa pojdimo po vrsti.

41. člen italijanske ustave (stopila je v veljavo 1. 1. 1948) se glasi: „Pravica do stavke se izvaja v okviru zakonov, ki jo urejajo." Teoretiki definirajo pravico do stavke kot subjektivno, temeljno in neodtujljivo pravico, ki pripada samo delavcu v širšem pomenu besede (in ne tudi delojemalcu).

Vse do leta 1990 italijanski zakonodajalec ni izdal nobenega zakona, ki bi urejal stavko. Ker pa so včasih stavke hudo prizadele temeljne pravice in svoboščine državljanov na področju zdravstva, prometa in drugih osnovnih javnih storitev, so bili z zakonom z dne 12. 6. 1990, št. 146 določeni "Predpisi o izvajanju pravice do stavke na področju osnovnih javnih uslug in o zaščiti človekovih pravic, zajamčenih v ustavi, ter predpisi o ustanovitvi Komisije za nadzor nad izvajanjem tega zakona".

Ta zakon usklajuje pravico do stavke na teh občutljivih področjih javnih storitev (in sicer pravice do življenja, zdravja, svobode, varnosti, vzgoje in svobode obveščanja) s pravico uživanja človekovih pravic, zajamčenih v ustavi, saj je treba tudi med stavko zagotoviti najnujnejše usluge.

Navedeni zakon, ki je bil kasneje **dopolnjen prav v zvezi s pravico odvetnikov do stavke** (o kateri se je izreklo tudi Ustavno sodišče s sodbo 16.-27. 5. 1996, št. 171), izrecno govori v 2. *bis* členu o kolektivnem "vzdržanju od dela samostojnih delavcev ("lavoratori autonomi"), svobodnih poklicev ("professionisti") in malih podjetnikov ("piccoli imprenditori"), katerih reprezentativna združenja morajo "disciplinirati" izvajanje stavk s pravili, ki jih sama oblikujejo ("codici di autoregolamentazione") in ki morajo upoštevati pravice državljanov, zajamčene v ustavi. V nasprotnem primeru pa določi začasna pravila "Komisija za nadzor", imenovana s strani vlade.

Pravilnik o odvetniški stavki

"Enotno predstavništvo odvetnikov" ("Organismo unitario dell'avvocatura") in "Združenje zbornic penalistov" sta 6. 6. 97 sprejela "Pravilnik o kolektivnem vzdržanju odvetnikov od sodne dejavnosti", ki v glavnih obrisih ureja izvajanje stavke tako, da ob pravici do stavke istočasno jamči tudi ustavno pravico državljanov do obrambe oziroma zastopanja (24. člen Ustave).

V 2. členu pa pravilnik zahteva, da mora biti stavka najavljena vsaj deset dni pred začetkom in da mora biti določeno tudi njeno trajanje. Izjemoma stavke ni treba najaviti, kadar je njen namen "obramba ustavne ureditve" ali v primeru "hudih napadov na temeljne pravice državljanov in na poglavitne garancije sodnega postopka."

Po 5. členu je odvetnik, ki se ne udeleži stavke, dolžan to sporočiti kolegom, ki zastopajo stranke v istem postopku. V primeru, da se le-ti udeležijo stavke, sam ne sme opraviti nobenega dejanja, ki bi škodilo ostalim v postopku.

V eni naslednjih določb navaja pravilnik, v katerih zadevah se odvetnik ne sme "vzdržati", in med drugim našteva:

- če je možno zastaranje kaznivega dejanja in v primeru nujnih in takojšnjih odločitev v pripornih zadevah ter v primeru, ko obdolženec v priporu zahteva, da se opravi obravnava kljub stavki;
- v civilnih zadevah pa vzdržanje ni dovoljeno, ko gre za začasne odredbe, za ugotavljanje statusa in opravilne sposobnosti oseb, za

Francija - tudi odvetniki so že stavkali

"Odvetniki smo šli na cesto zato, ker je tudi pravica na cesti," je pisalo na enem od transparentov, s katerimi so pred največjo pariško sodno palačo sredi novembra pred tremi leti, zgovorno pojasnjevali svoj protest francoski odvetniki. S svojim simbolnim protestom zoper dolgotrajnost sodnih (zlasti civilno-pravnih postopkov) so poželi med ljudmi veliko odobravanja. Večina od 33.000 odvetnikov se je pozivu k stavki odzvala, tako da jih ni bilo na sodišče. S simbolno odsotnostjo so želeli opozoriti na hudo klavrne razmere v francoskem pravosodju, ki je vse dlje od ideala javnega servisa.

"Pravica si zatiska oči," pravijo odvetniki. Reforma pravosodja kakršno napoveduje vlada, naj se ne omeji le na vprašanja neodvisnosti sodne veje oblasti, temveč naj se loti tudi razmer, v katerih delajo sodišča in - posebej vprašanja zapletenosti in dolgotrajnosti sodnih postopkov.

Sicer pa krizo sodstva zadnjih 20 let v Franciji pojasnjujejo tudi s številkami. Sodišča so do onemoglosti zatrpana. Na civilnem področju se je število primerov v zadnjih 20 letih povečalo z 200.000 na 650.000. Število sodnikov pa je v istem obdobju narastlo le s 5.000 na 6.000, tako da na civilnem področju pravzaprav ni večje, kot je bilo ob modernizaciji francoskega sodstva leta 1857. V domala 150 letih pa se seveda ni namnožilo le prebivalstvo in z njim vred civilni spori med ljudmi, ampak so ti spori v družbi tudi veliko zahtevnejši ...

Zanimivo je tudi stališče iz domačih logov. *Aleš Zalar, predsednik Slovenskega sodniškega društva je javno izjavil (Dnevnik, 19. 4. 2000, stran 2, v rubriki "Nepreslišano"):*

"Sodniki v nobenem primeru z dosego naših predlogov in pobud ne bomo uporabili groženj s stavko, ker menimo, da je to za intelektualni poklic neprimerno sredstvo, dejansko pomeni samo degradacijo, v bistvu neke vrste kolektivni samomor." ***(B.K.)***

uvedbo stečaja, za ukrepe glede mladoletnih otrok v postopkih ločitve zakoncev ali razveze zakona in še v nekaterih drugih primerih.

Odvetnik, ki se ne vzdrži dejavnosti, je lahko disciplinsko kaznovan, kar je v pristojnosti odvetniških zbornic.

V nekem primeru je "Državni odvetniški svet" v pritožbenem postopku zoper izrečeno sankcijo razveljavil prvostopno odločbo (ki jo je izdala odvetniška zbornica), ker odvetnik v konkretnem primeru ni kršil nobenega od načel. Velja namreč, da se neudeležba na stavki kaznuje, če je odvetnik s tem prizadel škodo kolegom, nasprotnikom v istem postopku, ali če je kršil načelo solidarnosti ter škodil ugledu odvetništva.

Cilji stavk

Odvetniki so se tudi pred zakonom št. 146/90 večkrat "vzdržali" za krajši ali daljši čas od sodne dejavnosti in zoper marsikaterega je tožilstvo začelo kazenski pregon, razsodbe pa so bile običajno oprostilne.

Daljša stavka je potekala od 24. 4. do 26. 6. 1995. Stavko sta tedaj proglasila oba reprezentativna organa odvetnikov in sicer "Enotno predstavništvo odvetnikov" in "Združenje zbornic penalistov." Povod za to stavko je bilo nerazumno dolgo trajanje postopkov, predvsem civilnih, ter zakonski osnutek na področju kazenskega postopka, ki je omejeval obdolženčevo pravico do obrambe. Zahtevali so tudi ločitev poklica sodnika in tožilca (kar se še do danes ni zgodilo), enakost vloge zagovornika in tožilca, večje garancije za obdolženca itd.

Sledilo je še nekaj drugih stavk in, kot rečeno, je zadnja napovedana za čas od 18. do 19. decembra 2000. Z njo naj bi prispevali k večjemu upoštevanju vloge obrambe v osnutkih pripravljajočega zakona v zvezi z načelom o "pravičnem procesu" (111. člen Ustave, noveliran z zakonom z dne 23. 11. 1999, št. 2), nasprotovali pa podaljšanju preventivnega pripora, uvedbi elektronskega zapestnega obroča za obsojence, ki prestajajo kazen izven zapora, se zavzeli za reformo obvezne obrambe po uradni dolžnosti ter obrambe socialno ogroženih. V bistvu gre, vsaj tako trdimo odvetniki, za čim bolj popolno uveljavitev načela 24. člena ustave, to je za učinkovitejšo pravico do obrambe, za poudarjanje pravice do pravičnega postopka, za zahtevo po visoki strokovnosti sodnikov ter za nepristranskost sodnika v smislu "tretjega" med tožilcem in zagovornikom.

Naj na koncu povem, da je italijanskemu odvetništvu šele pred nekaj leti končno uspelo združiti sile; leta 1995 je namreč z ustanovitvijo "Enotnega predstavništva odvetnikov" ter pred tem "Združenja zbornic penalistov" pridobilo političnega (v klasičnem pomenu besede) predstavnika, ki ga je tudi vlada prisiljena sprejemati kot sogovornika pri reševanju problemov v zvezi s pravosodjem. Da se zdaj pravosodni minister Fassino (v Sloveniji je poznan kot podtajnik in kasneje minister za zunanje zadeve) posvetuje tudi s predstavniki odvetnikov, gre torej zasluga predvsem skupnemu nastopanju kot tudi občasnim stavkovnim gibanjem.

Dulcis in fundo: v lanski prvi "novoletni" številki sem zaželel "Odvetniku" mnogo plodnih let, letos pa mu čestitam, ker se je s pestro vsebino in lepo obliko uveljavil kot nepogrešljiv glasnik slovenskega odvetništva.

Tuji odvetniki na Češkem

Trenutno veljavna pravna ureditev v Češki republiki omogoča, da lahko nudi pravne storitve odvetnik, ki je na seznamu odvetnikov, katerega vodi Češka odvetniška zbornica.

Pogoji za vpis tujega odvetnika v seznam odvetnikov so - poleg splošnih pogojev za vpis, ki jih določa § 5 odst. 1 črka a) in d) do g) zakona o odvetništvu - še naslednji:

- izkazati mora, da je upravičen do nudenja pravnih storitev na način, kakor je naveden v § 3 cit. Zakona, v drugi državi pod pogoji, združljivimi z zakonom o odvetništvu,
- opraviti mora nostrifikacijski izpit.

Po izpolnitvi teh pogojev je ta tuji odvetnik upravičen do nudenja pravnih storitev v Češki republiki samo na področju prava države, v kateri je pridobil pooblastilo za nudenje pravnih storitev (torej na področju prava tuje države), in na področju mednarodnega prava.

Natančnejše podatke o prijavi za nostrifikacijski izpit in o tem, kaj je vsebina takega izpita, vsebuje priloga.

Pisno prošnjo za opravljanje nostrifikacijskega izpita (v nadaljevanju samo „prijavo") na podlagi § 14 odloka Ministrstva za pravosodje št. 197/1996 Ur. l., ki določa izpitni red, je potrebno vložiti pisno na naslov Češke odvetniške zbornice, Národní Třída. 16, 110 00 Praha 1.

Prijava mora vsebovati:

- ime, priimek, datum rojstva, oznako tuje pisarne,
- jezik, v katerem želi kandidat opravljati izpit (češčina, angleščina, nemščina, francoščina),
- izjavo, da kandidat izpolnjuje pogoje, navedene v § 5 odst. 1 črka a) in d) do g) zak. št. 85/1996 Ur. l., o odvetništvu
- dokument o tem, da je kandidat upravičen do nudenja pravnih storitev na način, ki je naveden v § 3 zakona o odvetništvu - običajno je to dokument, ki ga izstavi domača odvetniška zbornica, in vsebuje podatke o pooblastilu za nudenje pravnih storitev ter o veljavnosti tega dokumenta (dokument ne sme biti starejši od šestih mesecev),
- dokaz o tem, da je kandidat poravnal pristojbino za izpit, ki jo določa Češka odvetniška zbornica na podlagi § 7 odst. 1 zakona o odvetništvu, v višini 4.000,- Kč.

Predmet izpita so pravni predpisi o nudenju pravnih storitev, in to zakon št. 85/1996 Ur. l., o odvetništvu, odlok Ministrstva za pravosodje ČR št. 177/1996 Ur. l., o nagrajevanju odvetnikov in višini nadomestil odvetnikom za nudenje pravnih storitev (odvetniška tarifa), in stanovski predpis: Pravila profesionalne etike in pravila natečaja odvetnikov Češke republike. Ti predpisi bodo poslani prosilcem na stroške Češke odvetniške zbornice v češkem, angleškem, nemškem ali francoskem jeziku, glede na izbiro jezika, v katerem želi kandidat polagati izpit.

Predmet izpita bodo nadalje (v orientacijskem obsegu) vprašanja iz osnov ustavnega in civilnega prava Češke republike.

mag. Bojan Kukec

Vsebina pooblastila

Jože Ilc

Popolnoma normalno je, da mora odvetnik predložiti sodišču pooblastilo, če zastopa stranko. Zadnje čase pa se dogaja v primerih, ko odvetniki zastopajo pravne osebe, da jim sodišče pošilja sklepe z naslednjo vsebino: *"Pooblaščenec mora v roku 8 dni od prejema tega sklepa sodišču predložiti pooblastilo upnika, ki bo vsebovalo podpis pravne osebe (navedba firme skupaj z žigom), navedbo zakonitega zastopnika (njegovo funkcijo in ime), lastnoročni podpis zakonitega zastopnika ter podpis in žig pooblaščenca, sicer bo sodišče postopalo po 5. odst. 98. člena Zakona o pravdnem postopku - ZPP.*

Člen 97/1 ZPP določa, da stranka izda pooblastilo pismeno in določi obseg pooblastila v skladu s 94/1 členom ZPP. Kakšna naj bo obličnost pooblastila, si lahko pomagamo s 105/2 členom ZPP, ki določa vsebino vloge:

"Vloge morajo biti razumljive in obsegati vse, kar je treba, da se lahko obravnavajo. Predvsem morajo obsegati: navedbo sodišča, ime ter stalno oziroma začasno prebivališče oziroma sedež strank, morebitnih njegovih zakonitih zastopnikov in pooblaščencev, sporni predmet, vsebino izjave in podpis vlagatelja. Za vlogo, prejeto z uporabo telekomunikacijskih storitev, se šteje, da jo je podpisala oseba, ki je na vlogi navedena kot podpisnik."

Postopek pred državnimi organi mora biti določen z zakonom in samo zakon je tisti, ki določa procesna pravila. Tu ni prostora za razna načelna mnenja ali sklepe posameznih sodišč, izgovarjanje na sodni red, razne projekte ali podobne arbitrarnosti. Zakonska določila so tisto jamstvo, da lahko stranka uveljavlja kršeno pravico. Iz navedenih razlogov se pooblastilo sme presojati samo na podlagi zakona o pravdnem postopku.

Če se upoštevajo določbe 94/1, 97/1 in 105/2 člena ZPP ni zakonske osnove, da sodišče zahteva tudi pečat pravne osebe kot pooblastitelja in trdi, da omenjena pomanjkljivost predstavlja procesno predpostavko. Še najmanj kar je, ne sme trditi, da pooblaščenec ni upravičen za zastopanje, če na pooblastilu pravne osebe ni žiga pravne osebe, saj 105/2 člen ZPP kaj takega ne zahteva.

Razen tega tudi lastnoročni podpis zakonitega zastopnika pravne osebe ne pove ničesar glede verodostojnosti dokumenta. Kdo pa mora vedeti, ali je podpis na pooblastilu resnično avtentičen podpis? Ali bo sodišče zahtevalo, da se predloži overjen podpis zakonitega zastopnika, ki je deponiran na ustreznem registru in izpisek iz registra, ki bo potrjeval, da je podpisana oseba resnično kot zakoniti zastopnik vpisana v registru? Če sodišče hoče biti natančno, potem mora iti do konca.

Ko se že toliko ukvarjamo z žigom pravne osebe, ne moremo mimo tujine ali preprosto Evrope. Redno se dogaja, da na poslovnih listinah tujih pravnih oseb obstaja samo podpis pooblaščene osebe, brez žiga. Kako ravnati v tem primeru? Ali bomo zahtevali novi red, istočasno pa govorili o vključevanju v Evropo. Tukaj ne gre za akademsko vprašanje ali pikolovstvo, ampak samo za ustaljen način dela, ki je zunaj običajen in strogo vzeto tudi v skladu s 105/2 členom ZPP.

Zanimivo je, da v davčnem postopku pri posameznih listinah, ki se predložijo davčnemu organu, ne zahtevajo več žiga na tem dokumentu, ampak samo podpis pooblaščene osebe.

Omenjena problematika s pooblastilom utegne imeti še svojevrstno nadaljevanko.

Na podlagi 97/1 člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list št. 4/77 SFRJ oziroma pravilno 4/57 - Uradni list FLRJ - člen 90/1) je stranka izdala pooblastilo pismeno ali ustno na zapisnik pri sodišču. To je popolnoma veljavno, saj so procesna dejanja po prejšnjem zakonu ohranila svojo vsebino in veljavo tudi v postopkih, ki še niso končani.

Prav lahko bo sodišče poslalo poziv, da mora pooblaščenec predložiti pooblastilo, ker pooblastila kot samostojne listine s takim imenom ni. Kaj bo ostalo odvetniku? Res ne more vedeti na pamet, na kateri zapisnik in pred kolikimi leti mu je stranka izdala pooblastilo. Kljub nepravilnemu ravnanju sodišča bo moral predložiti novo pooblastilo, da bi se izognil neljubim sklepom, pritožbam in drugim težavam.

Najbolj moteče pri sklepih sodišča o opisu vsebine pooblastila je, da mora pooblastilo vsebovati tudi podpis in žig pooblaščenca, sicer po mnenju sodišča to pooblastilo ne bo veljavno. Res imamo obrazce, v katerih je spodaj pripis "sprejmem pooblastilo" (to se pravi odvetnik) in prostor za podpis in pečat. To pa je samo nepotreben zapis.

Ker je vsak pravni subjekt sam gospodar v svoji pravni coni, je za vsako zastopanje potrebno dvoje:

1. Pooblastitev - tj. dovoljenje za zastopnikovo vmešanje v pravno cono zastopanca - notranje razmerje. Tako dovoljenje izključuje samovoljnost vmešanja in izvira po običajni shemi tudi pri zastopanju, ali

- iz enostranskega pravnega posla, tj. iz enostranke izjave zastopanca "poslovnega gospodarja", principala, dominus negotii. Zastopnik, ki ima pooblastitev, je "pooblaščenec".
- iz uradnega čina. Zastopnik je "uradni zastopnik";
- iz določbe statutov, pravil. Zastopnik je "organ";
- neposredno iz zakona. Zastopnik je "zakoniti zastopnik".

2. "Pooblastilo" tj. tretjim osebam namenjena in "na ven" naslovljena objava pooblastitve - "zunanje razmerje", na podlagi katere stopi zastopnik v imenu zastopanca v pravni stik z nasprotnikom.

Ta opis pooblastitve je zapisal prof. dr. Jurij Štempihar v svoji knjigi "Zasebno pravo" stran 228, izdane v letu 1944. Ker je bil in je spoštovani profesor civilist "par excellence", bom njegovo mnenje vedno upošteval. Profesorjevo stališče je več kot jasno: pooblastilo je enostranski pravni akt. Kaj je enostranski pravni akt, kaj je dvostranski pravni akt, koliko strank je potrebnih pri enem ali drugem, pa sem moral vedeti že v II. letniku fakultete. Ne bi škodilo, da tudi sodišča ne komplicirajo tam, kjer ni potrebno in samo povzročajo nepotrebno delo vsem, na koncu tudi njim samim.

Zato menim, da so sklepi sodišč, ki jih pošiljajo odvetnikom in jih poučujejo, kaj naj vsebuje pooblastilo za zastopanje, neskladni z ZPP in obligacijskim pravom.

Iz dela UO OZS

Upravni odbor (UO) zbornice obravnava predvsem: vpise in izbrise v imenik odvetnikov, kandidatov in pripravnikov, prijave in pobude za disciplinske postopke, razlage odvetniške tarife in kodeksa odvetniške etike, daje soglasje k ustanavljanju odvetniških družb, načrtuje mednarodne dejavnosti.

V preteklem obdobju je upravni odbor poleg rednih obravnaval tudi naslednje pomembnejše zadeve:

SEJA 7. novembra 2000

Zavrnitev vpisa v imenik odvetniških pripravnikov

UO je zavrnil prošnjo za vpis kandidatke v imenik odvetniških pripravnikov glede na to, da ima sklenjeno delovno razmerje pri samostojnem podjetniku.

Dodatno pokojninsko zavarovanje odvetnikov

Ustanovljena je bila **komisija** (Miha Martelanc, Mitja Stražar, Rok Koren, Bojana Potočan), ki bo preučila možnosti dodatnega pokojninskega zavarovanja odvetnikov. Vsem članom Odvetniške zbornice Slovenije bo skupaj z gradivom za skupščino posredovan anketni list o interesu za sklenitev dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Zavarovanje odgovornosti odvetnikov

Komisija UO (Miha Martelanc, Mitja Stražar, Bojana Potočan) bo nadaljevala pogajanja z zavarovalnicami za pridobitev ugodnejših pogojev zavarovanja odgovornosti odvetnikov. Spremembe naj bi dosegli predvsem pri dvigu "limita", premijah za zavarovanje in pri zavarovanju odgovornosti odvetniških družb ter glede popustov ob kolektivnem zavarovanju odgovornosti.

Odmera kazni in stroškov v disciplinskih postopkih

UO je sprejel **pravilnik** za odmero kazni in stroškov v disciplinskih postopkih, ki ga je pripravil odvetnik Borut Škerlj iz Novega mesta. Pravilnik bo objavljen v Odvetniku.

Spremembe zakona o odvetništvu

UO je v **komisijo** za pripravo sprememb in dopolnitev zakona o odvetništvu (poleg dosedanjih) imenoval za člana odvetnika Branka Resnika.

Vse člane Odvetniške zbornice je pozval, da po območnih zborih osebno ali na skupščini odvetniške zbornice posredujejo pobude za dopolnitve in spremembe Zakona o odvetništvu.

Odvetništvo in notariat

UO je (tudi v zvezi s pobudo odvetnika Branka Erčulja iz Ljubljane) obravnaval problematiko nadaljnjega širjenja notarskih pristojnosti, kar bo nedvomno poseglo tudi v poklicni položaj odvetnikov.

Član upravnega odbora odvetnik Nikolaj Grgurevič je pripravil **predlog stališč** Odvetniške zbornice Slovenije **k osnutku obligacijskega zakonika in stvarno pravnega zakonika**, predvsem z vidika povečanja stopnje obličnosti (notarski zapisi) ter s tem povezanih dejanskih potreb in stroškov za zagotovitev pravne varnosti. UO je gradivo poslal pristojnim vladnim in parlamentarnim organom in predlagal, da odvetnikom omogočijo sodelovanje v postopku sprejemanja teh zakonov.

Odvetniške toge

Zaradi težav pri nabavah odvetniških tog je odvetnik Anton Šporar iz Novega mesta pri Tovarni Labod, Novo mesto posredoval za njihovo hitrejšo izdelavo.

Brezplačna pravna pomoč

Na opozorilo odvetnika Mihe Kozinca iz Ljubljane je UO sklenil opozoriti Mestno občino Ljubljana na posamezna določila predloga Pravilnika o

Na podlagi 89.c člena Statuta Odvetniške zbornice Slovenije (Ur. l. RS, št. 15/94, 10/95, 55/96, 45/99, 4/2000) je Upravni odbor Odvetniške zbornice Slovenije, dne 7. 11. 2000 sprejel

PRAVILNIK O POVRNITVI STROŠKOV V DISCIPLINSKEM POSTOPKU

1. člen

Po tem pravilniku se odmerja povrnitev stroškov, ki gredo pričam, izvedencem, tolmačem, strokovnjakom in drugim osebam v disciplinskem postopku, ob pogojih, ki so predpisani v Statutu Odvetniške zbornice Slovenije in smiselni uporabi Zakona o kazenskem postopku.

2. člen

Povrnitev stroškov v disciplinskem postopku se odmerja na zahtevo tistega, ki ima pravico do povrnitve in smiselno, v obsegu ter na način določen v veljavnem predpisu o povrnitvi stroškov v kazenskem postopku.

3. člen

Stroške odmeri disciplinska komisija ali disciplinsko sodišče.

4. člen

Odvetniška zbornica Slovenije vnaprej izplača stroške za priče, za ogled, nagrado in stroške za izvedence, tolmače in strokovnjake, vozne in potne stroške članov disciplinskega organa.

5. člen

Povprečnina se določi v znesku, ki znaša najmanj eno desetino zadnje uradno objavljene povprečne mesečne neto plače v Republiki Sloveniji na zaposleno osebo in največ do višine zneska te plače.

6. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po sprejemu na Upravnem odboru Odvetniške zbornice Slovenije.

zagotavljanju brezplačne pravne pomoči, ki niso v skladu z veljavnimi predpisi.

Odvetniška šola 2001

UO je potrdil okvirni predlog možnih tem za odvetniško šolo 2001 in zadolžil podpredsednika Hinka Jenulla, da pripravi dokončen program, katerega je odobril na seji dne 7. 12. 2000.

Organizacija in sistemizacija strokovne službe zbornice

UO je **sprejel** Pravilnik o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest in delovnih razmerij delavcev strokovne službe zbornice. Poleg administrativnih delavcev naj bi strokovne službe zbornice imele tudi **strokovnega sodelavca**, ki bo skrbel za stalno spremljanje zakonodajnih postopkov, pripravljal strokovna gradiva in sodeloval pri delu organov zbornice.

Razlage in stališča o odvetniški tarifi in odvetniški etiki

Odvetniška zbornica bo razlage in stališča s področja odvetniške tarife in kodeksa odvetniške poklicne etike, ki so bila oblikovana v zadnjih petih letih zbrala in v čistopisu posredovala vsem članom zbornice z gradivom za letno skupščino.

Spremembe odvetniške tarife

UO je sprejel pobudo za začetek postopka za spremembo tarifne št. 10 odvetniške tarife - **v neocenljivih zadevah individualnih delovnih in socialnih sporov**. Predlog sprememb, ki sta ga pripravila odvetnika Mihael Jenčič iz Maribora in Jožica Bauman Gašperin iz Ljubljane je potrdil na seji dne 7. 12. 2000 in vodstvo zbornice pooblastil, da spremembe predloži v potrditev Ministru za pravosodje ob sprejemu zakona o brezplačni pravni pomoči.

Poklicna zaupnost odvetnika in "pranje denarja"

UO je obravnaval spremembe pri nadzoru "pranja denarja", ki zadevajo poklicno zaupnost odvetnika. UO se bo pri mednarodnih in domačih institucijah zavzemal za najstrožje omejitve posegov v odvetniško poklicno tajnost.

Ne(plačevanje) članarine in prispevkov

Statut Odvetniške zbornice Slovenije (II. odstavek 63. člena), določa, da so člani zbornice dolžni plačevati zbornici članarino in druge prispevke, ki jih določi skupščina ali upravni odbor zbornice.

Neplačilo članarine ali drugih prispevkov zbornici zaporedoma tri mesece ali štirikrat v obdobju 12-tih mesecev je določeno kot lažja **kršitev dolžnosti pri opravljanju odvetniškega poklica** (8. točka 77.a člena statuta). Smiselno enako velja za odvetniške kandidate in odvetniške pripravnike (4. točka 78.a člena statuta zbornice).

V prizadevanjih za redno in pravočasno plačevanje članarine in prispevkov je bil izdelan pregled neplačnikov po območnih zborih, ki dolgujejo obveznosti za obdobje od januarja do avgusta 2000 (ali celo za daljša obdobja).

Število dolžnikov po območnih zborih je naslednje:

Ljubljana	41	Maribor	20
Gorenjska	10	Celje	8
Koper	4	Nova Gorica	3
Ptuj	3	Murska Sobota	3
Novo mesto	2		

V Krškem in Slovenj Gradcu ni neplačnikov!

Kolegom, ki obveznosti niso poravnali predlagamo, da to čimprej storijo. Pristojni organi zbornice bodo neporavnane obveznosti izterjavali in uveljavili disciplinsko odgovornost.

Upamo, da bo opozorilo zaleglo in da ne bo potrebno v naslednji številki našega glasila objaviti imen neplačnikov

Sodna praksa odvetniških pripravnikov

Odvetniki opozarjajo na težave pri zagotavljanju obvezne enoletne prakse odvetniških pripravnikov na sodiščih. Odvetniška zbornica bo o navedenem seznanila Ministrstvo za pravosodje in predlagala določitev "kvote" mest, ki bi morala biti vnaprej zagotovljena za izobraževanje odvetniških pripravnikov. Podrobnejši opis problematike in predlogov bo pripravil član UO odvetnik Marjan Feguš iz Celja.

SEJA 7. december 2000

Skupščina OZS

UO je sprejel predlog dnevnega reda skupščine Odvetniške zbornice Slovenije za dne 8. 12. 2000 v Cankarjevem domu v Ljubljani (poročila: o delu zbornice, zaključnem računu, pregledu finančnega poslovanja, delu disciplinskih organov, Zakon o odvetništvu, spremembe Odvetniške tarife in finančni načrt zbornice).

Tuje podružnice

Odvetniška zbornica München je začasno ustavila postopek za ustanovitev podružnice tuje odvetniške pisarne v Sloveniji. Ob sporočilu, da tej zbornici ni poznana naša zakonodaja in naša stališča, je UO zadolžil podpredsednika doc. dr. Konrada Plauštajnerja, da pripravi povzetke zakonodaje in stališča, ki bodo posredovana Odvetniški zbornici München.

Pojasnilo o uvodnem referatu na Dnevih slovenskih pravnikov v Portorožu 2000

UO je vzel na znanje pojasnilo dekana Pravne fakultete v Ljubljani prof. dr. Janeza Kranjca v zvezi z zaključnim delom njegovega referata na pravniških dnevih v Portorožu. Iz pojasnila izhaja, da je govoril o nekritičnem prevzemanju tujih zgledov in zato izrečenih primerjav ni mogoče razumeti kot vrednostne ocene o slovenskih odvetnikih in sodnikih.

Delovno srečanje odvetnikov iz držav Pakta stabilnosti za JV Evropo

UO je na pobudo Sveta Evrope sklenil, da se OZS vključi v **ustanovitev regionalnega sveta odvetnikov za JV Evropo**, za predstavnika pa imenoval doc. dr. Konrada Plauštajnerja in Nikolaja Gregureviča ter Mitjo Stupana za namestnika.

Prečiščena besedila zakonov

UO je na pobudo odvetnika Petra Marinkoviča iz Gornje Radgone sklenil predlagati Državnemu zboru RS izdajanje prečiščenih besedil zakonov in drugih predpisov v primerih, ko so ti spremenjeni večkrat ali večjem obsegu.

Sklep temelji na oceni, da takšno povezovanje ni v škodo sedanji vključenosti OZS v evropska odvetniška združenja, po drugi strani pa lahko prispeva k utrditvi stikov na tem področju, v korist zastopanih strank.

Zastopanje strank pred zavarovalnicami

UO je na pobudo odvetnika Draga Tržana iz Žalca sklenil opozoriti vse zavarovalnice, da posamezni referenti kljub predloženemu pooblastilu vzpostavljajo stike in urejajo škodne primere neposredno z oškodovanci brez vednosti odvetnikov.

Reklamiranje notarskega in odvetniškega poklica

UO je v zvezi s pobudo odvetnika Stanislava Maurija z Vrhnike ugotovil, da ne more neposredno ukrepati zoper reklamiranje notarskih storitev v sredstvih javnega obveščanja. Hkrati pa je na predlog novogoriškega območnega zbora posredovan po odvetnici Kati Mininčič sklenil pripraviti temeljna obvestila o delu odvetnika. **"Odvetniška zgibanka"**, opremljena z novo "grafično podobo" OZS, bo na voljo vsem območnim zborom in vsem odvetnikom.

Disciplinski postopki

UO je priporočil predsedniku disciplinske komisije prve stopnje, naj disciplinske senate opozori na hitrejše obravnavanje disciplinskih zadev. Obravnave bi, glede na začetni zastoj, morale biti razpisane najkasneje do konca januarja 2001.

Sponzoriranje

UO je zaradi velikega števila prošenj sprejel sklep, da bo OZS finančno sponzorirala le tiste dejavnosti, ki so v neposredni zvezi z opravljanjem odvetniškega poklica oz. ki prispevajo k njegovi utrditvi in nadaljnjemu razvoju.

Odvetniška šola 2001

Velika udeležba odvetnikov, kandidatov in pripravnikov na prvi odvetniški šoli (Bled 14. in 15. aprila 2000) je utrdila spoznanje o nujnosti rednih izobraževalnih oblik z obravnavanjem aktualnih pravnih tem.

Tako so že stekle priprave za Odvetniško šolo 2001, ki bo **v petek 23. in v soboto 24. marca 2001.** Zaradi spremembe okolja in popestritve dogajanja smo se odločili, da bo druga odvetniška šola **v Portorožu**, uradni del v dvorani Avditorija, družabni del pa v GH Metropol, kjer bomo pravočasno rezervirali tudi ustrezno število prenočitvenih zmogljivosti za vse kolege.

Odvetniška šola bo tudi v naslednjem letu potekala s sodelovanjem Centra za izobraževanje v pravosodju RS. Med predavatelji bodo ugledna pravniška imena iz vrst učiteljev prava, sodnikov in odvetnikov. Tako so načelno privolitev za sodelovanje že podali **dr. Ada Polajnar Pavčnik, dr. Dragica Wedam Lukić, dr. Miha Juhart, dr. Zvonko Fišer, dr. Konrad Plaštajner, Marta Klampfer, Bogdana Žigon in dr. Aleš Galič.**

Tudi tokrat bomo zaprosili Ministrstvo za pravosodje naj pri sodiščih posreduje, da sodniki na dan 23. aprila 2001 ne bi razpisovali obravnav z udeležbo odvetnikov in bi tako omogočili čimvečjemu številu kolegic in kolegov sodelovanje na Odvetniški šoli 2001.

Tako lahko v svojih koledarjih že "rezervirate" 23. in 24. marec 2001 za "šolanje".

Natančen program s temami bo določen do konca tega leta in bodo o njem vsi člani Odvetniške zbornice posebej in pravočasno obveščeni.

za UO OZS, Hinko Jenull

Financiranje dela območnih zborov

V zvezi s predlogom območnega zbora odvetnikov v Mariboru je UO ugotovil:

- *Ni podlage za "vračilo" dela plačane članarine posameznim območnim zborom.*

Članarina se plačuje zbornici, za potrebe območnega zbora (če se člani tako odločijo) pa se plačuje poseben prispevek za delo območnega zbora. Odvetniška zbornica v takih primerih le "pobira" prispevke hkrati s članarino in jih "prenakazuje" območnim zborom v korist katerih so plačani.

Nedokončane odvetniške storitve in odmera davka - stališče

UO je na opozorilo odvetnika Marka Meznariča iz Celja potrdil stališče (ki izhaja tudi iz odvetniške tarife):

- *Odvetniška storitev je opravljena, ko odvetnik v celoti izvrši vsa opravila, izhajajoča iz pooblastilnega razmerja. Zato pri odvetniku ni mogoče ugotavljati "nedokončanih odvetniških storitev" ob koncu poslovnega leta, še manj zahtevati "popis" takih storitev.*

Odvetniška družba kot kapitalska družba

UO je v zvezi s pobudo območnega zbora odvetnikov na Ptuju ocenil, da **ni zakonske podlage za ustanovitev odvetniške družbe kot kapitalske družbe.**

Pobudo istega zbora za ureditev pridobivanja podatkov iz javnih evidenc, je posredoval komisiji za pripravo sprememb zakona o odvetništvu.

Odvetnika Franca Poliča iz Ormoža pa je pooblastil, da pripravi osnutek

Nadaljevanje na 25. strani

Predsednik OZ predaval sodnikom

Kot predavatelja so novembra povabili na sodniško civilnopravno šolo tudi našega predsednika Borisa Grosmana. Tema so bili pravdni stroški, gledano s stališča odvetnika. Posebej je bil v predavanju in potem razpravi (spodbujeni tudi z izvajanji sodnika Janeza Vlaja) govor o predpravdnih stroških, ki so po svoje koristni, saj spodbujajo stranke k poravnavi, pa o odvetnikovih stroških stikov s stranko ter ne nazadnje o stroških, ki se pojavljajo pri pripravi odgovora na pritožbo oziroma v reviziji.

Oblikovanje izvršljivih denarnih in nedenarnih zahtevkov v individualnih delovnih sporih

Marta Klampfer

1. UVOD

Postopek pred delovnimi in socialnimi sodišči ureja **Zakona o delovnih in socialnih sodiščih** - v nadaljevanju **ZDSS** (Ur. l. RS, št. 19/94). Po 1. odst. 14. člena ZDSS se v postopku pred delovnimi sodišči uporabljajo določbe **Zakona o pravdnem postopku (ZPP** - Ur. l. RS, št. 26/99), kolikor ni s tem zakonom drugače določeno. S tako ureditvijo postopka pred delovnimi in socialnimi sodišči se predpostavlja, da je potrebno rešitev za vsako procesno vprašanje najprej poiskati v ZDSS in če se ugotovi, da je ta zakon ne nudi, je treba poseči v ZPP. Vse procesne določbe ZDSS, ki glede na posebnosti individualnih delovnih sporov drugače urejajo posamezne procesne institute, se uporabljajo primarno, sicer pa veljajo določbe ZPP. Gre za subsidiarno uporabo teh določb.

ZDSS vsebuje zelo malo določb, ki veljajo v postopku za vse vrste sporov. Poleg določbe o subsidiarni uporabi ZPP je v 2. odst. 14. člena tudi prepoved prorogacije krajevne pristojnosti, saj se v delovnih in socialnih sporih stranke ne morejo sporazumeti o krajevni pristojnosti. Zaradi narave teh sporov mora biti dana možnost hitre izvršitve, zato sta v že citiranem 14. členu še posebni pravili o krajšem paricijskem in pritožbenem roku - oba roka znašata osem dni. Ker gre v tovrstnih sporih za delavce, ki so v odnosu do delodajalca šibkejše stranke v delovnem razmerju, so nekatere zakonske postopkovne določbe naravnane tako, da varujejo ta položaj delavca. Posebna ureditev se nanaša zlasti na posebnosti pri zastopanju delavca, pri ravnanju sodišča z nerazumljivimi oziroma napačnimi vlogami, na posebnosti v zvezi s spremembo označbe tožene stranke in podobno.

V **16. členu ZDSS** je določena možnost, da delavca v postopku zastopa predstavnik sindikata, ki ga organizacija sindikata najame ali zaposli za zastopanje svojih članov, če ima pridobljen naslov diplomiran pravnik; v postopku pred višjim ali Vrhovnim sodiščem RS pa mora predstavnik sindikata imeti opravljen pravniški državni izpit.

Pred sodiščem prve stopnje tako lahko nastopa kot pooblaščenec le predstavnik sindikata, ki je diplomirani pravnik, za zastopanje pred Višjim delovnim in socialnim sodiščem ali Vrhovnim sodiščem pa mora imeti pravosodni izpit. Ta rešitev ne uvaja neke nove vrste zastopanja, ampak prav zaradi varstva delavca uvaja strožje pogoje za zastopanje po predstavniku sindikata. Glede na vsebino prej veljavnega ZPP/77, ki je dopuščala zastopanje tudi po drugih osebah, je ta ureditev strožja, vendar upošteva posebnosti teh sporov.

Z uveljavitvijo novega ZPP/99, ki v 3. odst. 87. člena določa, da je lahko v postopku pred okrožnim, višjim in vrhovnim sodiščem pooblaščenec samo odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit, pa se zastavlja vprašanje: ali tudi v postopku pred delovnimi in socialnimi sodišči velja obveznost zastopanja po odvetniku ali osebi z opravljenim pravniškim državnim izpitom, oziroma ali je tudi za zastopanje po pooblastilu pred sodišči prve stopnje potreben kvalificiran pooblaščenec. Gre zlasti za vprašanje, ali je lahko novi ZPP kot kasnejši splošni zakon razveljavil starejšega specialnega?

Načeloma je mogoče reči, da ima mlajši splošni zakon takšen učinek v primeru, ko zlasti z zgodovinsko in teleološko metodo razlage ugotovimo, da novi zakon odpravlja različno urejanje določenega pravnega instituta v obeh vrstah postopka. Če je namen zakona v tem, da se določeni institut - zastopanje po kvalificiranem pooblaščencu enako uredi za obe vrsti sporov, tako za pravdni kot individualni delovni spor, potem lahko velja argument kronologije: lex generalis posterior (ZPP/99) derogat legi speciali prior (16. člen ZDSS).

V primeru, ko pa za to stališče ni argumentov, zlasti če je sporno, ali ne gre za dve različni ureditvi zastopanja, upoštevajoč položaj delavca kot šibkejše stranke v individualnem delovnem sporu - tako da se to vprašanje kakovostno razločuje v tolikšni meri, da ga je treba tudi različno pravno ovrednotiti - potem novi splošni zakon ne more poseči v staro ureditev v specialnem predpisu (lex generali posterior non derogat legi speciali prior). Namen zakonodajalca pri sprejemanju ZPP najbrž ni bil v tem, da bi institut kvalificiranega pooblaščenca veljal tudi v postopku pred delovnimi sodišči. Če bi bil namen zakonodajalca tak, bi moral izrecno razveljaviti 16. člen ZDSS, česar pa ni storil. Upoštevajoč dejstvo, da niso še vzpostavljeni zanesljivi temelji brezplačne pravne pomoči, je ureditev zastopanja delavca po predstavniku sindikata povsem primerna.

Menim, da mora ta določba ZDSS veljati tudi po uveljavitvi novega ZPP kot specialna ureditev, torej ne glede na določbo 3. odst. 87. člena ZPP/99. Za tako stališče najdemo argumente tudi v 1. odst. 14. člena ZDSS, ki določa, da se ZPP uporablja v postopku pred delovnimi in socialnimi sodišči, vendar le, če ni posamezni procesni institut v ZDSS posebej urejen. To pa posebej velja za zastopanje predstavnika sindikata.

V **17. členu** zakon določa, kako se ravna z nepopolnimi vlogami. Če je vloga nerazumljiva, ima očitno napako ali ne vsebuje vsega, kar bi morala, da bi se obravnavala, sodišče vlogo vrne v popravek in vložniku določi rok, do katerega jo mora znova vložiti. V postopku v individualnih delovnih kot tudi socialnih sporih pa mora sodišče vložnika, ki je fizična oseba in katerega ga ne zastopa odvetnik ali sindikalni predstavnik, v primeru, da se sodišču vrne nepopravljena oziroma nedopolnjena vloga, ki je vezana na rok, povabiti na sodišče in mu pomagati vlogo popraviti. Šele v primeru, če se vložnik na to povabilo neopravičeno ne odzove, čeprav je bil pravilno povabljen, ravna sodišče po pravilih, ki veljajo za nepopolne vloge (108. člen ZPP/99).

Zakon pa obravnava tudi situacijo, ko delavec zaradi očitne pomote v tožbi napačno označi toženo stranko. V **18. členu ZDSS** je določeno, da lahko tožnik popravi označbo tožene stranke najkasneje do konca pripravljalnega naroka. Če tega naroka ni bilo, pa do sprejema dokaznega sklepa na prvem naroku za glavno obravnavo; taka sprememba označbe tožene stranke pa ne šteje za spremembo tožbe. Ker ZPP/99 ne pozna

Članek je nekoliko prirejen in dopolnjen prispevek, ki ga je avtorica pripravila in predstavila na Odvetniški šoli 2000 - na Bledu.

več pripravljalnega naroka kot posebne faze postopka, ampak je predviden obvezen odgovor na tožbo, je treba tudi določilo 18. člena ZDSS tolmačiti oziroma uporabiti v smislu nove procesne pravne ureditve. Ker že zakon dopušča možnost, da se popravi označba tožene stranke do sprejetja dokaznega sklepa na prvem naroku za glavno obravnavo, če pripravljalnega naroka ni bilo, lahko sklepamo, da to velja sedaj v vsakem primeru.

Postopek v individualnem delovnem in socialnem sporu se začne s tožbo, ki mora vsebovati vse, kar določa 180. člen ZPP. Po tej določbi mora tožba obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira svoj zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga (105. člen). Tožbi je treba priložiti tudi potrdilo o plačilu sodne takse. V individualnem delovnem sporu, v katerem tožnik uveljavlja denarne terjatve mora postaviti določen zahtevek. V tistih sporih, v katerih pa delavec uveljavlja sodno varstvo zoper dokončno odločitev delodajalca glede njegovih pravic, obveznosti in odgovornosti, po 23. členu ZDSS ni dolžan postaviti določenega zahtevka, oziroma če ga postavi, sodišče nanj ni vezano. Mora pa delavec v takih primerih v tožbi navesti odločbo (prvostopno in dokončno), zoper katero zahteva sodno varstvo. Zadošča označitev odločbe kot formalnega akta. V primeru, da delavec uveljavlja sodno varstvo, ker delodajalec ni odločil o ugovoru oziroma zahtevi za uveljavljanje pravic, mora v tožbi navesti bistveno vsebino ugovora oziroma zahteve, o kateri ni bilo odločeno. ZDSS upošteva specifičnosti pri urejanju delovnih razmerij po veljavni delovnopravni zakonodaji, zlasti kar zadeva procesne predpostavke za vodenje individualnega delovnega spora.

Po 80. členu **Zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (ZTPDR -** Ur. l. SFRJ, št. 60/89 in 42/90), ki se še uporablja kot predpis Republike Slovenije, ima delavec pravico do ugovora zoper sklepe, ki jih organi delodajalca sprejmejo o njegovih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Pristojni organ v organizaciji oziroma pri delodajalcu mora po 1. odst. 81. člena ZTPDR odločiti o vloženi zahtevi oziroma ugovoru delavca v 30 dneh od dneva, ko je bila vložena zahteva oziroma ugovor. Šele če delavec ni zadovoljen z dokončno odločitvijo pristojnega organa v organizaciji ali če ta organ ne odloči v 30 dneh od vložitve zahteve oziroma ugovora, ima delavec po 1. odstavku 83. člena ZTPDR v nadaljnjih 15 dneh pravico zahtevati varstvo svojih pravic pri pristojnem sodišču. Po 2. odstavku citiranega člena delavec ne more zahtevati varstva pravic pri pristojnem sodišču, če se za to varstvo ni prej obrnil na pristojni organ, razen ko gre za pravico do denarne terjatve.

V tej določbi je vsebovana negativna procesna predpostavka za dopustnost sodnega varstva, to je izčrpan predhodni postopek s sprejetjem dokončne odločitve delodajalca. Dokončna odločba na drugi stopnji reševanja spornega razmerja znotraj podjetja je procesna predpostavka, to je pogoj, ki mora biti izpolnjen, da lahko delavec, nezadovoljen z dokončno odločbo, s tožbo sproži postopek pred sodiščem, pristojnim za delovne spore. Značilnost izvedbe predhodnega postopka je prav v tem, da se zaradi njegove opustitve sodno varstvo ne more več uveljavljati, ker je tožba nedopustna in jo sodišče zavrže. Samo v primeru, če pristojni organ delodajalca ne odloči v tridesetih dneh od vložitve zahteve oziroma ugovora, ima delavec po 105. členu ZDR pravico do sodnega varstva tudi po preteku roka iz 1. odst. 83. člena ZTPDR.

V postopku odločanja o varstvu pravic delavcev v organizacijah oziroma pri delodajalcih se po 103. členu **Zakona o delovnih razmerjih (ZDR** - Ur. l. RS, št. 14/90, 5/91 in 71/93), zlasti za določanje rokov, načina vročanja ipd., smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za postopek pred sodišči, pristojnimi za spore iz delovnih razmerij. V postopku odločanja o varstvu pravic delavcev se nujno upoštevajo tudi nekatera načela, ki sicer veljajo v pravdnem postopku; to so načelo zakonitosti, načelo materialne resnice, načelo proste presoje dokazov, načelo suspenzivnosti in devolutivnosti rednih pravnih sredstev in druga.

Ali so podane procesne predpostavke za vložitev tožbe pred delovnim sodiščem, če delavec uveljavlja sodno varstvo zoper pisni sklep, s katerim je delodajalec odločil o uresničevanju njegovih posamičnih pravic, obveznosti in odgovornosti, je pomembno vprašanje ne samo za sodišče, ko presoja dopustnost tožbe glede na 23. člen ZDSS in 83. člena ZTPDR, ampak tudi za pooblaščenca, ki po pooblastilu delavca vlaga tožbo. Vprašanje izpolnjevanja procesne predpostavke sicer ni v ozki povezavi z oblikovanjem izvršljivih nedenarnih in denarnih zahtevkov - kar je predmet tega prispevka - vendar pa je treba ob tej problematiki prav zaradi specifičnosti ureditve predhodnega varstva pravic delavcev pri delodajalcih opozoriti na nekatera pravna vprašanja, ki se v zvezi s tem zastavljajo v sodni praksi.

2. PROCESNE PREDPOSTAVKE ZA SODNI SPOR

Procesne predpostavke so okoliščine, lastnosti in stanja, od katerih je odvisna dopustnost odločanja sodišča o sami stvari in so institut procesnega prava. Procesne predpostavke za individualni delovni spor so določene z zakonom, vendar ne s procesnim, ampak v 83. členu ZTPDR. ZDSS kot procesni predpis določa le, da delavec načelno uveljavlja sodno varstvo zoper dokončno odločitev delodajalca, v 3. odstavku **23. člena** pa vendar dopušča možnost, da delavec uveljavlja sodno varstvo tudi v primeru, če delodajalec ni odločil o njegovem ugovoru oziroma zahtevi za uveljavljanje pravic. V takem primeru mora delavec v tožbi navesti bistveno vsebino ugovora oziroma zahteve, o kateri ni bilo odločeno, sicer pa mora tožba vsebovati navedbo odločbe, zoper katero se zahteva sodno varstvo. Da ima delavec pravico do sodnega varstva tudi zoper nedokončno odločitev (molk drugostopnega organa pri delodajalcu), ne izhaja samo iz citirane procesne določbe zakona, ampak tudi iz 105. člena ZDR, ki podaljšuje pravico do sodnega varstva zoper nedokončne odločbe tudi po preteku 15-dnevnega roka iz 83. člena ZTPDR, če gre za primer, ko drugostopni organ v postopku varstva pravic ni odločil. V takem primeru sodišče po 3. odst. 24. člena ZDSS samo odloči o pravici, obveznosti in odgovornosti, kar pomeni, da odloči meritorno po vsebini o zakonitosti nedokončne odločitve delodajalca, ki jo delavec izpodbija s tožbo.

V zvezi s to problematiko se **v sodni praksi**, pa najbrž tudi pri pooblaščencih, ko vlagajo tožbe, zastavljajo naslednja vprašanja:

- **Ali lahko delavec vloži tožbo, s katero izpodbija sklep o prenehanju delovnega razmerja ob napačnem pravnem pouku ali brez njega, ne da bi predhodno vložil ugovor pri delodajalcu?**

Po 78. členu ZTPDR mora biti sklep o prenehanju delovnega razmerja in razlogi za tak sklep delavcu vročeni v pisni obliki s poukom o pravici do ugovora. Sklep brez pravnega pouka ali z napačnim pravnim poukom ne more biti v škodo delavca.

Tega sicer ne določa 78. člen ZTPDR, ki izrecno opredeljuje bistveno sestavino sklepa o prenehanju delovnega razmerja, ampak je tako stališče sprejela sodna praksa in pri tem izhajala iz 2. odst. 102.a člena ZDR, ki določa, da dokončna odločba o prenehanju delovnega razmerja brez pravnega pouka ali z napačnim pravnim poukom ne more biti v škodo de-

lavca. Ker je po izrecni določbi 78. člena ZTPDR pravni pouk bistvena sestavina sklepa o prenehanju delovnega razmerja, izdanega na prvi stopnji, in ne le dokončnega sklepa iz 102.a člena ZDR, so po stališču revizijskega sodišča pravne posledice njegove opustitve enake, kot jih določa 2. odstavek 102. a. člena ZDR. To pa pomeni, da tudi prvostopni sklep brez ali z napačnim pravnim poukom ne more biti delavcu v škodo (**Sklep VSRS VIII Ips 161/99 z dne 7. 12. 1999 v zvezi s sklepom VDSS Pdp 25/97 z dne 12. 3. 1999**). Zato je ugovor pravočasen tudi, če je prekoračen prekluzivni 15-dnevni oziroma 8-dnevni rok v disciplinskem postopku, ker se je delavec ravnal po napačnem pravnem pouku. Sodišče ne sme tožbe zavreči zaradi pomanjkanja procesne predpostavke, če je delavec prepozno vložil ugovor, o njem pa je drugostopni organ odločil po vsebini, tako da ga je zavrnil.

V primeru pa, da delavec zaradi napačnega pravnega pouka ne vloži ugovora, ampak neposredno zahteva sodno varstvo v skladu z napačnim pravnim poukom, je položaj drugačen. Če pooblaščenec delavca v takem primeru vloži tožbo, s katero zahteva razveljavitev sklepa o prenehanju delovnega razmerja neposredno na sodišče, ne da bi torej prej vložil ugovor zoper prvostopno odločitev delodajalca, bo sodišče tožbo zavrglo zaradi pomanjkanja procesne predpostavke, saj po 2. odst. 83. člena ZTPDR delavec ne more zahtevati varstva pravic pri pristojnem sodišču, če se za to varstvo ni prej obrnil na pristojni organ v organizaciji. Ker pa je delavec prejel sklep z napačnim pravnim poukom ali celo brez njega, mu to ne more iti v škodo; zato lahko še vedno vloži ugovor zoper prvostopni sklep delodajalca o delavčevem prenehanju delovnega razmerja oziroma to celo mora storiti, če hoče kasneje uveljavljati sodno varstvo bodisi zoper dokončno odločbo delodajalca ali pa tudi zoper nedokončno, če pritožbeni organ delodajalca ne bo odločil o njegovem ugovoru.

V preteklem obdobju so sodišča združenega dela predlog, ki ga je delavec vložil neposredno na sodišče, ne da bi predhodno ugovarjal zoper sklep o prenehanju delovnega razmerja, zaradi napačnega pravnega pouka ali tudi zato, ker je bil sklep brez pravnega pouka, odstopala kot pravočasni ugovor v reševanje pritožbenemu organu delodajalca. Z uveljavitvijo ZDSS pa to ni več mogoče, saj ni pravne podlage za odstop zadeve v reševanje pristojnemu drugostopnemu organu delodajalca glede na določbo 16. člena ZPP/77 oziroma ZPP/99, ki se na podlagi 1. odst. 14. člena ZDSS uporablja v postopku pred delovnimi sodišči. Po citirani določbi ZPP se odstopi vložena tožba le v pristojno reševanje drugemu sodišču, ne pa pritožbenemu organu delodajalca.

Sicer pa po določbah ZDSS postopek pred delovnimi sodišči ni več nadaljevanje postopka pred organi delodajalca, zato delovno sodišče ni dolžno preuranjenih ali drugih vlog vračati delodajalcu v reševanje. (**Sklep VS RS VIII Ips 105/97 z dne 28. 10. 1997 v zvezi s sklepom VDSS Pdp 10017/95 z dne 7. 3. 1997**)

Zato mora v takem primeru odvetnik kot pooblaščenec delavca, ko dobi sklep sodišča o zavrženju tožbe zaradi pomanjkanja procesne predpostavke, sam vložiti ugovor na pritožbeni organ delodajalca, in šele ko mu je vročena dokončno odločitev delodajalca, mora v skladu s 1. odst. 83. člena ZTPDR oziroma 1. odst. 23. člena ZDSS znova vložiti tožbo zoper odločitev delodajalca, s katero je bilo dokončno odločeno o njegovem ugovoru. Če pa delodajalec ne bo odločil o ugovoru v tridesetih dneh, delavec zahteva sodno varstvo po 3. odst. 23. člena ZDSS tako, da bo v tožbi navedel bistveno vsebino ugovora, o katerem ni bilo odločeno.

- **Ali lahko delavec vloži tožbo, s katero izpodbija sklep o prenehanju delovnega razmerja, ki je vseboval pravilni pravni pouk, pa ni vložil ugovora?**

Če se pooblaščenec delavca ne ravna po sicer pravilnem pravnem pouku in ne ugovarja zoper prvostopno odločitev delodajalca o prenehanju delovnega razmerja, ampak vloži tožbo neposredno na sodišče, ravna nepravilno in v takem primeru sodišče tožbo zavrže zaradi pomanjkanja procesne predpostavke.

Procesna predpostavka za dopustnost sodne poti - razen v primeru, če delavec uveljavlja denarno terjatev - je torej sproženi postopek za poprejšnje varstvo pri delodajalcu po 2. odstavku 80. člena ZTPDR. Za razliko od prejšnjega primera pa zdaj delavec nima več možnosti vložiti ugovora zoper prvostopno odločitev delodajalca, ker je glede na pravilni pravni pouk zamudil 15-dnevni rok, oziroma če gre za disciplinski postopek, 8-dnevni rok za vložitev ugovora in je zaradi poteka roka delodajalčeva odločitev postala dokončna in pravnomočna.

- **Ali lahko delavec vloži tožbo, če je predhodno vložil ugovor, pa drugostopni organ o njegovem ugovoru ni odločil?**

Po 1. odst. 83. člena ZTPDR delavec ne zahteva sodnega varstva le zoper dokončne odločitve delodajalca, ampak ga lahko uveljavlja tudi v primeru, če drugostopni organ ne odloči v 30 dneh od vložitve zahteve oziroma ugovora. V primeru molka drugostopnega organa ima delavec pravico uveljavljati sodno varstvo zoper nedokončno odločitev po 3. odst. 23. člena ZDSS tudi po preteku 15-dnevnega roka iz 83. člena ZTPDR, saj ZDR v 105. členu celo razširja pravico uveljavljanja sodnega varstva ob molku drugostopnega organa. S tem je zakon odpravil prekluzijo v primeru molka drugostopnega organa.

Tako lahko delavec ne glede na 15-dnevni rok, ki začne teči po preteku 30-dnevnega roka za odločitev, tudi kasneje, vendar pa v razumnem roku, vloži tožbo in uveljavlja sodno varstvo ne glede na to, ali organizacija spoštuje suspenzivni učinek ugovora ali ne. Sodna praksa je že zavzela stališče, da tudi uveljavljanje sodnega varstva po 105. členu ZDR ni brez časovne omejitve, saj se zaradi načela splošne pravne varnosti tudi od delavca zahteva hitro ukrepanje, upoštevajoč naravo delovnopravnega razmerja, ki pomeni aktivno uresničevanje pravic, obveznosti in odgovornosti delavca na eni strani ter delodajalca na drugi strani. Za pravočasno je treba šteti le tisto tožbo, ki je vložena v krajšem, še razumnem roku od poteka časa, ki ga ima delodajalec na razpolago za odločanje o delavčevem ugovoru. Zato ni mogoče 105. člena ZDR razlagati brez vsakih omejitev, saj se navedena določba ob takšni razlagi sprevrže v svoje nasprotje.

Delavec ne more uspešno uveljavljati svoje pravice do sodnega varstva v primeru molka drugostopnega organa, ki je pristojen odločati o njegovem ugovoru, če delodajalec tudi dejansko že izvrši svojo nedokončno odločitev in s tem poseže v pravice delavca, ta pa tudi takrat ne reagira. Sodna praksa je že izoblikovala stališče, da tožba, vložena po enem letu od vložitve ugovora, o katerem delodajalec ni odločil, ni vložena v razumnem roku in je tako tožbo sodišče zavrglo (**sklep VDSS Pdp 1094/97 z dne 11. 11. 1997, sklep VDSS Pdp 1331/99 z dne 21. 10. 1999, sklep VDSS Pdp 939/99 z dne 4. 11. 1999 in sklep VS RS VIII Ips 14/20000 z dne 6. 6. 2000 v zvezi s sklepom VDSS Pdp 932/99 z dne 4. 11. 1999, sklep VS RS VIIIIps 22/2000 z dne 29. 8. 2000 v zvezi s sklepom VDSS Pdp 1094/97 z dne 11. 11. 1997**).

Postavlja pa se vprašanje, kakšen zahtevek postavi pooblaščenec delavca glede na to, da izpodbija prvostopno nedokončno odločitev delodajalca, saj dokončne odločitve ni, ker drugostopni organ delodajalca ni odločil o ugovoru.

ZDSS v 3. odst. 23. člena zahteva le, da mora delavec, če

uveljavlja sodno varstvo, ker delodajalec ni odločil o ugovoru oziroma zahtevi za uveljavljanje pravic, v tožbi navesti bistveno vsebino ugovora oziroma zahteve, o kateri ni bilo odločeno, sicer pa ne določa nič drugega. **Zato se v takem primeru zahtevek pravilno glasi**:

1. Razveljavi se sklep poslovodnega organa tožene stranke opr. št. ..... z dne ..... kot nezakonit.

2. Ugotovi se, da delovno razmerje tožniku ni zakonito prenehalo na podlagi nedokončnega sklepa z dne. ....., ampak mu še traja z vsemi pravicami iz dela in po delu

3. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki izplačati za ves čas nezakonitega prenehanja delovnega razmerja nadomestilo plače v višini, kot, če bi delala, z zakonitimi zamudnimi obrestmi od posameznih mesečno zapadlih zneskov, vse v 8 dneh pod izvršbo.

4. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki povrniti stroške postopka z zakonitimi zamudnimi obrestmi od zadnje glavne obravnave do plačila, vse v 8 dneh pod izvršbo.

Ker ni dokončne odločitve delodajalca, ki je pogoj, da lahko delavcu preneha delovno razmerje, saj veljavna delovnopravna zakonodaja veže datum prenehanja delovnega razmerja v večini primerov na vročitev dokončne odločbe, se je v sodni praksi zastavljalo vprašanje, kdaj v takem primeru delavcu preneha delovno razmerje.

Upoštevajoč dolgotrajnost sodnih postopkov in pa sodno prakso sodišč združenega dela, ki so o tej problematik, ki je bila enako urejena v določbah zakona o združenem delu, že zavzela stališča, sem se zavzemala za stališče, da delavcu v primeru molka drugostopnega organa preneha delovno razmerje z dnem poteka roka za vložitev ugovora in roka za odločitev o ugovoru (15 in 30), saj odločitev delodajalca postane dokončna po preteku 45 dni. Vendar pa se je sodna praksa, kar izhaja iz številnih sodb revizijskega sodišča, postavila na stališče, da v primeru molka organa delodajalca preneha delovno razmerje z dnem vročitve pravnomočne sodne odločbe, saj v takem primeru v skladu z določbo 3. odst. 24. člena ZDSS preide pristojnost za odločanje o zakonitosti nedokončne odločitve delodajalca na sodišče. Dokončno odločitev delodajalca nadomesti pravnomočna sodna odločba, zato je v takem primeru dan prenehanja delovnega razmerja vezan na vročitev pravnomočne sodne odločbe (če se v sodnem postopku ugotovi, da je prvostopenjski sklep delodajalca zakonit). Če pa delavcu pripada še odpovedni rok, kot na primer pri trajnem presežku, prične teči odpovedni rok iz 36.e člena ZDR šele od pravnomočnosti sodne odločbe dalje (**Sodba VS RS opr. št. VIII Ips 195/99 z dne 18. 1. 2000 v zvezi s sodbo VDSS opr. št. Pdp 710/97 z dne 19. 3. 1999, Sodba VS RS VIII Ips 146/97 z dne 13. 1. 1998 v zvezi s sodbo VDSS Pdp 1131/95 z dne 18. 4. 1997**)

V zvezi z uveljavljanjem sodnega varstva zoper nedokončno odločitev delodajalca o prenehanju delovnega razmerja se je v sodni praksi zastavljalo tudi vprašanje, ali mora tožnik, ki je med sodnim postopkom, začetim s tožbo, s katero je izpodbijal prvostopno odločbo delodajalca, prejel dokončno odločbo pritožbenega organa delodajalca, postaviti zahtevek tudi na razveljavitev te odločbe in, če ga mora, v kakšnem roku?

Stališča o tem vprašanju so bila različna. Kot izhaja iz sklepa **VDSS Pdp 247/2000 z dne 24. 2. 2000,** je sodišče zavrglo tožbo, s katero je delavec izpodbijal nedokončno odločitev delodajalca zato, ker je ugotovilo, da je tožnik tožbeni zahtevek za razveljavitev dokončnega sklepa, ki ga je prejel po vložitvi tožbe, razširil šele po 4 mesecih od vročitve sklepa. Enako stališče je pritožbeno sodišče zavzelo tudi v sklepu **Pdp 1387/96 z dne 24. 9. 1998,** vendar pa je VS RS na vloženo revizijo tožnika v sklepu **VIII Ips 214/99 z dne 4. 4. 2000** zavzelo nasprotno stališče. Iz razlogov tega sklepa izhaja, da je možno tožbo zavreči iz razlogov 83. člena ZTPDR le, če je bil dokončni sklep sprejet pred vložitvijo tožbe, pa ga tožnik v tožbi ni izpodbijal. Če pa je bil sprejet sklep po vložitvi tožbe glede na določbo tretjega odstavka 23. člena ZDSS, po mnenju revizijskega sodišča ne obstaja pravna podlaga za zavrženje tožbe. Ker je tožnik že v tožbi zatrjeval nezakonitost odločitve prvostopnega organa tožene stranke, ki je bila s kasneje izdanim oziroma sprejetim sklepom potrjena, se očitek nezakonitosti, v sicer pravočasno vloženi tožbi zaradi molka organa, razširja tudi na kasneje izdani sklep. Zato poseben ugovor (nova tožba - razširitev zahtevka) zoper tak sklep sploh ni potreben.

- **Ali lahko vloži tožbo delavec, ki mu je prenehalo delovno razmerje brez pismenega sklepa, pa ni zahteval varstva pravic pri delodajalcu ?**

Delavec, ki ne prejme nikakršnega sklepa o prenehanju delovnega razmerja in mu je delodajalec le zaključil delovno knjižico, mora v 15 dneh od trenutka seznanitve s prenehanjem delovnega razmerja uveljavljati varstvo svojih pravic pri pristojnem organu delodajalca oziroma ustrezno pisno ukrepati z vložitvijo zahteve za varstvo pravic. Zgolj ustna "pritožba" v takem primeru ne zadostuje. Če delavec v takem primeru vloži tožbo na sodišče, ne da bi poprej izpodbijal tak način prenehanja pri delodajalcu, sodišče zaradi pomanjkanja procesne predpostavke po 83. členu ZTPDR tožbo zavrže. **(Sklep VDSS Pdp 150/99 z dne 9. 12. 1999)**.

Enako stališče izhaja iz sklepa **VS RS VIII Ips 180/98 z dne 17. 11. 1998** v zvezi s sklepom **VDSS Pdp 1591/96 z dne 20. 5. 1998**. Če je delavec seznanjen z odpovedjo, ki jo je delodajalec dal s konkludentnim dejanjem - zaključek delovne knjižice - mora v petnajstih dneh od dneva, ko je zvedel za kršitev pravice, vložiti zahtevo za varstvo pravic. Ker je tožnik za vsebino odpovedi zvedel, ni pa zoper njo ugovarjal, je sodišče po stališču revizijskega sodišča pravilno oprlo odločitev na drugi odstavek 83. člena ZTPDR, ki določa, da delavec ne more zahtevati varstva pravic pri pristojnem sodišču, če se za to varstvo ni prej obrnil na pristojni organ v organizaciji, in je tožbo pravilno zavrglo.

3. OBLIKOVANJE NEDENARNIH ZAHTEVKOV V DELOVNIH SPORIH

Eno izmed temeljnih načel pravdnega postopka je načelo dispozitivnosti, kar pomeni, da sodišče po 1. odst. 2. člena ZPP odloča v mejah postavljenih zahtevkov. Sodišče je na ta zahtevek vezano, zato ne sme prisoditi stranki več ali pa kaj drugega, kot je stranka zahtevala.

Po 14. členu ZDSS je sodišče tudi v individualnem delovnem sporu v zvezi z uveljavljanjem denarnih terjatev iz naslova delovnega razmerja po 2. členu ZPP vezano na obseg tožbenega zahtevka, kar pa ne velja za spore po 23. členu ZDSS. V individualnih delovnih sporih, ko delavec s tožbo izpodbija dokončno oziroma nedokončno odločitev delodajalca glede njegovih pravic, obveznosti in odgovornosti (**nedenarni zahtevki**), ni dolžan postaviti določenega zahtevka, oziroma če ga postavi, sodišče nanj ni vezano. Tožba pa mora vsebovati navedbo odločbe, zoper katero se uveljavlja sodno varstvo. Gre za nedenarne individualne delovne spore, kjer je določeno obvezno predhodno dvostopno odločanje delodajalca.

Zakonska dikcija, da sodišče ni vezano na zahtevek, spominja na ureditev po Zakonu o sodiščih združenega dela (Ur. l. SFRJ, št. 38/84), ki je določal in govoril o opredelitvi spornega razmerja. Z zakonsko dikcijo, da tožnik ni dolžan postaviti določenega zahtevka, če pa ga postavi, sodišče nanj ni vezano, je sicer dano pooblastilo sodišču, da spor reši glede na

sporno razmerje. To pa ne pomeni, da tožnik v tovrstnih sporih ni dolžan v tožbi navesti, kaj sploh zahteva, saj prav izpodbijanje delodajalčeve dokončne odločitve določa predmet sojenja.

Nevezanost na zahtevek v sporih po 23. členu ZDSS je treba razlagati skozi določbo 1. odstavka 24. člena citiranega zakona, ki daje sodišču možnosti izbire med vrstami odločitev, ko odloča o zakonitosti oziroma nezakonitosti odločitve ali ravnanja delodajalca. Sodišče lahko glede na naravo kršitve:

- razveljavi odločitev delodajalca in vzpostavi stanje, ki je bilo pred izdajo odločbe;
- razveljavi odločitev in samo odloči o pravici, obveznosti in odgovornosti delavca;
- razveljavi odločitev in naloži delodajalcu sprejem nove odločitve.

Pooblaščenec delavca tako mora v tožbi oblikovati zahtevek, saj si je brez začetne jasne opredelitve zahtevka res težko predstavljati vodenje sodnega postopka. S tem odpadejo tudi problemi, ki se kasneje ob koncu sodnega postopka lahko pojavijo sodniku pri oblikovanju sodnega izreka. Iz izreka sodbe mora jasno izhajati, kakšen zahtevek je sodišče zavrnilo. Izrek sodbe je pomanjkljiv že v primeru, če vsebuje odločitev le o enem sklepu, čeprav je delodajalec izdal sklep o prenehanju delovnega razmerja na prvi kot drugi stopnji. Še slabša je situacija, ko sodišče v izreku sodbe navede le, da se "zahtevek zavrne" brez vsakršne navedbe vsebine zahtevka.

Če tožnik izpodbija zakonitost dokončnega sklepa o prenehanju delovnega razmerja naj se zahtevek glasi:

1. *Razveljavi se sklep poslovodnega organa tožene stranke z dne ..... o prenehanju delovnega razmerja in dokončni sklep drugostopnega organa tožene stranke z dne ....., s katerim je bil zavrnjen ugovor tožnika.*

2. *Ugotovi se, da tožniku delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo dne ..... in mu še traja, zato mora tožena stranka tožnika pozvati nazaj na delo, mu čas od ..... do vrnitve nazaj na delo vpisati kot delovno dobo v delovno knjižico in mu za ves čas trajanja nezakonitega prenehanja delovnega razmerja izplačati pripadajoče nadomestilo plače, tako kot če bi delal, z zakonitimi zamudnimi obrestmi od posameznih mesečno zapadlih zneskov do plačila, vse v 8 dneh, da ne bo izvršbe.*

3. *Tožena stranka je dolžna tožniku povrniti stroške postopka, vse v 8 dneh pod izvršbo.*

Tako postavljen zahtevek je sicer dajatvene narave, saj tožnik zahteva razveljavitev prvostopnega in dokončnega sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Tožnik mora v tožbi zahtevati tudi reintegracijo in reparacijo.

Če bo sodišče ugotovilo, da je sklep o prenehanju delovnega razmerja nezakonit, bo reintegracijskemu zahtevku, to je zahtevku po vrnitvi delavca nazaj na delo, ugodilo. Če tožnik tega ne zahteva, sodišče odloči le o zakonitosti izpodbijanih delodajalčevih odločitev in razveljavi sklepa o prenehanju delovnega razmerja, ki sta ga izdala prvostopni in drugostopni organ tožene stranke ter prizna delavcu vse pravice iz dela in po delu, vključno z nadomestilom plače za čas trajanja nezakonitega prenehanja delovnega razmerja, ne odloči pa o njegovi vrnitvi nazaj na delo. Če se je delavec med trajanjem sodnega spora zaposlil drugje, bo sodišče priznalo te pravice le do nove zaposlitve, saj iz temeljnih načel delovnega prava izhaja, da dvojno delovno razmerje ni dovoljeno (**sklep VS RS VIII Ips 39/2000 z dne 12. 9. 2000 v zvezi s sklepom VDSS Pdp 14425/99 z dne 2. 12. 1999**).

Zaposlitev delavca pri drugem delodajalcu v času trajanja sodnega postopka pa seveda ne vpliva na njegovo pravico do vrnitve na delo k prejšnjemu delodajalcu, vendar le v primeru, če je zahteval reintegracijo (**sodba VDSS 1219/98 z dne 4. 6. 1999**). Za vrnitev delavca nazaj na delo ne zadostuje le odločitev sodišča o nezakonitosti bodisi sklepa disciplinskih organov delodajalca o izrečenem disciplinskem ukrepu prenehanja delovnega razmerja ali pa tudi sklepa o prenehanju delovnega razmerja, izdanega na drugi pravni podlagi.

Če delavec izpodbija delodajalčevo odločitev o prenehanju delovnega razmerja, se očitno spor ne nanaša le na ugotovitev nezakonitosti zgolj dokončnega sklepa o prenehanju delovnega razmerja (sklep pritožbenega organa pri delodajalcu), ampak tudi prvostopnega (sklep poslovodnega organa oziroma disciplinske komisije), zato se mora zahtevek glasiti na razveljavitev obeh sklepov, ne pa le na ugotovitev nezakonitosti dokončnega sklepa.Če sodišče ugotovi, da je nezakonita odločitev delodajalca o prenehanju delovnega razmerja, mora v izreku sodbe razveljaviti tako prvostopni kot drugostopni sklep; če razveljavi le drugostopni sklep, vzpostavi situacijo molka organa, kar pa privede do drugačnih posledic glede trajanja delovnega razmerja in reintegracije kot v primeru razveljavitve prvostopnega in drugostopnega sklepa delodajalca. Če tožnik s tožbenim zahtevkom izpodbija nezakonitost le drugostopnega sklepa, sodišče pa tako postavljenemu zahtevku ugodi v izreku sodbe, v obrazložitvi sodbe pa razlaga nezakonitost obeh sklepov, pride v takem primeru do nasprotja med izrekom in obrazložitvijo, kar pa zahteva razveljavitev sodbe sodišča prve stopnje iz pritožbenega razloga absolutnih bistvenih kršitev pravil postopka in sicer po 14. točki 2 odstavka 339. člena ZPP/99; na to pazi pritožbeno sodišče, ko preizkuša sodbo sodišča prve stopnje po uradni dolžnosti. Tudi v primeru, če tožnik z zahtevkom ne zahteva razveljavitve obeh sklepov delodajalca, pa sodišče prve stopnje v izreku sodbe ne razveljavi izdanih sklepov, ampak samo ugotovi, da tožniku ni zakonito prenehalo delovno razmerje; v razlogih sodbe pa navaja in razlaga le razloge za nezakonitost prenehanja delovnega razmerja, pritožbeno sodišče ne more samo spreminjati takšnega nepopolnega izreka. Tudi v takem primeru gre za že omenjeno bistveno kršitev pravil postopka, zaradi česar se sodba sodišča prve stopnje razveljavi.

Zato mora torej tožnik v tožbenem zahtevku navesti oba sklepa in ne zadostuje samo zahteva po razveljavitvi dokončnega sklepa.

O **reparacijskem zahtevku**, to je denarnem zahtevku, ki ga tožnik zahteva v istem sporu, v katerem izpodbija nezakonitost sklepov o prenehanju delovnega razmerja, sodišče odloča le po temelju, saj mu zaradi razveljavitve izpodbijanih sklepov prizna za ves čas trajanja nezakonitega prenehanja delovnega razmerja pripadajoče nadomestile plače, tako kot če bi delal, z zakonitimi zamudnimi obrestmi. Taka odločitev ima značaj vmesne odločbe, saj v sodbi ni navedena višina dolgovanega nadomestila plače, niti čas zapadlosti, prav tako pa ni določena obveznost plačila zamudnih obresti od zapadlosti do plačila. Zato s tako odločitvijo sodišče odloči le po temelju o upravičenosti oziroma utemeljenosti delavčeve terjatve.

V zvezi z delavčevimi pravicami zaradi sodne razveljavitve delodajalčeve odločitve o prenehanju delovnega razmerja se je v sodni praksi zastavljalo vprašanje obsega sodne presoje oziroma kaj sodišče v takem primeru delavcu sploh prizna?

Temeljni zakon o delovnih razmerjih (TZDR - Ur. l. SFRJ, št. 12/70) je vseboval določbo, po kateri je imel delavec za ves čas do izvršitve sodne odločbe o vrnitvi delavca v delovno organizacijo pravico do nadomestila osebnega dohodka, ki bi ga dobil, če bi bil na delu.Tudi **Zakon o medsebojnih razmerjih v združenem delu (ZMRD** - Ur. l. SFRJ, št. 22/73) **je v 64. členu** določal obseg sodne presoje v primeru, ko je sodišče ugotovilo, da je z dokončnim sklepom delavcu prenehala lastnost delavca v združenem delu v nasprotju z zakonom in samoupravnim sporazumom o medsebojnih ra-

zmerjih v združenem delu, saj je ZMRD določal, da je sodišče delavca lahko vrnilo na dotedanje delovno mesto, če ni bilo odpravljeno, oziroma na kakšno drugo delovno mesto, ki je ustrezalo strokovni izobrazbi določenega poklica oziroma smeri ali stroke, v kateri je delavec delal, ali pa mu je na njegovo zahtevo prisodilo le odškodnino. Tako je imel delavec za ves čas, ko ni bil na delu, vse pravice, ki se pridobivajo in uveljavljajo pri delu in iz dela, kot tudi pravico do povračila škode, ki jo je pretrpel, ker mu je prenehala lastnost delavca v združenem delu v nasprotju z zakonom. ZMRD je tako dajal delavcu pravico do povračila škode za čas nezakonitega prenehanja delovnega razmerja in ne več kot TZDR, ki je določal, da ima za ves čas nezakonitega prenehanja delavec pravico do nadomestila plače.

ZTPDR in ZDR pa ne določata kakšne pravice ima delavec v primeru, ko sodišče odločbo delodajalca o delavčevem prenehanju delovnega razmerja razveljavi, tega pa ni določal niti Zakon o združenem delu (ZZD - Ur. l. SFRJ, št. 53/76 - 58/87). Zato je že sodna praksa sodišč združenega dela zavzela stališče, da delavcu, ki mu je nezakonito prenehalo delovno razmerje, pripada nadomestilo plače za ves čas, ko mu je bilo onemogočeno delo; če pa je delavec v tem obdobju pridobival dohodek iz delovnega razmerja pri drugem delodajalcu ali tudi pri zasebnem delodajalcu, mu pripada le razlika med nadomestilom plače, ki bi ga pridobil, in dohodkom, ki ga je imel, če je ta dohodek manjši. Delodajalec je dolžan plačati tudi vse prispevke iz plač in od zneska izplačanega nadomestila plače, kot tudi vpisati delavcu v delovno knjižico delovno dobo v času, za katerega je ugotovljena upravičenost do nadomestila plače. V teh sporih sodišče odloči le o delavčevi pravici do nadomestila plače zaradi nezakonite delodajalčeve odločitve o njegovem prenehanju delovnega razmerja.

Dejstvo je, da je dosedanja sodna praksa dopuščala, da je sodišče v sporih o prenehanju delovnega razmerja in reintegraciji le na splošno odločilo o reparacijskem zahtevku, seveda največkrat v skladu s tožbenim zahtevkom delavca

kot npr.:

"Tožena stranka je dolžna pozvati tožnika nazaj na delo in mu priznati vse pravice iz dela in po delu, vključno z nadomestilom plače, za ves čas trajanja nezakonitega prenehanja delovnega razmerja, vse v 8 dneh pod izvršbo."

Sodna praksa (tako pritožbenega kot revizijskega sodišča) dopušča take odločitve, kljub neizvršljivosti takih izrekov glede ostalih pravic reintegriranega delavca, ob upoštevanju še veljavne določbe 3. odst. 83. člena ZTPDR, po kateri mora poslovodni organ oziroma pooblaščeni delavec v organizaciji oziroma delodajalec pravnomočno sodno odločbo, izdano v postopku za varstvo pravic delavca, izvršiti v 15 dneh od dneva, ko mu je vročena, če ni v njej določen drugačen rok; če ne izvrši sodne odločbe v tem roku, stori s tem hujšo kršitev delovne obveznosti, zaradi katere se mu (obligatorno) izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja. Sama sicer menim, da delodajalec ob prostovoljni izvršbi take sodbe lahko izračuna višino dolgovanega nadomestila plače, od katere odvede prispevke in davke ter delavcu izplača neto znesek z zakonitimi zamudnimi obrestmi z zapadlostjo, določeno v sodbi, saj ima na razpolago vse oziroma več podatkov o delavčevi plači kot delavec. Kolikor tožena stranka prostovoljno ne izvrši sodne odločbe, mora delavec to, kar mu je priznano po temelju, z novo tožbo zahtevati plačilo dolgovanih zneskov, tako da bo tožnik tožbeni zahtevek opredelil po višini, torej mesečna nadomestila bruto plače, od katerih bo moral delodajalec plačati prispevke in davke po **Zakonu o prispevkih za socialno varnost (ZPSV** - Ur. l. RS, št. 5/96), od vsakokratne mesečne zapadlosti dolgovanega neto zneska pa mora zahtevati tudi zakonite zamudne obresti. Zato bi bilo primerneje, če bi tudi v primeru, ko delavec izpodbija sklep o prenehanju delovnega razmerja, pri reparacijskih zahtevkih postavil točno določen zahtevek, to je višino nadomestila plače, ki bi ga delavec dobil, če bi delal, določil zapadlost dolgovanega zneska in pa tudi zahteval zamudne obresti. Vendar pa takih zahtevkov v tovrstnih individualnih delovnih sporih praktično ni.

Sodna praksa o vprašanju, ali je sodna odločba, s katero je odločeno o obveznosti plačila nadomestila plače opisno, in ne s konkretno določenim zneskom, primeren izvršilni naslov ali ne, je **še vedno različna**. Kot izhaja iz razlogov **sklepa VS RS II Ips 431/97 z dne 6. 5. 1998** je odločba, s katero je sodišče opisno odločilo o obveznosti plačila neizplačanih nadomestil plač, primeren izvršilni naslov, saj je znesek upnikove terjatve določljiv, upoštevajoč tudi določbo 232. člena ZIP oziroma sedaj veljavnega 233. člena ZIZ (Zakon o izvršbi in zavarovanju, Uradni list, št. RS 51/98). Izvršilno sodišče razpolaga z vsemi elementi, ki jih predstavlja določba 233. čl. ZIZ za odmero nadomestila mesečne plače za čas od pravnomočnosti odločbe pa dotlej, dokler ne bo delavec vrnjen na delo. Zato lahko izračuna tudi nadomestilo plače, ki ga sodišče prizna za ves čas trajanja nezakonitega prenehanja delovnega razmerja zgolj z opisnim izrekom.

Glede vprašanja oblikovanja nedenarnih zahtevkov je potrebno opozoriti tudi na številne spore v zvezi s transformacijo delovnega razmerja, sklenjenega za določen v nedoločen čas po 18. členu ZDR. Tudi v zvezi s temi spori se postavlja vprašanje oblikovanja tožbenega zahtevka.

Po citirani določbi ZDR se šteje, da je delavec sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, če se iz razlogov, ki so na strani organizacije oziroma delodajalca, sklene delovno razmerje za določen čas v nasprotju z zakonom, oziroma če ostane delavec na delu tudi po času, ko bi mu moralo prenehati delovno razmerje. Delavec mora uveljavljati obstoj delovnega razmerja za nedoločen čas, ko zve za razlog iz 18. člena ZDR pri delodajalcu; če pa delodajalec meni, da njegova zahteva po spremembi značaja delovnega razmerja ni utemeljena, pa ima tudi pravico do sodnega varstva. Če sodišče ugotovi obstoj razlogov za transformacijo delovnega razmerja, se delovno razmerje, sklenjeno za določen čas, samo po sebi spremeni v delovno razmerje za nedoločen čas, kar sodišče ugotovi v izreku sodbe. Kako se bo glasil tožbeni zahtevek v tovrstnih individualnih delovnih sporih, je odvisno tudi od vprašanja, ali bo delodajalec delavcu, ki je sklenil delovno razmerje za določen čas, izdal sklep o prenehanju delovnega razmerja ali ne. Po 2. odstavku 17. člena ZDR delovno razmerje za določen čas preneha s pretekom časa, predvidenega za izvršitev dela, s potekom določenega časa oziroma z dnem, ko se vrne odsotni delavec. Po izteku delovnega razmerja za določen čas se delavca le obvesti o prenehanju delovnega razmerja, saj ni potrebno sprejemati posebnega sklepa o prenehanju delovnega razmerja, ker je bilo trajanje že vnaprej določeno oziroma dogovorjeno. Če pa ga delodajalec že izda, menim, da ima ta sklep naravo deklaratornega sklepa.V primeru, da je delavcu izdan sklep o prenehanju delovnega razmerja, mora zoper njega ugovarjati v 15 dneh in ko prejme dokončni sklep pritožbenega organa, s katerim je njegov ugovor zavrnjen, mora delavec v 15 dneh s tožbo zahtevati sodno varstvo.

V takem primeru bi se zahtevek pravilno glasil:

"1. Razveljavi se sklep poslovodnega organa tožene stranke z dne ..... in sklep pritožbenega organa tožene stranke z dne ..., s katerim je bil ugovor zavrnjen kot nezakonit.

2. Ugotovi se, da se je delovno razmerje tožeče stranke pri toženi stranki dne ..... spremenilo v delovno razmerje za nedoločen čas.

3. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki vzpostaviti delovno razmerje za nedoločen čas od .... dalje in ji obra-

čunati bruto nadomestilo plače za čas nezakonitega prenehanja delovnega razmerja do vzpostavitve delovnega razmerja, plačati prispevke in davke ter ji izplačati neto zneske z zakonitimi zamudnimi obrestmi od mesečne zapadlosti do plačila, vse v 8 dneh pod izvršbo."

4. Tožena stranka je dolžna povrniti tožeči stranki stroške postopka, v 8 dneh pod izvršbo.

Če pa delodajalec sklepa o prenehanju delovnega razmerja ne izda, ampak le obvesti delavca o datumu prenehanja delovnega razmerja, sklenjenega za določen čas, ker je pač potekel čas, za katerega je sklenil tako delovno razmerje, in mu izroči zaključeno delovno knjižico, pa menim, da mora delavec v 15 dneh od dneva, ko je izvedel za kršitev (najkasneje z vročitvijo delovne knjižice), vložiti zahtevo za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja po 1. odst. 80. člena ZTPDR in ne ugovor, saj delodajalec ni izdal odločbe. Ko prejme odločitev delodajalca, s katero je zavrnjena njegova zahteva za uveljavljanje pravic, **lahko vloži tožbo z naslednjim zahtevkom**:

1. Razveljavi se odločba poslovodnega organa tožene stranke z dne ...., s katero je bila zavrnjena zahteva tožeče stranke o spremembi delovnega razmerja sklenjenega za določen v nedoločen čas.

Ostali del zahtevka pa je enak kot pri prejšnjem primeru.

4. OBLIKOVANJE DENARNIH ZAHTEVKOV

Načelo obveznega poprejšnjega varstva pri delodajalcu ne velja, če delavec uveljavlja pravico do denarne terjatve, saj jo lahko uveljavlja neposredno pred sodiščem. Gre za uveljavljanje denarnih terjatev kot so plače, nadomestila plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja.

V **Splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti (SKPGd - Ur. l. RS, št. 40/97)** so določene še štiri vrste drugih osebnih prejemkov in sicer regres za letni dopust, jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi in solidarnostna pomoč. Prav tako delavcu pripadajo tudi stroški, ki jih ima v zvezi z delom: regres za prehrano, stroški prevoza na delo, terenski dodatek ipd.

Poleg prejemkov, opredeljenih v splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti in v panožnih kolektivnih pogodbah se med denarne terjatve iz naslova delovnega razmerja uvršča tudi odpravnina po 36. f členu ZDR, ki pripada trajno presežnim delavcem zaradi prenehanja delovnega razmerja. Z uveljavitvijo novele **Zakona o jamstvenem skladu RS (ZJRS** - Ur. l. RS, št. 53/99) pa ta pravica pripada tudi delavcem, ki jim preneha delovno razmerje zaradi prisilne poravnave oziroma začetka stečajnega postopka, torej zaradi insolventnosti delodajalca. Delavcu pripada odpravnina v višini najmanj polovice njegove povprečne plače v zadnjih treh mesecih pred prenehanjem delovnega razmerja za vsako leto dela v organizaciji oziroma pri delodajalcu. Zapadlost odpravnine je določena v 14. odst. 17. člena SKPGd. Ker mora biti odpravnina izplačana delavcu najkasneje do izteka odpovednega roka, je delodajalec v zamudi z izplačilom odpravnine od izteka odpovednega roka oziroma od dneva prenehanja delovnega razmerja, zaradi česar je dolžan delavcu plačati zamudne obresti od tega dne naprej in ne šele od vložitve tožbe.

Pri uveljavljanju denarnih terjatev mora tožba obsegati določen zahtevek glede glavne in stranske terjatve. Tožnik mora tožbeni zahtevek postaviti v konkretni višini, navesti pa mora tudi vrednost spornega razmerja (2. odstavek 180. člena ZPP/99)

Za pravilno opredelitev tožbenega zahtevka pri uveljavljanju plač in nadomestil plač je pomembno vprašanje, ali je lahko plača, ki je plačilo za opravljeno delo po pogodbi o zaposlitvi, izražena v neto znesku ali pa jo je treba označiti kot bruto zneske!

SKPGd/97 v 1. odstavku 42. člena določa, da so vsi zneski v tej kolektivni pogodbi, ki se nanašajo na plače in nadomestila, v bruto zneskih, osebni prejemki in povračilo stroškov v zvezi z delom so v zneskih, od katerih se plača davek od osebnih prejemkov, če je ta predpisan. Povračila stroškov, ki jih ima delavec v zvezi z delom, kot so jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi in enkratne solidarnostne pomoči, se ne vštevajo v osnovo za davek od osebnih prejemkov, če so določene v višini, ki je določena z Uredbo o višini povračila stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot dohodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94 in 5/98).

Glede na opredeljen sistem bruto plač je potrebno upoštevati tudi Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV - Ur. l. RS, št. 5/96), iz katerega izhaja, da bruto plača pokriva tudi prispevke za socialno varnost, ki bremenijo zaposlene delavce, delodajalec - izplačevalec plač pa je dolžan obračunati in plačati prispevke za socialno varnost. Zakon o davčnem postopku (ZDP - Ur. l. RS, št. 18/96, 87/97) določa, da mora izplačevalec osebnih prejemkov davek od osebnih prejemkov obračunati hkrati z obračunom osebnih prejemkov, plačati pa najpozneje v šestih dneh po izplačilu osebnih prejemkov, prav tako pa 3. člen citiranega zakona o prispevkih za socialno varnost določa, da obračuna in izplača prispevke za socialno varnost delodajalec v šestih dneh po izplačilu, vendar najpozneje do prvega naslednjega izplačila plač. Delavcu tako ne pripada izplačilo bruto prejemkov, temveč le neto zneski in le od teh zneskov mu pripadajo tudi zakonite zamudne obresti, odvisno od zapadlosti posameznih terjatev.

Navedeno ureditev je treba upoštevati tudi pri oblikovanju tožbenega zahtevka za izplačilo plače in drugih prejemkov iz delovnega razmerja. Praksa je tu zelo pestra, kar povzroča tudi težave pri oblikovanju izvršljivih izrekov sodb. Zato je ta problematika bila obravnavana že kar na nekaj posvetih - na primer na posvetovanju sodnikov delovnih in socialnih sodišč dne 25. in 26. 3. 1996 v Ribnem in pa tudi na Dnevih slovenskih pravnikov - Portorož 1998. Kljub temu, da je praksa na tem področju zelo pestra, zastopam stališče, da se mora zahtevek glasiti na bruto zneske, vendar tako, da je tožena stranka dolžna obračunati bruto znesek plače, po obračunu davkov in prispevkov pa tožniku izplačati neto znesek z zakonitimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti posameznih mesečnih zneskov. Res je, da s tako obravnavanim zahtevkom ne bo delavec dobil tistega neto zneska plače ali druge denarne terjatve iz naslova delovnega razmerja, ki je sicer vezan na prispevke in davke, ki bi moral biti izplačan delavcu v času njihove zapadlosti, saj se spreminja zlasti stopnja davkov, bi se pa lahko spremenile tudi vrste in stopnje prispevkov zlasti, če upoštevamo dolgotrajnost sodnih postopkov. Vendar, če se izkaže, da je delavec zaradi tega prikrajšan, ni pa to seveda nujno, lahko delavec to razliko zahteva od delodajalca kot odškodnino za povzročeno škodo, saj je delavec do tega upravičen, ker je delodajalec največkrat tako situacijo povzročil zaradi svoje nezakonite odločitve o prenehanju delovnega razmerja ali pa tudi zaradi neopravičene odklonitve izplačila plač.

Zato mora delavec v tožbi zahtevati obračun bruto zneskov, vendar pa mora biti zahtevek oblikovan v določenem neto znesku, ki ga je delodajalec dolžan delavcu tudi izplačati.

Zahtevek pri uveljavljanju plače naj se glasi:

1. Tožena stranka ..... je dolžna tožeči stranki ... obračunati razlike v plači v skupnem bruto znesku ..., in plačati tožniku neto znesek ...., z zakonitimi zamudnimi obrestmi

od dneva zapadlosti posamičnih mesečnih neto zneskov, vse v 8 dneh, da ne bo izvršbe.

2. Tožena stranka je dolžna obračunati in izplačati od bruto razlik v plači akontacije dohodnine in prispevke, vse v 8 dneh pod izvršbo.

3. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki povrniti stroške postopka z zakonitimi zamudnimi obrestmi od izdaje sodbe dalje, vse v 8 dneh pod izvršbo."

Pri uveljavljanju razlike plače se lahko zahtevek glasi tudi tako:

• Tožena stranka ….. je dolžna obračunati tožeči stranki …. bruto znesek razlike v plači v višini 216.000 sit in sicer v mesečnih zneski.

- 24.000 SIT z zapadlostjo dne 19. 7. 1999
- 25.000 SIT z zapadlostjo dne 19. 8. 1999
- 26.000 SIT z zapadlostjo dne 19. 9. 1999
-
-
-

in od teh bruto zneskov obračunati ter plačati z zakonom določene prispevke za socialno varnost ter davek od osebnih prejemkov, neto razlike pa izplačati tožeči stranki s pripadajočimi zakonitimi obrestmi od dneva zapadlosti posameznega zneska dalje do plačila, v roku 8 dni pod izvršbo.

• Tožene stranka je dolžna tožeči stranki povrniti stroške postopka z zakonitimi zamudnimi obrestmi od dneva zadnje obravnave, vse v 8 dneh pod izvršbo.

Primer napačnega zahtevka pa je:

"Tožena stranka ..... mora izplačati tožniku .... prikrajšanje pri plači za obdobje od 1. 2. 1995 do vključno 31. 10. 1998 v bruto znesku ...., skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi od 31. 10. 1998 dalje do plačila, vse v 8 dneh, da ne bo izvršbe."

Glede na to, da je delavec upravičen do izplačila neto zneska, mora tožnik v tožbenem zahtevku zahtevati tudi zamudne obresti od mesečne zapadlosti neto zneska. Po 3. odstavku 42. členu SKPGd se plače izplačujejo enkrat mesečno, in sicer najkasneje do 18. dne v mesecu za pretekli mesec. Ker je s tem določena zapadlost plače, je delodajalec z izplačilom plače od tega dne dalje v zamudi in je dolžan plačati tudi zamudne obresti.

Tudi regres za letni dopust pripada delavcu v neto znesku, zato se tožbeni zahtevek pravilno glasi:

"Tožena stranka je dolžna obračunati tožeči stranki regres za letni dopust v znesku 102.000,00 SIT, od tega zneska odvesti pripadajoči davek in neto znesek izplačati tožniku z zakonitimi zamudnimi obrestmi od 1. 7. 1998 dalje, vse v 8 dneh pod izvršbo."

Če je tožnik postavil zahtevek za plačilo regresa za letni dopust v bruto znesku, mora sodišče, če ugodi zahtevku tožnika, po izplačilu regresa priznati tožniku regres v višini neto zneska z zakonitimi zamudnimi obrestmi od neto zneska, zahtevek za plačilo zamudnih obresti od bruto zneska pa zavrniti.

Tudi pri uveljavljanju odpravnine po 36. f členu ZDR, mora tožnik v tožbenem zahtevku določiti točno po višini oblikovan znesek.

Višina odpravnine je določena v zakonu, vezana je na povprečno plačo delavca v zadnjih treh mesecih pred prenehanjem delovnega razmerja in odvisna od dolžine delovne dobe pri delodajalcu, tako da jo delavec lahko izračuna in odpravnino tudi v določenem znesku zahteva. Za izračun odpravnine po veljavni zakonodaji ter sprejeti sodni praksi se upošteva delavčeva neto plača.

Ker SKPGd določa tudi zapadlost odpravnine, je delavec upravičen zahtevati zamudne obresti od dneva izteka šestmesečnega odpovednega roka. **Zato bi se pri uveljavljanju odpravnine tožbeni zahtevek pravilno glasil:**

"1. Tožena stranka .... je dolžna izplačati tožeči stranki .....odpravnino v višini 500.000,00 SIT z zakonitimi zamudnimi obrestmi od dneva zapadlosti (datum prenehanja delovnega razmerja oziroma iztek odpovednega roka) ter ji povrniti stroške postopka, vse v 8 dneh pod izvršbo."

Iz vsega navedenega lahko zaključimo, da mora biti pri uveljavljanju denarnih terjatev tožbeni zahtevek oblikovan v določenem znesku (številki), saj bo le v takem primeru tudi izrek sodbe izvršljiv. Zato zahtevek, da je delodajalec dolžan plačati delavcu plačo brez navedbe skupnega zneska in mesečnih zneskov ter zakonitih obresti od določenih dni zapadlosti dalje do plačila, ni pravilen.

Zahtevek mora biti postavljen tako, da bo sodišče izdalo izvršljivo sodbo, ki bo primerna za izvršbo po 1. odst. 21. člena ZIZ. Zato morajo biti v njej poleg upnika in dolžnika navedeni še predmet, vrsta, obseg in čas izpolnitve obveznosti.

5. ZAKLJUČEK

Iz prikazanega je tako mogoče ugotoviti, da je oblikovanje tožbenih zahtevkov v tožbi, s katerimi se sproža individualni delovni spor, pomembno vprašanje. Zlasti pa je treba pri tovrstni problematiki ločevati med dvema na splošno različnima vrstama sporov in sicer med spori, pri katerih zahtevek ni obvezna sestavina tožbe in sodišče nanj ni vezano tudi, če ga tožnik postavi (23. člen ZDSS) in vsemi ostalimi spori, torej spori, v katerih delavec uveljavlja denarne terjatve, kjer pa je potrebno glede na določbo 1. odst. 14. člena ZDSS upoštevati le določbe ZPP, predvsem določbo 180. člena ZPP/99, ki določa vsebino tožbe.

Viri:

Dida Volk:
Izvršitev odločb delovnih in socialnih sodišč
Pravosodni bilten 1995 str. 67-77.
Prof. dr. Dragica Wedam - Lukić:
Temeljno izhodišče za ureditev postopka pred delovnimi in socialnimi sodišči
Pravosodni bilten 1996, str. 5
Alojz Domjan:
Nekatere posebnosti postopka pred delovnimi in socialnimi sodišči
Pravosodni bilten 1996, str. 163
dr. Milan Fabjančič:
Teoretična osmislitev sodnikovega pogleda na delovno pravno in socialno normo
Pravosodni bilten 1997, str. 19
dr. Janez Novak:
Novosti plačila za delo in sodni delovni spori
Podjetje in delo 6-7/1998
Ivan Robnik:
Najpomembnejša pravna vprašanja v sodnih sporih o plačah
Podjetje in delo 6-7/1998
Marijan Debelak:
Oblikovanje izrekov in obrazložitev sodnih odločb v individualnih delovnih sporih
Pravosodni bilten št. 3-4/1998, str. 25

standarda stroškov za odvetniško dejavnost, ki bi jih upoštevale tudi pristojne davčne uprave.

Odvetnik v pokoju - zastopanje

UO je v zvezi z zaprosilom sodišča ugotovil, da odvetnik v pokoju nima pravic odvetnika v sodnem postopku, saj je kot tak izbrisan iz imenika odvetnikov OZS.

Zastopanje stranke po tujem odvetniku - stališče

UO je na opozorilo odvetniške pisarne Mächtig & Simončič iz Ljubljane sprejel stališče:

- *Odvetnik, ki ima sedež pisarne v tujini (Celovec, Avstrija), ne more zastopati stranke v Republiki Sloveniji.*

Redovna kazen in disciplinska kršitev - stališče

UO je sprejel stališče:

- *Izrek disciplinske kazni odvetniku zaradi žalitve sodišča po 11. členu ZPP ne izključuje odvetnikove disciplinske odgovornosti po določbah ZO in statuta OZS.*

Plačilo za zastopanje obdolženca in zasebnega tožilca v istem postopku - razlaga

UO je sprejel razlago:

- *Odvetnik, ki je v kazenski zadevi hkrati zagovornik obdolženca in pooblaščenec zasebnega tožilca (iste osebe), ima pravice do nagrade za zastopanje obdolženca in do nagrade za zastopanje zasebnega tožilca, do plačila za odsotnost iz pisarne, čakanje in zamudo pa le v enkratnem trajanju.*

Nagrada od vrednosti denacionaliziranega premoženja - razlaga

UO je sprejel razlago:

- *Če ob prevzemu zastopanja v denacionalizacijski zadevi ni bilo mogoče določiti vrednosti predmeta (spora) in se kasneje izkaže, da je ta višja, kakor je bilo v začetku ocenjeno, lahko odvetnik nagrado obračuna od tako ugotovljene (dejanske, višje) vrednosti.*

Predlog za sodnika EKČP

UO je sklenil kot možnega kandidata za sodnika Evropskega sodišča za človekove pravice predlagati sedanjega sodnika tega sodišča **dr. Boštjana M. Zupančiča.**

Zapisal: **Hinko Jenull**

Statistika

Zbornica

Iz odvetniškega imenika - stanje 31. 10. 2000

Odvetniki

- v imenik je bilo vpisanih 868 odvetnic in odvetnikov (lani istega dne pa 19 manj - 849);
- v minulem letu se je na novo vpisalo 34 odvetnikov (26 izmed odvetniških kandidatov, 2 iz vrst odvetniških pripravnikov, 3 iz sodniških vrst, 3 pa od drugod);
- izbrisanih je bilo 15 odvetnikov (6 zaradi sklenitve delovnega razmerja, 7 zaradi upokojitve, 2 pa sta umrla), 3 pa njihov odvetniški poklic miruje.

Pregled vpisanih odvetnikov po območnih zborih:

Celje - 89	Koper - 56
Kranj - 73	Krško - 16
Ljubljana - 416	Maribor - 95
Murska Sobota - 27	Nova Gorica - 35
Novo mesto - 29	Ptuj - 20
Slovenj Gradec - 12	

Odvetniški kandidati

- v imenik je bilo vpisanih 84 kandidatov ali za 17 več kot lani ob tem času (67);
- izbrisanih je bilo 33 kandidatov (24 zaradi prehoda med odvetnike, 9 zaradi drugih razlogov);
- na novo je bilo vpisanih 50 kandidatov.

In koliko kandidatov imajo po posameznih območjih:

Celje - 8	Koper - 4
Kranj - 8	Krško - 0
Ljubljana - 51	Maribor - 5
Murska Sobota - 1	Nova gorica - 2
Novo mesto - 3	Ptuj - 1
Slovenj Gradec - 1	

Odvetniški pripravniki

- vpisanih je bilo 91 pripravnikov - to je za 14 več kot lani ob tem času (77);
- na novo se je vpisalo 40 pripravnikov;
- izbrisalo se je 26 pripravnikov (2 zaradi vpisa v imenik odvetnikov, 9 jih je prešlo med kandidate, 15 pa je prenehalo odvetniško pripravništvo iz drugih razlogov.

Koliko pripravnikov imajo po posameznih območjih:

Celje - 9	Koper - 5
Kranj - 17	Krško - 0
Ljubljana - 34	Maribor - 10
Murska Sobota - 2	Novo mesto - 3
Nova Gorica - 4	Ptuj - 5
Slovenj gradec - 2	

Odvetniške družbe

- ob koncu letošnjega oktobra je bilo vpisanih 24 odvetniških družb z neomejeno odgovornostjo (lani ob tem času 20)
- po določilih 35. člena ZO delujeta 2 civilni odvetniški družbi.

Skupščina OZS - december 2000

Tudi do začetka tokratne redne letne skupščine - 8. decembra v Cankarjevem domu v Ljubljani - je morala miniti ura, da so bili (ob udeležbi kakih 180 vpisanih v odvetniški imenik) izpolnjeni pogoji za veljavno sklepanje. Ob običajnih poročilih o delu organov zbornice in finančnem poslovanju (za leto 1999) je bilo oblikovanih nekaj odločitev o delovanju prihodnjem letu.

Med gosti so bili predstavniki sodišč, tožilcev, notarjev, varuha človekovih pravic pa tudi ministrstva za pravosodje (sam minister se je opravičil) in - vrh hrvaške odvetniške organizacije ter - prvič - tudi kolegi iz Črne gore.

Prvič je poročal o delu zbornice v preteklih dvanajstih mesecih aprila izvoljeni predsednik **Boris Grosman.** Orisal je veliko prizadevanj zborničnih organov za ureditev in izboljšanje dela same zbornice pa položaja odvetništva na podlagi pripravljanih sprememb nekaterih zakonov, o čemer je bilo pripravljeno in vabljenim na skupščino tudi vročeno obsežno poročilo. Iz njega pa je vendar povzel nekaj zanimivih poudarkov: vsekakor zdaj predlagane spremembe niti z dopolnitvami, za katere se zavzema tudi zbornica, niso dokončne; žalostno bi bilo s sodno izterjavo prisiljevati člane k finančni disciplini do lastne organizacije; o disciplinskih postopkih je menil, da so sredstvo izboljševanja ugleda v družbi, saj ugled pač raste, če napake priznavaš in tudi kaznuješ - toda komisije ne deluje-jo, tožilec pa trdi, da nima nobenih zaostankov; še naprej je pereč problem zagotavljanje prakse na sodiščih za odvetniški naraščaj...

Poročilo predsednika oziroma upravnega odbora pa tudi druga poročila glede finančnih zadev so udeleženci skupščine potrdili brez posebne razprave. Prav tako je bil gladko sprejet finančni načrt zbornice za leto 2001 in sklepi glede vpisnin ter članarin, že oblikovani predlogi za dopolnitev zakona o odvetništvu - ter pobuda za spremembo odvetniške tarife v točkah, ki obravnavajo zastopanje pred delovnimi sodišči.

Razmeroma živahna pa je bila razprava pod "razno". Šele s podporo iz "avditorija" je delovno predsedstvo zasedanja skupščine ugodilo upokojenemu kolegu **Stanislavu Klepu,** da je prišel do besede in izrazil vrsto svojih (javnosti že znanih) kritičnih mnenj do razmer in pojavov v našem sodstvu. **Grozdan Šinigoj** pa se je ozrl na vrednotenje odvetniških opravil, ki so po-

Tradicionalno srečanje s hrvaškimi kolegi

Margareta Zakonjšek Rupnik

Vsakoletno tradicionalno srečanje predstavnikov slovensko-hrvaške Odvetniške zbornice je bilo letos 28. novembra na Otočcu, pri čemer je delegacijo predstavnikov naše zbornice vodil predsednik Boris Grosman, delegacijo Odvetniške zbornice Hrvaške pa njen predsednik Pelicarić Branko.

Uradni del srečanja je potekal v predstavitvi dela obeh zbornic. Hrvaški predsednik je poudaril, da imajo velike probleme z nedopustnim reklamiranjem okoli 15 odvetnikov, ki ne spoštujejo določil kodeksa odvetniške etike. Omenil je, da je zlasti velik problem pri poročanju teh odvetnikov glede potekov obravnav v medijih; zadeva je zaostrena do takšne mere, da se je moral predsednik OZH oglasiti v medijih in poudariti, da to ni v interesu zastopanih strank, zlasti še, če gre za kazenske postopke. Opisal je primer, ko je šlo za izjemno odmevno kazensko zadevo zoper večje število obtožencev in je zaradi prostorske utesnjenosti sodišče odločilo, da se bo obravnava opravila v športni dvorani zaporov v Zagrebu, čemur so nasprotovali zagovorniki, ki so v znak protesta zapustili športno-razpravno dvorano. Zgledu zagovornikov je sledil tudi državni tožilec, ki je obravnavo v tej dvorani zapustil naslednji razpravni dan. Zbornica sama zoper zagovornike disciplinsko ni postopala, ker ni bilo ustreznih disciplinskih predlogov, ocenili pa so, da je bilo ravnanje zagovornikov v nasprotju z kodeksom odvetniške etike.

Predsednik Boris Grosman je ob tem poudaril, da so problemi nedopustnega reklamiranja podani tudi pri nas in da bi morali odvetniki strogo ločiti, kaj pomeni nastopanje in kaj reklamiranje, saj ni moč vseh nastopov odvetnikov v medijih obravnavati kot reklamiranje. Opozoril je, da mladi slovenski odvetniki pogosto izražajo željo po ublažitvi določil odvetniškega kodeksa glede reklamiranja.

Podpredsednik Odvetniške zbornice Slovenije doc. dr. Konrad Plaštajner je opisal aktivnosti naše zbornice v CCBE, poudaril je, da je trend komisije pri CCBE ohraniti tradicijo odvetništva, da je torej odvetnik zaupnik stranke in da mora kot tak zastopati stranke na način, ne da bi se posluževal reklamiranja. Menil je, da bi bilo potrebno izdelati ustrezen projekt za predstavitev članov odvetniških zbornic na internetu s potrebnimi osnovnimi podatki, brez podrobnosti, ki bi predstavljale reklamiranje posamičnega odvetnika.

S strani hrvaških kolegov je bil predstavljen tudi postopek glede izplačila odškodnin iz naslova zavarovanja odvetniške odgovornosti. Te zadeve urejujejo na drugačen način kot pri nas. Hrvaški kolegi imajo posebno komisijo, ki prouči zahtevek stranke, komisija pa preveri, ali gre v posamičnem primeru za disciplinsko odgovornost odvetnika ter odloča tudi sama o vprašanju, ali je dejansko nastala stranki škoda ali ne. Naša stran je pojasnila, da je zadeva pri Zavarovalnici Triglav d.d. Ljubljana glede omenjenega zavarovanja odgovornosti odvetnikov ure-

vezana z nujno notarsko potrditvijo, in ocenil, da so vsekakor prenizko cenjena. **Dr. Konrad Plauštajner** se je ozrl na nekatere razvojne tendence glede nadaljnjega obstoja odvetništva in opozoril zlasti na naraščajočo komercializacijo, ki po svoje najeda temeljno zaupno razmerje med odvetnikom in stranko - take težnje pa je zaslediti celo v nekateri evropskih predpisih in tem se je treba odločno upreti; " ovaduštva za domnevne primere pranja denarja, četudi bo zahtevano s predpisi, si kot odvetnik nikoli ne bom dovolil", je še pribil celjski kolega.

Naj kot zanimivost dodamo, da je bilo za tokratno skupščino pripravljenih še nekaj **"dodatnih gradiv"**:

Prečiščeno besedilo statuta OZS v lični knjižici, povzetek razlag odvetniške tarife, ki jih je sprejel UO OZS v obdobju zadnjih petih let, med članstvo pa je bil razposlan tudi anketni list z vprašanji glede interesa za sklenitev posebne pogodbe o prostovljnem dodatne pokojninskem zavarovanju za odvetnike.

jena in da z zavarovalnico glede postopka samega ni problemov.

Zvedeli smo nadalje, da bodo hrvaški kolegi, ki jih je že kar 2.400, ustanovili lastni sklad pokojninskega zavarovanja, kar je za slovensko zbornico seveda glede na bistveno nižje število članov nemogoče. Pri tem ne gre prezreti, da razpolaga Odvetniška zbornica Hrvaške z bistveno večjimi sredstvi kot slovenska, saj plačujejo odvetniki članarine tekoče, zamuda s plačili članarin predstavlja namreč pri njih hujšo disciplinsko kršitev in je sankcija izbris iz imenika odvetnikov. Tudi vpisnine so višje kot v Sloveniji, znašajo 10.000 DEM za vsak vpis, višja je tudi članarina zbornici.

Seveda so se v okviru srečanja izmenjala še druga, obrobna mnenja in stališča, samo srečanje pa nato zaključeno na povabilo Odvetniške zbornice Hrvaške, pri večerji.

Prihodnje srečanje bo gostila naša zbornica!

Srečno 2001

Detektiv kot pooblaščeni vročevalec

Janez Jaklič

Zakon o pravdnem postopku (Ur. l. RS, št. 26/99) v 132. členu dopušča opravljati vročanje sodnih pisanj tudi pravni ali fizični osebi, ki to opravlja kot registrirano dejavnost na podlagi posebnega dovoljenja ministra, pristojnega za pravosodje

S tem je zakonodajalec vnesel določen red med pravne in fizične osebe, ki so to dejavnost opravljale že prej. Hkrati pa je dana dodatna možnost upniku, da vpliva na hitrejše nadaljevanje pravdnega postopka, če se je ustavil zaradi neuspešno opravljene vročitve.

Res je, da nudi ZPP možnost opravljati vročanje sodnih pisanj pooblaščenim pravnim in fizičnim osebam, pa pravilnik o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe za opravljanje vročanja in o pravilih za njihovo delovanje, ne daje tem osebam pravice oziroma zakonske podlage, da bi pridobivale informacije, katere potrebujejo za uspešno opravljeno vročitev. Nasprotna stranka bo vročitev po pooblaščenem vročevalcu predlagala predvsem v primeru, ko bo vročitev po sodnem kurirju neuspešna.

Sodno pisanje se vroča v stanovanju ali na delovnem mestu; če pa tistega, kateremu je treba pisanje osebno vročiti, ni tam, kjer naj bi se mu vročilo, poizve vročevalec, kdaj in na katerem mestu bi ga lahko našel. Pri tem pa je vročevalec prepuščen svoji iznajdljivosti. Ker ti podatki niso vedno in povsod zlahka dosegljivi, ima detektiv določene prednosti.

Upravljalec zbirk podatkov je dolžan detektivu ob izpolnjevanju določenih pogojev posredovati podatke o:

- stalno in začasno prijavljenih osebah;
- zaposlitvi;
- lastniku avtomobila.

Uradno pridobljene podatke bo detektiv preveril na terenu, hkrati pa pridobil še vse potrebne informacije o osebi (9. člen ZDD), kateri je potrebno osebno vročiti sodno pisanje. ZPP sicer predvideva tudi druge načine vročanja, vendar pa sem v praksi (vročitve opravljam že 6 let) imel opraviti s primeri, ko je bila nadomestna vročitev neizvedljiva.

Zakonodajalec ni predvidel posebnih situacij, nekaj jih navajam za primer:

- stranka je prodala stanovanje in se odselila, uraden naslov bivališča pa je še vedno isti; na vratih stanovanja in poštnem nabiralniku pa je že priimek novega lastnika;
- stranka dejansko stanuje na določenem naslovu, vendar kot podnajemnik, zato na vratih stanovanja ali poštnem nabiralniku ni njegovega priimka (pač pa priimek lastnika stanovanja);
- pravna oseba ima v sodnem registru naveden sedež poslovanja na naslovu, kjer ni nikoli poslovala ali pa navedeni naslov sploh ne obstaja;
- pravna oseba je na navedenem naslovu sicer poslovala, vendar je s poslovanjem prenehala; na navedenem naslovu ni več nikogar, ki bi pisanje lahko sprejel, ni niti poštnega nabiralnika ali drugih "sledov poslovanja družbe".

Mogoče se vam zdi moje navajanje teh primerov dlakocepstvo, vendar se lahko pravdni postopek zavleče na sodišču prav zaradi neuspešne ali nepravilno opravljene vročitve. Zato je pomembno poznavanje in razumevanje zakona v delu, ki določa načine vročanja.

Samo dejanje vročitve pisanja stranki je preprosto dejanje, katerega lahko opravi skoraj vsak. Bistvena je sposobnost in zmožnost vročevalca, da pridobi podatke o stranki, ki bodo omogočili uspešno opravljeno vročitev. V tem je tudi prednost detektiva kot pooblaščenega vročevalca.

Kako sem kandidirala za poslanko

... in kaj vse so ljudje povedali o upravnih postopkih, taksah, davčnih odmerah, sodnih zaostankih, delu sodnikov in tudi delu odvetnikov ...

Joža Konečnik

Na letošnjih državnozborskih volitvah sem kandidirala za poslanko. Žal mi je sedež v parlamentu ušel za las. Ni moj namen pripovedovati o naši politični stvarnosti in svojem videvanju politike, želim napisati le nekaj svojih spoznanj in misli o mestu odvetnika ali odvetnice v politiki.

V vseh državah so odvetniki v politiki udeleženi mnogo bolj kot v Sloveniji. Odvetniki so aktivni v političnih strankah, v njih imajo pomembne položaje in vidna mesta v politiki, tako v lokalnih skupnostih kot v najvišjih državnih-zakonodajnih in izvršilnih organih. V državah zahodnih demokracij je želja mnogokaterega odvetnika nadaljevati ali zaključiti kariero v politiki. Pri nas se odvetniki ogibajo politike, vsaj podatki z vseh volitev v samostojni državi kažejo tako, in mislim, da to ni prav. Tudi naši apolitičnosti gre zasluga za številne zakonske rešitve, ki niso dobre za slovensko odvetništvo: kajti slabe so za ljudi, za fizične in pravne subjekte, ki so naše stranke in so s tem te rešitve slabe tudi za nas.

Zlasti odvetniki s strokovnimi, delovnimi in življenjskimi izkušnjami, bi se morali politično angažirati in sodelovati v javnem življenju, pa čeprav na lokalni ravni. Čez dve leti bodo lokalne volitve. Upam, da bomo med kandidati za župane srečali tudi kakšnega odvetnika ali odvetnico. Odmevno in dobro javno delovanje odvetnika lahko bistveno pripomore k ugledu odvetništva nasploh. In kdo pozna bolje delovanje našega sistema državne uprave, pravosodja, sistema lokalne samouprave, gospodarskega sistema in vseh problemov zaposlovanja in delovnih razmerij, ne le teoretično, temveč dejansko "funkcioniranje" v praksi, z vsemi razlikami med hotenim, zapisanim, uresničljivim in še manj, od možnega, izvrševanim? Kdo potemtakem lahko verodostojneje konstruktivno kritizira in predlaga rešitve kot izkušen odvetnik?

V času volilne kampanje sem se srečevala z volilci. Po vaseh so se srečanj udeleževali preprosti ljudje in nemalokrat sem bila prijetno presenečena nad jasno povedanimi pripombami zoper zbirokratiziranost državne uprave, zoper pošastno bohotenje "Petrovega načela". Izvedela sem, da upravni postopek pri prodaji kmetijskega zemljišča traja najmanj tri mesece, da so zbrana vsa potrdila, potrebna za notarsko overitev podpisov na pogodbi ... Da je teh potrdil vsakih nekaj mesecev več in da po zvišanju upravnih taks niso več zanemarljivo finančno breme ... Da kmet ne more prodati kosa kmetijske zemlje, ki je zanj brez sleherne vrednosti in ga že itak uživa potencialni zainteresirani kupec, če ne najde kupca kmeta, pa naj še tako dokazuje, da bo kupnino vložil v nakup drugega, boljšega kmetijskega zemljišča ... Da referent davčne uprave, ki odmerja davek od prometa z nepremičninami, zahteva potrdilo o državljanstvu kupca. Pri tem ne velja osebna izkaznica, ampak "Uradno" potrdilo o državljanstvu ... Ni pa mi potrebno niti omenjati kritik na račun dela in tarif notarjev in sodnega dela oziroma nedela. Poslušala sem še nove in nove žalostne življenjske zgodbe ljudi ...

Prišel je 45 let star kmet in pred vsemi povedal, da je dedič zaščitene višinske kmetije, na kateri živi že celo svoje življenje. Po smrti matere je sodišče pred 7 leti izdalo začasno odredbo, s katero mu je prepovedalo sečnjo v gozdovih kmetije. Od tedaj dalje ni bilo niti ene same zapuščinske obravnave, njegovi predlogi, da bi sodišče razveljavilo vsaj začasno odredbo, niso imeli do sedaj nobenega sodnega odziva. Ker nima s čim vzdrževati objektov, se mu je letošnjo jesen podrl hlev. Ali pa mati, ki bi morala za otroke prejemati odškodninsko rento. Pet let je trajal pravdni postopek, v izvršilnem postopku pa sodišče že tretje leto ne odloči o ugovoru dolžnika. Družino pesti revščina, izvršilno sodišče pa nič, kljub pravnomočni sodni odločbi!

Veliko ljudi me je vprašalo, kaj bi se jim zgodilo, če bi pravico vzeli kar v svoje roke! Verjemite mi, mnogokrat mi ni bilo lahko. Večinoma sem bila njihov tolažnik. Ljudem sem vlivala upanje, da bo še letošnje leto Vrhovno sodišče začelo dobro akcijo, v kateri bodo izkušeni sodniki pomagali tistim na nižjih sodiščih, pa ne le reševati zadeve, temveč tudi pomagati z nasveti in izobraževati. Moji volilci bodo nad menoj razočarani. Nikoli si nisem mislila, da bi prizadevanje Ministrstva za pravosodje in Vrhovnega sodišča R Slovenije, ki je bilo v času volitev že znano, naletelo na odpor med samimi sodniki. To se mi zdi nerazumljivo. Ali ima sodnik, ki tri leta ne odloči o ugovoru dolžnika, za to kakšno opravičilo, razen neznanja ali nedela? Ker sem se s primerom seznanila, s popolno odgovornostjo trdim, da ga nima.

Ampak drage kolegice in kolegi, saj moram kot odvetnica mižati na obe očesi, kajti, če bom to še enkrat ponovila, bom vnašala nemir in prepih v idealne odnose med sodstvom in odvetništvom! Zaradi tega brezvetrja sem si zares želela poslansko mesto, delo v skupščinskih odborih in komisijah. Zaradi prepričanja, da bi mogla storiti mnogokaj pozitivnega, sem se bila pripravljena odpovedati odvetniški karieri in vsem prednostim, ki jih vendarle nudi odvetniški poklic. Verjemite, da bi tudi brez dlake na jeziku govorila o neodpustljivi mlačnosti odvetništva do patološkega stanja v naši pravni stvarnosti. Preredki posamezniki, ki se javno oglašajo, so morda prvi znanilci drugačne javne podobe odvetništva.

Uredništvu Odvetnika

Čestitam za vsebinsko zanimivo in lepo oblikovano glasilo. Hkrati pa dajem pobudo, da bi glasilo vsebovalo tudi rubriko ČPobude in predlogi« ali kaj podobnega. Gre za to, da bi s tem omogočili, da se odvetniki lahko oglašajo s pobudami in predlogi, ki bi lahko bili zanimivi in koristni, in bi zadevali skupen nastop odvetnikov navzven (sprememba zakonodaje, učinkovitost dela sodišč itd.).

S spoštovanjem

Odvetnik Franc Pevec, Šentjur

Odgovor uredništva:

Z veseljem sprejemamo pobudo in se veselimo tovrstnih prispevkov kolegic in kolegov - že kar za naslednjo številko našega glasila, ki izide v marcu 2001. Pošljite pa svoje Čpobude in predloge« zares čimprej!

Črne toge - nova odvetniška moda

... ali kako sem si naročil svoje službeno oblačilo, nanj čakal, moledoval pri izdelovalcu, nazadnje pa ...

mag. Janez Tekavc

Spomladi letošnjega leta se je ponudila prilika, da se mi izpolni ena od želja. V togi bordo barve naj bi zastopal stranke s takšnimi in drugačnimi problemi. Vedel sem, da se bom moral v začetku sprijazniti z modro priponko in nezaupljivimi pogledi strank, ki si bodo vsaj na skrivaj želele, da bi jih vseeno zastopal moj šef, ampak to je pač del posla. Ko sem torej spomladi razmišljal o vsem tem, sem se spraševal o marsičem. Nisem pa si predstavljal, kako težko je pripeti modro priponko na togo, ki je ni.

V prvem tednu septembra, ko sem zares postal odvetniški kandidat, sem se v tovarni Labod dogovoril, da mi bodo izdelali odvetniško togo. Glede na telesne mere sem potreboval XL velikost, ki je tedaj menda niso imeli na zalogi. Prijazno so mi pojasnili, da bom moral počakati kakšnih štirinajst dni, v tem času pa bodo poslali tudi predračun za togo in me obvestili, kdaj jo lahko prevzamem.

Pričakovanje ...

Togo sem kar nestrpno pričakoval. V vmesnem času sem si izposojal togo od odvetnika, pri katerem delam. Poleg tega, da priponka ni bila prava in sem zato hodil naokoli brez nje, me je motilo še dejstvo, da je odvetnik kar nekaj centimetrov večji od mene, tako da so bili rokavi mnogo predolgi in sem izgledal v njej kot kakšen Obi-Wan Kenobi iz Vojne zvezd. Z dolgimi rokavi sem se kar nekako uspešno spopadal, čeprav je včasih grozilo, da ne bom našel rok v njih. Sčasoma sem odkril, da je še najbolje, da nosim roke sklenjene tako kot menihi, odkril pa sem tudi, da imajo tudi drugi probleme s svojimi togami. Kolega, s katerim sva nekoč skupaj pela pri pevskem zboru, muči zapenjanje toge, saj imajo v pisarni le togo za kandidatko, ki se seveda zapenja na žensko stran.

V štirinajstih dneh nisem prejel niti predračuna niti obvestila. Potrpežljivo sem počakal še kakšen teden, ker pa tudi konec septembra ni bilo nobenega glasu, sem jih zopet poklical. Prijazna gospa, ki mi je v začetku septembra zagotovila, da bo toga izdelana v štirinajstih dneh, je bila tokrat presenečena. Presenečen sem bil tudi sam, saj je odločno trdila, da toge sploh nisem naročil. Ko sem ji razlagal, kaj vse sva se prejšnjič pogovarjala, kako mi je razlagala, da velikih tog trenutno nimajo in podobno, mi je sicer dokaj nejeverno obljubila, da bo preverila. Preverjanje je trajalo kar nekaj časa, saj se je iz obljube: "Takoj vas pokličem nazaj", ta "takoj" raztegnil na nekaj dni. Po dobrih dveh dneh čakanja, da se izpolni tisti "takoj", sem začel dvomiti ne le o tem, da sem naročil togo, temveč tudi, da sem sploh govoril z gospo, ki mi je obljubila, da bo preverila, če sem naročil togo. Po nekaj dneh negotovosti sem tako rajši sam poklical. Z velikim zadovoljstvom mi je povedala, da je preverila, da je toga res naročena in da mi jo šivajo, le da se bo zavleklo še za kakšen teden.

Po kakšnem tednu, rajši desetih dneh sem končno prejel predračun. Razveselil sem se ga, čeprav je od prvega pogovora minilo že skoraj mesec in pol, čeprav cena ni bila ravno razveseljiva in čeprav sem ves ta čas strahoma čakal, kdaj se bo kateri izmed sodnikov naveličal mojih oblačilnih posebnosti.

Pregovarjanje ...

Po plačilu predračuna sem se odpravil po togo, ki naj bi me čakala v Labodovi prodajalni v Ljubljani. Žal je tudi tokrat šlo nekaj narobe, ali kakor me je kasneje potolažil odgovorni v Labodu: "Prišlo je do ›lapsusa‹." Sešili so namreč črno togo, na kateri je bila pripeta bordo priponka. Prodajalka je ob zgroženem vprašanju, ali je toga res črna, mirno odgovorila, da je, in prav bal sem se, da me bo začela prepričevati, da je črna tudi lepa barva. Čeprav je bilo njeni šefinji malce nerodno, da so mi sešili takšno togo, nekako nisem verjel, da bodo sodniki premogli podoben smisel za humor, kot ga imajo v Labodu. En pristop na obravnavo v takšni togi bi nedvomno zadostoval, da bi postal zares poznan kandidat. Ampak po drugi strani bi utegnil tudi zadostovati, da bi s to togo postal poznan tudi kot prvi kandidat, ki je dobil zelo okroglo kazen zaradi žalitve sodišča. Izgovor, da je priponka skorajda prava, verjetno ne bi pomagal.

Čeprav je bilo gospem v prodajalni zelo žal, malce pred petnajsto v Labodu ni bil več nihče dosegljiv. Zato sem jih poklical naslednji dan. Zagotovili so mi, da se prava toga že kroji, tako da jo bom lahko dobil v ponedeljek. V ponedeljek sem se zopet oglasil v prodajalni. Mislil sem, da me bo tam čakala toga, pa je seveda ni bilo. Pravzaprav niti ne vem, zakaj sem mislil, da me bo toga v resnici čakala, saj so za šivanje sodniške toge potrebovali približno mesec in pol, za odvetniško pa naj bi potemtakem zadostoval le kakšen dan.

Veselje in ...

Za izdelavo toge je na koncu res zadostoval le kakšen dan, saj sem jo dobil že naslednji dan. Je pa res, da sem še tisti dan svoje tegobe razložil enemu od še višjih šefov, ki pa se žal ni čudil temu, da delajo togo že skoraj dva meseca, temveč temu, da me je tako imenovani "lapsus" in samo dejstvo, da šivajo togo dva meseca, spravil v slabo voljo. Pa nisem bil slabe volje. Slabe volje sem postal šele, ko sem seštel dneve in ugotovil, da so za šivanje prave toge potrebovali le kakšna dva dneva. Res bi bilo zanimivo videti, kako bi tekel čas za mojega sogovornika, če bi bil jaz v tisti prvi "lapsus" togi, pa bi on čakal, da mineta samo dva meseca v zadevi, v kateri bi se mu mudilo?

Odvetnik
št. 10 marca 2001!
Tudi z vašim prispevkom?

Ustavno sodstvo

Cankarjeva založba - zbirka Pravna obzorja, Ljubljana, 2000
uredila dr. Marijan Pavčnik in dr. Arne Mavčič

Hinko Jenull

Z ustavno pritožbo je le ena resnična težava in ta je v tem, da je lahko še pravočasna, pa je vendar zanjo že prepozno. Med predpostavkami njene dopustnosti je tudi "izčrpanje pravnih sredstev, ki mora biti formalno in materialno, po vsebini. Celo če bo Ustavno sodišče v posameznih primerih ta pogoj "širše" razlagalo, so možnosti za uspeh zanesljivo večje v primerih, ko ustavni pritožnik (oziroma njegov odvetnik) že v postopku na prvi stopnji, posebej pa v rednih in izrednih pravnih sredstvih uveljavlja kršitve človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pogoj za tako, pravočasno in načrtno "graditev" ustavne pritožbe (enako velja za ustavno pobudo) pa je dobro poznavanje temeljev ustavnega sodstva, njegovega razvoja, pristojnosti in postopka, načinov odločanja, procesnih in vsebinskih pogojev in ustrezne argumentacije.

Cankarjeva založba nam je v zbirki Pravna obzorja na tem področju pripravila monografijo devetih avtorjev **"Ustavno sodstvo" kot temeljno delo za teoretično razlago, praktično oporo in priročen pregled najpomembnejših ustavno-sodnih primerov** od leta 1990 (in celo pred njim) vse do leta 1999. Njegova posebna vrednost je v srečni okoliščini, da so prav vsi avtorji kot nekdanji ali sedanji praktiki ves čas imeli pred očmi predvsem potrebe tistih, ki v strokovni literaturi iščejo izhodišča za odgovore na konkretne pravne zaplete.

Delo začenja **dr. Arne Mavčič** s prikazom razvoja sodne presoje ustavnosti. Podaja pregled modelov ustavnega sodstva in mednarodnih sodnih institucij, kakor tudi mednarodnega združenja institucij, ki izvajajo sodno presojo ustavnosti.

Mag. Matevž Krivic je prispeval temeljit pregled pristojnosti in postopka pred Ustavnim sodiščem. Uvodoma opredeljuje temeljne pojme, nato področja in merila ustavne presoje predpisov. Z vidika prakse so posebej pomembna opozorila na večkrat spregledano načelo "exceptio illegalis" nezakonitih podzakonskih predpisov, relevantnega mednarodnega prava, vprašanj medsebojne skladnosti zakonov, ustavno pravno upoštevnih podzakonskih aktov in splošnih aktov za izvrševanje javnih pooblastil ... Razprava avtorja je le na videz teoretična, v njej se skrivajo praktični odgovori na vprašanja, pomembna za delo odvetnika: o legitimaciji, pristojnosti pri izpodbijanju splošnih aktov, vključno z mejnimi primeri kot na primer pri kolektivnih pogodbah, aktih poslovanja, internih aktih državnih organov, procesnih aktih, glede presoje "procesne ustavnosti in zakonitosti", pri sprejemanju predpisov kot možne podlage ustavne pobude.

V okviru pregleda postopka presoje predpisov je za naše delo najpomembnejše poglavje o "ustavni pobudi" s številnimi primeri podprte analize veljavne doktrine o pravnem interesu in pravovarstveni potrebi. V sklepnem delu so prikazane vrste odločitev in pravne posledice, ki so pomembne za razlago "dosega" ustavno sodne presoje predpisov. Obdelane so tudi posebne procesne določbe o odločanju po koneksiteti, izločitvi sodnika, stroških postopka, zadržanju izvrševanja izpodbijanega predpisa in določitvi načina izvršitve odločbe ter glede objavljanja odločb.

Razpravo o pravnih učinkih ustavno sodnega odločanja poglablja predsednik Ustavnega sodišča in sodnik **Franc Testen** v prikazu tehnik (izrekanja odločitev) v postopkih abstraktne kontrole ustavnosti in zakonitosti. "Izrazna sredstva" pri ustavnosodni presoji so pogojena z vsebino odločitev, pri čemer avtor išče in preizkuša obzorja, do katerih lahko seže ustavno sodišče kot negativni ali celo rezervni zakonodajalec. Te "meje pravnomočnosti" odločb Ustavnega sodišča so lahko odločilnega pomena pri razlagi predvsem ustavno pravilne vsebine materialnih predpisov, ki so že prestajali ustavno sodno presojo. Zato se najtežjih primerov določanja prave vsebine z odločbami Ustavnega sodišča izvotlenih ali zapolnjenih praznin ne bo mogoče lotiti brez opore v Testenovem prispevku. Še posebej to velja za interpretacijske odločbe, sporna vprašanja glede načina izvršitve ter učinkovanja odločitev v materialnem, personalnem in časovnem pogledu.

Preglede področja ustavnih pritožb, smiselno razdeljeno na temeljna področja (tudi odvetnikovega) pravnega delovanja, so prispevali trije avtorji.

Dr. Lojze Ude za civilne in delovno socialne zadeve. Pooblastila Ustavnega sodišča, razloge in obseg preizkusa izvaja iz narave civilnih pravic, ki so vsebinsko natančneje opredeljene šele v "navadnih zakonih", v Ustavi pa le z najbolj splošnimi določbami. Posebej prikaže posamične sodne odločbe, zoper katere je dovoljena ustavna pritožba, razloži aktivno legitimacijo in opozori na temeljne predpostavke za njeno dopustnost. V opisu postopka odločanja obdela tudi "začasne odredbe", za prakso razumljivo razloži Schumannovo formulo "meje preizkusa" izpodbijane odločbe ter predmet (obseg) presoje (pravna stališča: ki izkrivljajo ustavno vsebino pravic, ki odstopajo od ustaljene sodne prakse, ki so očitno samovoljna in arbitrarna) na eni strani in kršitve procesnih ustavnih jamstev na drugi strani.

Dr. Zvonko Fišer je obdelal ustavno pritožbo v kazenskih zadevah, njeno dopustnost pa izpeljal od predkazenskega postopka, prek odločb državnega tožilca, do kazenskih sodnih

odločb, vključno z odredbami kot možnim "predmetom" izpodbijanja. Na podlagi dosedanje sodne prakse je prikazana aktivna legitimacija za vložitev "kazenske" ustavne pritožbe, procesno pravni vidiki, predvsem pa problematika, ki jo odpira kontradiktornost odločanja o ustavni pritožbi, pri začasnih odredbah ter vrste odločitev z vidika procesnih posledic. Vsebinsko prispevek črpa iz najpogosteje obravnavane problematike pripora, temeljnih pravnih jamstev v kazenskem postopku, materialnopravne izčrpanosti predhodnih pravnih sredstev, sega pa tudi na področje ustavno sodnega varstva v zadevah, ki se nanašajo na prekrške.

Dr. Janez Čebulj je obdelal posebnosti ustavne pritožbe s področja upravnega prava. Materija je narekovala najprej temeljna pojasnila o upravni stvari in razmerju med upravno odločbo kot "jedrom spora" in sodno odločbo (v upravnem sporu) kot formalnim okvirom ustavnosodnega izpodbijanja. Razmisleki pri tem segajo tudi na področje procesnih sklepov "neupravnih" posamičnih aktov in nezakonitih dejanj, slednjih še posebej kot izhodišča za uveljavljanje ustavne pritožbe zaradi kršitve pravice do sojenja v razumnem roku. V nadaljevanju avtor podaja prikaz vlagateljev, posebnosti izčrpanosti pravnih sredstev kot procesne predpostavke dovoljenosti ustavne pritožbe na tem področju, obseg presoje in način izvršitve odločbe.

Nad ustavnim sodiščem ni le "modro nebo", pač pa tudi Evropsko sodišče za človekove pravice. Zato je v monografiji **dr. Aleš Galič** predstavil nadaljnjo pravno pot, ki na to sodišče vodi ob kršitvah določil Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in svoboščin. Uvodoma opozarja, da razvojna razlaga širi njeno le na videz skopo vsebino. Ob upoštevanju načela konstucionalizacije oziroma internacionalizacije, avtonomne razlage pojmov konvencije, iz načela v korist varstva človekovih pravic (kljub doktrini prostega polja presoje) izhajajo široke podlage za pravno varstvo zoper najhujše kršitve človekovih pravic in svoboščin. Avtor prikaže procesne predpostavke postopka (rok, obrazci, dopustnost, vsebinska izčrpanost pravnih sredstev ...), razloži meje meritornega preizkusa in pravno naravo sodb evropskega sodišča, kot temeljni merili za oblikovanje vsebine "pritožbe". Opozorila na možnost podrobnejše obrazložitve navedb že v fazi vsebinskega odločanja (ob upoštevanju kontradiktornosti), pa so lahko izhodišča razmišljanju o nadaljnjem razvoju naših sodnih postopkov: predvsem očiščenja preveč formalističnega razveljavljanja izpodbijanih odločb in vračanja v novo sojenje.

Sklepni del, pomemben predvsem za poglobitev temeljnih praktičnih znanj pri sestavljanju ustavnih pobud in ustavnih pritožb, uvaja **dr. Miro Cerar** s prispevkom o (ne)političnosti ustavnega sodstva. Podaja temeljne vidike razmerja med pravom in politiko, sistemske in druge dejavnike (ne)političnosti ustavnega sodstva, njegov položaj in vlogo kot dejavnika demokracije in pravne države in na postavljenih okvirih analizira delovanje slovenskega ustavnega sodišča v okviru delitve oblasti. Ugotavlja, da imajo stališča in razlogi posameznih odločitev pomen "precedenčnega prava" V razmerju do zakonodajalca in če bi šlo za prekoračitev ustavne pristojnosti opozarja na odprte možnosti drugih pristojnih oblasti, s katerimi preprečijo pretirano "aktivistično" delovanje Ustavnega sodišča. Avtor pri tem ponuja tudi zasnovo načel za samoomejevanje slovenskega Ustavnega sodišča.

Dr. Marijan Pavčnik v svojem prispevku o pravnih in ustavnih temeljih prava najprej opredeli razsežnost ustavno-sodnega odločanja. Gre za pomensko in vsebinsko razlago ustave ter presojanje zakonodajalčevega spoštovanja ustavnega okvira pri oblikovanju pravnih pravil. Presoja primernosti (vsebinske utemeljenosti) zakonske ureditve, ni predmet ustavno-sodnega ocenjevanja. Ustavne temelje prava povezuje z vprašanjem pravne (dis)kontinuitete. Razmišljanje, ki presega pravno teoretični okvir, strne v oblikovanje meril za prevzem pravnega izročila, ta temeljijo na argumentu neprava, času ustreznem argumentu in argumentu strpnosti. V poglavju o metodologiji ustavnosodnega odločanja (pri tem pa tudi odvetnikovega argumentiranja) splošnim razlagalnim argumentom dodaja še tipične za ustavnosodno razlago: vezanost na ustavno besedilo, osrednjosti človekovega dostojanstva, korelativnosti med pravicami in dolžnostmi prirejenih in nadrejenih subjektov. Pri mejah ustavnosodne razlage avtor kritično obravnava take, s katerimi se spreminja, zožuje ali razširja pomen zakonskega besedila. Glede izvršilnosti podzakonskih aktov pa opozarja, da je v pristojnosti zakonodajalca določitev vsebine, cilja in obsega pravnega urejanja, pri čemer mora zakon določiti uredbodajalcu "program", ki ga sme normativno izpeljati in konkretizirati.

Knjiga "Ustavno sodstvo" prinaša (uredil **dr. Arne Mavčič**) še **43 tipičnih odločitev Ustavnega sodišča RS**, pregledno razvrščenih po tematskih sklopih, opremljenih s kratkim povzetkom "poteka" zadeve, ločenimi mnenji, podana so "vsebinska jedra" odločitve, z delnim povzemanjem je omogočena hitra seznanitev z relevantno vsebino.

Dodano je imensko **kazalo celotne uporabljene bibliografije in stvarno kazalo (uredil Aleš Novak)**. V posebni preglednici je vsebina prispevkov povezana s posameznimi določili Ustave RS in Zakona o ustavnem sodišču ter Evropske konvencije o človekovih pravicah, kar omogoča, da **izjemen obseg zbranega gradiva (574 strani)** kar najhitreje skrčimo na vsebino, ki je pomembna za naš konkretno obravnavani primer.

Število sodnih odločb narašča, obseg judikature se naglo širi, objavljene teoretične in strokovne prispevke je še komaj mogoče spremljati. Zdi se, da dosegljivost vseh pravnih informacij, glede na njihovo številčnost in pogostost pojavljanja, že sega v polje nepreglednosti. Nujna je selektivnost, potrebno je omejiti prostor, v katerem praktik lahko v razumnem roku najde razlago in oporo za svoje delo.

V tem okviru je monografija "Ustavno sodstvo" s svojim razumljivim jezikom, slogovno izravnanim izrazom in preglednostjo ter bogato vsebino nepogrešljivi del nove slovenske pravne literature.

Ne le kot temeljno teoretično in strokovno delo, tesno povezano s prakso ustavnega sodišča. Tudi kot ostro in jasno ogledalo pravnosti naše zakonodaje, ustavnosti sodnih postopkov in kakovosti vsakdanjega dela. Na začetku ustavno sodne poti večine zadev so največkrat naše, odvetniške pobude, predlogi in pritožbe. Ta pot se končuje z odgovori na pretekla vprašanja, oblikovanimi v ustavnem sojenju in razčlenjenimi v pričujočih prispevkih avtorjev. Le odtod naprej lahko vodi nova, k ustavno - pravnim ugankam prihodnjih let.

ODVETNIKOVE "PESMI, SLIKE, MISLI"

mag. Bojan Kukec

Ne zgodi se pogosto, da kdo izmed slovenskih odvetnikov objavi svojo knjigo, pa naj gre za strokovno delo ali leposlovje. Zato je takšen trenutek še bolj vreden pozornosti naše odvetniške javnosti.

Naš upokojeni kolega, odvetnik Sandro Pečenko je v samozaložbi izdal knjigo z naslovom : "Pesmi, slike, misli", za kar nedvomno zasluži posebno priznanje in čestitke. Knjiga je lično opremljena, velikega formata (29 x 23 cm), v barvnem tisku, vezana v platno, obsega pa kar 312 strani. Prav primerna za reprezentančno darilo!

Po vsebini je razdeljena na tri miselne celote, saj obsega 72 pesmi, 185 slik in 855 iskrivih misli.

Težko, skoraj nemogoče je zaobseči in opredeliti tako širok spekter umetniških in vsakršnih poklicnih in življenjskih praks, s katerimi se je ukvarjal in se še vedno ukvarja upokojeni kolega Sandro Pečenko. Pa vendarle, povzemimo, kar je zapisal Jože Humer ob avtorjevem pesniškem snopiču: "Pride čas... in mi se v njem zaslutimo. Takrat nas jamejo obletavati ne čisto vsakdanje misli in občutki, po svoje kar pretežki za nas - po svoje pa bi bili brez njih mi prelahki". Nekateri se jih še prav zavedamo ne, drugi jih dušimo v sebi, spet drugi se skrivaj pozdravljamo z njimi. Nekateri pa jih skušajo toliko oblikovati, da bi jih sporočali ljudem okrog sebe. Vsi mi, ki bi tudi radi tako, pa si ne upamo ali pa ne zmoremo, bi takim po pravici zavidali. A ker bi to ne bilo lepo, vsaj rečemo: To je pač tako! "Sandro je pač tak", ali kot je zapisal pesnik (na 26. strani):

Kaj smisel je življenja
tuga radosti in užitki
vse kar pride že zgubi se.
Če berač si, tat - pijanec
če spoštuješ etična načela
smrt vse zlo in dobro zbriše...

Lično knjigo je oblikoval in uredil sam avtor. Vsako izmed poglavij se prične z zapisom kritike

(za pesmi jo je prispeval Jože Humer, za slike pa Matjaž Brecelj, dr. Marko Jutršek, Dušan Lipovec, Andrej Pavlovec, Aleksander Peršolja, Janez Šter, dr. Ivan Sedej, Miran Pirker, Polona Škodič, Jože Švagelj in Matevž Tavčar). Večina teh kritik je nastala ob

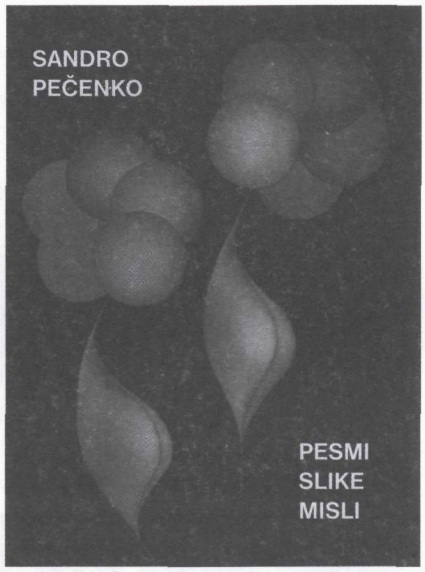

otvoritvah samostojnih razstav likovnega umetnika. Pred zadnjim poglavjem "Misli" pa je duhovito opombo zapisala Nena Pečenko, avtor pa je še dodal:

"Moje misli in bog ve katere, tu so razmetane,
da morda tako, bolj po naključju, lažje bodo še prebrane".

Fotografije sta prispevala Uroš Žgur in Tomaž Lavko, tekste je sooblikovala Špela Kozlevčar, lektorica kritik in misli je bila Eva Blumauer, pri izboru misli je z nasveti sodeloval Jože Petelin in pri izboru pesmi Milan Pirker. Slednji je tudi zapisal svoje mnenje, da je kljub prvemu odstavku v Stari zavezi bila podoba (slika) pred besedo. Nato je povzel dr. Ivana Sedeja, ki je ob avtorjevem slikarskem opusu zapisal:

"Sandra Pečenka pritegne vprašanje razmerja med videzom in prikritimi vsebinami in nenazadnje vprašanje razmerja med abstraktnimi in realističnimi prvinami. Neobremenjeno razvija misel, izraženo kot lik, velikokrat znova jo postavlja v drugačen kontekst. Elegantni, skoraj surrealistični, fino skonstruirani sivi lik, ki nas spominja na radikalno stilizirano žensko postavo, je včasih središče izrazito abstraktne kompozicije, včasih pa se dogaja v prostoru, ki je odsev realnega interierja...".

Nekaj zelo podobnega velja za Pečenkovo poezijo in njegove misli. Avtor je izrazito racionalen, ustvarjalen. Metaforika v njegovi poeziji je do skrajnosti zreducirana, sporočilo pa jasno. Gre za jasno opredelitev njegove pesniške avtopoetike, ki bi jo na kratko lahko označili takole: v ospredju so etika, resnica in pravičnost; estetski elementi pa so uporabljeni le toliko, da to temeljno etično držo podkrepijo in utemeljijo. Prav zaradi tega, je po Pirkerjevem mnenju, gospod Sandro Pečenko najmočnejši v svojih "mislih". Te so pravcata majhna antologija izkušenega modrega človeka, ki ima do sveta, do ljudi in do temeljnih vprašanj življenja jasen in izdelan odnos. Čudovito, enostavno in na prvi pogled samoumevno misel *"Ne iščimo zvezd na oblačnem nebu"* lahko zapiše samo nekdo, ki je že mnogokrat zrl v jasno zvezdno nebo in še večkrat v motne in od vsakršnih rev zblojene človeške oči. Misel *"Tudi na lepi poti se utrudiš"*, lahko zapiše samo nekdo, ki je nekaj te poti že prehodil; in misel *"Hrup trenutka pogosto preglasi melodijo večnosti"* lahko zapiše samo nekdo, ki stoji sredi življenja, a ni zasleplen z njegovim lažnim bleskom, ker ve, da je minljiv ništrc.

Za konec: Sandro Pečenko je čisto proti koncu svoje obsežne knjige Pesmi, slike, misli zapisal: *"Kadar svet ljubimo, v njem živimo - kadar svet sovražimo, v njem umiramo"*. Očitno ta svet, kljub vsem pomanjkljivostim, ljubi. In to ljubezen in to življenje lahko beremo in občudujemo v tej knjigi, kot je novembra 2000 zapisal Milan Pirker.

Knjigo lahko naročite na avtorjev naslov:

Sandro Pečenko, Martinčeva 17, Ljubljana, telefon št.: 01 507 63 10.

Marsikdo od tistih (slabe tretjine vseh odvetnikov), ki smo se udeležili zadnje skupščine OZS v petek, 8.decembra, je bil prijetno presenečen, ko je avtor sam "na ogled postavil" svojo lično knjigo ter jo tudi prodajal po ceni 8.000,00 SIT. Ko mi je izročal recenzijski izvod s posvetilom, sem ga nekoliko zlobno vprašal, kako mu kaj prodaja gre. Pa mi je z isto mero odvrnil:

"Knjigo sem izdal v samozaložbi, in če mi ne bo uspelo prodati teh 600 izvodov za življenja, imam zanesljivo idejo, kako to doseči po njem. Vsakdo, kdor bo prišel na moj pogreb, bo prejel en izvod te moje knjige..."

Malce črn humor, kajne, ki pa je nekako v slogu našega kolega Sandra Pečenka in njegovih dveh misli:

"Smrt tebi reši vse stare probleme in drugim odpre nove".
"Za domovino je lepo umreti, še lepše jo preživeti".

Domači, "evropski" in tuji odvetniki

1.

Kvestor in mlada sodnica sta se domislila, da tudi klienti spodbujajo prostitucijo. Sedem so jih v soboto zvečer poslikali, popisali, jim vzeli avtomobile in jih izročili sodišču. Pojasnili so jim tudi, da jih čakata 20 milijonov lir globe in zaporna kazen od 2 do 6 let. Med prvimi žrtvami racije je bil znani odvetnik iz Perugie, ki se ni upiral postopku. Zavedal se je posledic vseh členov Zakona "Merlin", je rekel.

Tone Hočevar, *Delo, 7. 8. 2000, str. 16, v članku: "Tudi odjemalci pred sodnike".*

2.

Državni zbor bo za seboj pustil precej nedokončanih zadev ... Spremenjeni Zakon o odvetništvu, ki naj bi ga bodoči poslanci obravnavali po hitrem postopku, pa v skladu z evropskimi direktivami odpira trg odvetniških storitev. Po polnopravnem članstvu v EU naj bi tako imeli domače, evropske (iz držav članic EU) in tuje odvetnike.

Majda Vukelič, *Delo, 21. 9. 2000, str. 4, v članku: "Luknje v zakonodaji".*

3.

2. oktobra je v Britaniji začel veljati Zakon o človekovih pravicah iz leta 1998, s katerim je v britansko pravo vključena EKČP ... Kar je za nekatere kaos, je za druge največja pravosodna sprememba in največji korak k zagotavljanju človekovih pravic, odkar je kralj Ivan brez zemlje leta 1215 podpisal Magno carto libertatum ... Britanska vlada je za stroške sodnih procesov zaradi kratenja človekovih pravic namenila 40, po nekaterih virih pa celo 60 milijonov funtov ... Na plaz pritožb se pospešeno pripravljajo tudi odvetniki: za človekove pravice se je specializiralo več odvetniških pisarn - med njimi je najbolj znana pisarna Matrix, kjer je zaposlena tudi soproga premiera Blaira Cherie Booth.

Metka Čeligoj, *Delo, 3. 10. 2000, str. 5, v članku: "Človekove pravice na britanskih sodiščih".*

4.

Število nerešenih zadev na vseh slovenskih sodiščih pada. Tako je med drugim zapisalo pravosodno ministrstvo v svojem zadnjem poročilu o napredku pri reševanju sodnih zaostankov, ki ga je minuli teden obravnavala Vlada ... To poročilo kaže, da število nerešenih primerov pomembnejših zadev (kazenske, pravdne, gospodarske pravdne zadeve, stečaji, zapuščine ...) na vseh sodiščih pada. Vseh nerešenih zadev na slovenskih sodiščih je bilo sicer konec lanskega leta 565.352. Lani se je v primerjavi z letom 1998 število nerešenih zadev zmanjšalo za 4 %, bistveno večje zmanjšanje pa kažejo podatki za prvo polletje letošnjega leta, saj se približujejo 9 %. Še večje pa je zmanjšanje teh zadev v letošnjem prvem polletju, v primerjavi s koncem leta 1998, saj se je število zaostankov na vseh sodiščih zmanjšalo za 12 % ... Sicer pa se zaostanki v prvem polletju letošnjega glede na enako obdobje lani povečujejo le pri zemljiškoknjižnih zadevah. To pa je posledica sprejetja npr. zakonov o lastninjenju nepremičnin v družbeni lasti, denacionalizacij, lastninskem preoblikovanju podjetij in drugih, ki so sprožili porast zemljiškoknjižnih predlogov. Kljub temu na pravosodnem ministrstvu ocenjujejo, da se bodo razmere na področju zemljiške knjige počasi umirile, saj intenzivno poteka projekt informatizacije zemljiške knjige. Ta se je v sodelovanju s Svetovno banko začel izvajati 1. januarja, končan pa naj bi bil predvidoma do leta 2004 ... . V skladu z Zakonom o izvensodni poravnavi sporov, naj bi nekatere nesporne zadeve (nesporne dedne zadeve in razveze zakonskih zvez) reševali notarji in odvetniki, s čimer bi vsaj deloma razbremenili sodišča.

Vesna Vukovič, *Delo, 5. 10. 2000, str. 2 in 3 v članku: "S Herkulesom poslej nad sodne zaostanke".*

5.

... Na tiskovni konferenci je predsednica Helsinškega monitorja Slovenije (HMS) Neva Miklavčič - Predan poudarila, da je konec julija HMS poslal komiteju ZN za preprečitev rasne diskriminacije podatek v zvezi s korupcijo, kjer je tudi zapisano: "Zneski, ki naj bi bili izplačani, ko odvetniki posredujejo za državljanstvo, varirajo od 2.000 do 150.000 mark, za vizume pa so 800 nemških mark", je HMS sporočil komiteju ZN, za preprečitev rasne diskriminacije.

STA, *Delo, 6. 10. 2000, stran 2, v rubriki Na kratko: "O deportacijah in korupciji v državni upravi"*

6.

... "Tisti ki je predlagal ta zakon, zagotovo ni vedel, kakšne posledice si bo nakopal na glavo," je v dejstvu, da je Slovenija poleg Estonije edina država, ki je z denacionalizacijskim zakonom uvedla vračanje premoženja v naravi, dejala ljubljanska odvetnica T. A. P., ki v Sloveniji zastopa več avstrijskih državljanov ... "Zakon je zakon, kakršenkoli že je, ga moramo spoštovati," je prepričana odv. T. A. P. Manj ko si bodo politiki na avstrijski in slovenski strani sposojali pravno raven, jo napihnili v politično in zlorabili za svoje strankarske namene, več možnosti bo za to, da bodo konkretne rešitve za prizadete hitrejše in bolj pravične ...

Vesna Kalčič, *Dnevnik, Zelena pika, 7. 10. 2000, str. 24 in 25 v članku: "Politične strasti ne popravljajo krivic"*

7.

Petnajsterico so obtožili organiziranega kriminala, umorov, tihotapljenja orožja in mamil ... Državni tožilec je opustil kazenski pregon mafijskega skesanca, ki je razkril organizacijo ... odvetnik V. M. je menil, da preurejena športna dvorana zagrebškega okrožnega zapora ni primerna za sodno obravnavo ... V zgodovini hrvaškega pravosodja se še na nobenem procesu niso zbrala tako ugledna in izkušena odvetniška imena. Odvetnik Anton Nobilo je znan tudi kot zagovornik generala Tihomira Blaškića pred Haaškim sodiščem, Ivan Kern je zagovarjal obtoženega poveljnika jasenovškega ustaškega koncentracijskega taborišča Dinka Šakića in predsednika Vrhovnega sodišča Krunoslava Olujića. Zvonimir Hodak je uspešno vodil obrambo Dobroslava Parage, Anteja Džapića in Mila Dedakovića Jastreba. Med zagovorniki so še drugi odlični pravni strokovnjaki ...

A. Š., *Dnevnik, 18. 10. 2000, v članku: "Sodni proces proti hrvaški mafiji"*

8.

Kljub lastni pravni službi občina za odvetnike porabi milijone ... Letos naj bi samo za odvetnike porabili 50

milijonov tolarjev ... Čeprav ima mestna občina (Ljubljana op. p.) že lep čas svojo pravno službo, v kateri je zaposlenih šest univerzitetnih diplomiranih pravnikov, od katerih imata dva tudi pravosodni izpit in pooblastilo za zastopanje na sodiščih, ter en pripravnik, je za usluge odvetnikov lani porabila skoraj 38 milijonov tolarjev, letos pa se bo ta številka najbrž dvignila na 50 milijonov. Občina je namreč udeležena v okoli 4870 sodnih postopkih ... Sicer pa mestna občina redno sodeluje s tremi odvetniškimi pisarnami (ena od teh je tudi odvetniška pisarna S.) in osmimi odvetniki. Generalno pooblaščeni so B. A., D. K., H. W. M. in S. K. L., posamezne zadeve pa zastopajo še M. K., M. C., A. Ž., B. D., J. B. in A. T. . Občina ima tudi letno pogodbo s pravno fakulteto, ki jo je letos pisno zaprosila za tri pravna mnenja ...

Maja Čepin, *Dnevnik, 4. 11. 200, str. 11 v članku: "Kriva hitra sodišča".*

9.

Notarska zbornica Slovenije meni, da postopek imenovanja ni bil zakonit ... Zakon o notariatu zelo natančno določa, kako izbrati in imenovati kandidata za notarja ... Že včeraj smo poročali, da je ministrica za pravosodje B. B. na podlagi odločbe Vrhovnega sodišča (odvetnika op. p.) S. V. M. imenovala za notarja v Mariboru. Notar naj bi postal takoj, ko se bo v tem mestu izpraznilo notarsko mesto. S. V. M. je bil te njene odločitve zagotovo vesel, saj je od leta 1994 zaradi tega in zaradi poročanja o tem sprožil vrsto sporov pred sodišči ... Zoper odločbo o imenovanju notarja ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. In tega je sprožila Notarska zbornica. S. V. M. bo moral tako še malo počakati na odločitev Upravnega sodišča, kaj lahko pa se zgodi, da mu bo notarsko mesto spet spolzelo iz rok ...

V. I., *Dnevnik, 9. 11. 2000, str. 5 v članku: "Majhen še vedno na čakanju"*

10.

... Pravosodna ministrica B. B. je pred časom mariborskega odvetnika S. V. M. imenovala za notarja za prvo prosto notarsko mesto v Mariboru. Če bo Upravno sodišče, pred katerim je Notarska zbornica Slovenije o tem imenovanju sprožila spor, presodilo, da je ministrica ravnala zakonito, bo M. postal notar takoj po tem, ko bo v Mariboru prosto notarsko mesto ... Po pregledu dokumentacije je (ministrica B. B. op. p.) ugotovila, da je bila (bivša ministrica Z. op. p.) o M. domnevno sporni preteklosti obveščena šele nekaj mesecev po tem, ko je že umaknila predlog za imenovanje, M. pa je že ob kandidaturi predložil potrdilo o nekaznovanosti. Ugotovila je še, da predlog o imenovanju M. za notarja do sedaj še ni bil rešen, čeprav je bil umik predloga nezakonit. Presodila je, da je ob ugotovitvi Vrhovnega sodišča o kratenju temeljnih človekovih pravic nujno odpraviti posledice teh kršitev, saj se Ustava glede spoštovanja človekovih pravic uporablja neposredno.

Majda Vukelić, *Delo, 8. 11. 2000, str. 4, v članku: "Ustoličenje v rokah Upravnega sodišča".*

11.

Torek, 7. novembra: Posvetim se delu v odvetniški pisarni in zbornici, popoldan pa namenim pripravam za sejo UO OZS. Čaka nas izjemno obsežen dnevni red. Med drugim obravnava možnosti dodatnega pokojninskega zavarovanja odvetnikov, razprava o problemih, povezanih z zavarovanjem odgovornosti odvetnikov, priprave na skupščino zbornice, pa predlog novega obligacijskega zakona. Ob obravnavi slednjega ponovno ugotavljamo, da predvideva predlog širitev pooblastil notarjem brez upoštevanja ekonomskih in pravnih interesov strank. Soglasno ocenimo, da je treba pristojne opozoriti na povečevanje stroškov strank, zaradi širitve pooblastil notarjem in na problem pravne varnosti. In poudarimo, da zbornica ne teži k odpravi notariata, pač pa se zavzema za njegovo pocenitev in širšo dostopnost ljudem. Notar bi moral biti na sedežu vsake upravne enote, kar bi strankam znižalo stroške, saj morajo sedaj v številnih primerih potovati iz kraja v kraj. Ocenili smo, da se obseg storitev pri odvetnikih zmanjšuje, pri notarjih pa povečuje. In opozorili, da je trenutno vpisanih v imenik OZS 868 odvetnikov, v imenik notarjev pa 68 notarjev. Ob tem imajo posamezni notarji zaposlenih kar precej namestnikov, kandidatov in delavcev. Notariat, ki naj bi bil samostojna služba, zgrajena na javnem zaupanju v osebo notarja, se spreminja v nekakšne pisarne za množično pravno svetovanje in overjanje, to pa verjetno ni bil namen njegove uvedbe ...

Sreda 8. novembra: ... Razmišljam o svojem poklicu odvetnice. Gre za po-

Koalicijski sporazum o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije

8. Na področju pravosodja

Koalicija bo podprla naslednje normativne spremembe:

1. Spremembe zakona o sodiščih in sodniški službi, ki bodo omogočale fleksibilnejše razporejanje sodnikov med sodišči iste in različnih stopenj stopnje; ustanavljanje specializiranih sodišč za posebne zadeve s pristojnostjo na širših področjih ali za celotno državo (organiziran kriminal, zavarovanja in ukrepanja v plačilnem prometu, zavarovanje upnikov, izvršilni postopki, ipd.)

2. Sprememba sodnega reda z zagotavljanjem možnosti čvrstejše discipline in postavljanjem meril učinkovitosti dela sodnikov ter sankcioniranje in nagrajevanje njihovega dela; z zagotovitvijo možnosti strank po večjem vpogledu v postopek reševanja njihove zadeve.

3. Spremembe zakona o odvetništvu s prilagoditvijo evropskim normam in odprtjem trga odvetniških storitev.

4. Sprememba zakona o notariatu z selektivnim znižanjem notarske tarife in možnostjo zmanjšanja obsega zadev, kjer je potrebna notarska obličnost (zlasti pogodbeno pravo).

5. Sprememba zakona o kazenskem postopku s postavitvijo osrednje vloge tožilstva v vodenju predkazenskega postopka.

6. Sprejem zakona o brezplačni pravni pomoči.

V naslednjem mandatnem obdobju bodo prioritete pri zagotavljanju proračunskih sredstev za namen delovanja pravosodnih organov:

- informatizacija vseh sodnih postopkov in evidenc vseh sodnih zadev,
- internetni dostop do vseh javnih sodnih knjig (zemljiška knjiga, kataster, register gospodarskih družb) in sodnih odločb,
- nagrajevanje pravosodnih delavcev.

http://www.LDS.si/koalicija 2000. txt, 22. 11. 2000, stran 5 (od 31.)

klic, ki ga lahko uspešno opravljaš le, če si delu v celoti predan, saj terja ogromno časa, delo je odgovorno, zahtevno. Občudujem kolegice, ki imajo poleg njega še družine, otroke, saj sem prepričana, da je cena, ki jo za to plačujejo člani družine, ogromna. Nikdar namreč ne veš, kdaj se delavnik konča. To je skratka poklic, ki je idealen, če se lahko posvečaš le njemu. Uspešnost je namreč odvisna od časa, ki ga posvetiš delu in študiju. Seveda pa je tako tudi pri drugih pravniških poklicih. Ko gre za primerjave z odvetniki, pa se vendarle prevečkrat pozablja, da odvetnik potrebuje še precej organizacijskih sposobnosti, psihologije, veščine komuniciranja z ljudmi, dejavnost pisarne je treba spremljati računovodsko, finančno, davčno, misliti na opremo in tehnologijo. Odvetnik je tudi podjetnik, zato v denarju merjeni uspeh ni vedno sorazmeren zgolj stopnji odvetnikove strokovnosti.

Margareta Zakonjšek Rupnik, *odvetnica in generalna tajnica OZS, Večer, 11. 11. 2000 v članku: "Življenje pa najbolje uredi probleme", v rubriki Od petka do petka.*

12.

Rechbock se je pritožil tudi nad razmerami v zaporu, ki naj bi bile nevzdržne, odvzeta pa naj bi mu bila tudi pravica do odvetnika. ... ESČP je včeraj razsodilo, da je Slovenija nemškemu državljanu Ernstu Rechbocku kršila nekatere človekove pravice. Hkrati je tožniku prisodilo 25.000 DEM odškodnine za povzročeno negmotno škodo in 7.000 DEM za poravnavo sodnih stroškov. V slednjem je vključenih tudi dobrih 5.000 DEM, ki jih je kot pravno pomoč dobil pri Svetu Evrope. Razsodbo je sprejel odbor sedmih sodnikov, med katerimi je bil tudi slovenski sodnik pri tem sodišču Boštjan M. Zupančič, ki pa se z razsodbo ni povsem strinjal. ESČP je menilo, da je Slovenija pri tožnikovi aretaciji ravnala v nasprotju s 3. členom Konvencije, ki prepoveduje mučenje, kršila pa je tudi IV. in V. odstavek 5. člena te konvencije, ki se nanašata na pravice do svobode in varnosti, ter 8. člen, ki obravnava pravico do spoštovanja zasebnosti in družinskega življenja.

Dnevnik, 29. 11. 2000, str. 12, v članku: "Slovenija kršiteljica".

Prebral in zapisal:

mag. Bojan Kukec

Iz arhiva Odvetniške zbornice Slovenije

Prebira in izbira: **dr. Peter Čeferin**

Skrb zbornice za ugled odvetništva - II.

V prejšnji številki Odvetnika sem navedel primer skrbi takratne odvetniške zbornice za ugled slovenskega odvetništva v letu 1932. Zgodovina našega odvetništva pa dokazuje, kako se je zbornična skrb za ugled odvetništva in skrb njenih organov za dosledno spoštovanje kodeksa poklicne etike odvetnikov vedno posebej zaostrila v izrednih razmerah.

Tako je deset let pozneje, v času II. svetovne vojne, takratni zbornični predsednik dr. Janko Žirovnik v znameniti okrožnici štev. 804/42, ki jo je dne 13. oktobra 1942 poslal vsem slovenskim odvetnikom, med drugim zapisal:

"Po Ljubljani krožijo zadnji mesece neprestano govorice, ki nevarno ogrožajo ugled našega stanu. Širijo se glasovi, da se nekateri naši tovariši ne zavedajo v polni meri dolžnosti, ki nam jih sedanja težka doba nalaga. Pripoveduje se, da nekateri odvetniki tudi od manj premožnih klientov in njihovih svojcev zahtevajo oziroma prejemajo pretirane nagrade za intervencijo v prid osvoboditve pridržanih, zaprtih, interniranih in konfiniranih, za obrambo pred vojaškim sodiščem ... Še vedno ne utihnejo glasovi ... da poedini branilci nastopajo pred oblastvi s tujim imenom odnosno ne s tisto dostojanstveno resnostjo in treznostjo, ki jo zvišena naloga našega stanu imperativno zahteva. Podpisani odbor ne dvomi, da je večina teh govoric neosnovanih ... Žalibog onemogoča nezadostna konkretizacija ali anonimno prenašanje teh govoric v večini slučajev umestne korake za njih pojasnitev in obrambo ugleda našega stanu oziroma kaznovanje morebitnih krivcev.

Konstantno vzdrževanje teh glasov, ki jim dajejo netivo tudi poedini ukrepi oblastev proti posameznim pripadnikom našega stanu kakor na primer uvedene sodne oziroma administrativne preiskave, nepripuščanje naših tovarišev k intervencijam pri nekaterih oblastvih, odklanjanje razgovorov z obtoženci pred razpravo itd., pa nalagajo podpisanemu odboru dolžnost, da z največjim povdarkom in vso resnostjo obrača svoj apel do tovarišev - odvetnikov, naj v danih prilikah opuščajo vse, kar bi moglo metati senco na ugled in dostojanstvo našega stanu.

Nekdaj so si naši tovariši šteli ne le v dolžnost ampak celo v čast, če so ob enako težkih prilikah mogli obtožence brezplačno ali vsaj za malenkosten honorar zagovarjati. Opozarjamo na znamenite kazenske zadeve iz let 1908, 1913 in 1914 in med prvo svetovno vojno. Vzgledno vedenje in plemenito nesebično tekmovanje naših tedanjih tovarišev je visoko dvignilo ugled našega stanu v slovenski javnosti. Glejmo, da tega ugleda v sedanji dobi lahkomiselno ne zapravimo! Obračun z onimi, ki bi brezvestno grešili proti tem načelom, bo tem težji, ker je škoda, ki jo poedinci lahko povzročijo, za ves naš itak težko prizadeti stan nepopravljiva. Zapravljeno zaupanje javnosti v poštenost in dostojnost odvetništva se ne da lahko nazaj pridobiti.*

Ne prikrivamo si, da so eksistenčne prilike našega stanu danes neprimerno težke, da vlada v naših vrstah skoro popolna nezaposlenost in da je zapadel naš stan v uboštvo, ki je za to tem težje prenašati, ker nas pri vsem tem bremene premnoge reprezentativne dolžnosti. Popolnoma se tudi zavedamo, da je zastopanje v današnjih razmerah posebno težavno in da ni zavidljivo, ker zahteva mnogo potrpežljivosti, samozatajevanja in mnogokrat hudo obremenjujejo živce. Tudi je prav, da naj oni, "ki oltarju služi tudi od oltarja živi". Vendar ne smemo nikdar dopustiti, da bi kdorkoli med nami sedanji položaj smatral za konjukturno situacijo, ki bi jo izrabljal za zahtevanje pretiranih zastopniških honorarjev. Naše ljudstvo je v sedanjih prilikah itak težko prizadeto; odvetniki mu moramo biti v pomoč in podporo, ne pa ga izkoriščati."

* *V prihodnji številki Odvetnika bom prikazal neposredno vključitev takratne Kranjske odvetniške zbornice v aktualna družbena dogajanja v letu 1908.*

STVARNO IN AVTORSKO KAZALO

ŠT. 6 - 9 /2000

Pojasnilo za uporabo obeh kazal

Okrajšave pomenijo:
Uv - Uvodnik
Čl - Članek
Int - Intervju
Mn - Mnenje
Por - Poročilo
Pril - Priloga
Rec - Recenzija ali prikaz knjige, revije
Sp - Sodna praksa
Zap - Zapis

V kazalih objavljamo celotni naslov (tudi z nad- ali podnaslovom) posameznega prispevka, ime avtorja, zvrst prispevka ter številko glasila in stran objave.

Primer:
označba
• Čl, 7/15
pomeni, da gre za članek, ki je objavljen v 7. številki glasila na 15. strani

STVARNO KAZALO

Alternativno reševanje sporov
Sodiščem pridružene oblike alternativnega reševanja sporov v ZDA (dr. Aleš Galič) - Čl, 8/6
Vloga odvetnika pri alternativnem reševanju sporov (mag. Bojan Kukec) - Čl, 8/11

Avtorsko pravo
Odvetniške storitve kot avtorska dela (dr. Miha Trampuž) - Čl, 9/6

Človekove pravice
Iustitia non debet claudicare (Aleš Butala) - Uv, 6/1

Davek na dodano vrednost
Povrnitev odvetnikovi stroškov - z vključenim DDV (Tanja Mehle) - Mn, 7/14

Delovni spori
Oblikovanje izvršljivih denarnih in nedenarnih zahtevkov v individualnih delovnih sporih (Marta Klampfer) - Pril, 9/I-VIII

Detektivi
Detektiv, pooblaščeni vročevalec (Janez Jaklič) - Zap, 9/27

Evropa - odvetniki
CCBE spreminja svoj odnos do držav tranzicije (dr. Konrad Plauštajner) - Por, 9/9
Češka: "Odvetništvo" - izbirni predmet na pravni fakulteti že tretje leto (mag. Bojan Kukec) - Zap, 7/8
Češki odvetniki - 10 let znova neodvisni - Por, 8/28
Francija - tudi odvetniki so že stavkali (B.K.) - Zap, 9/11
Italija: O izobraževanju odvetnikov, odvetniških pripravnikov, dohodkih odvetnikov in disciplinskih postopkih (dr. Karlo Primožič) - Zap, 6/13
Konferenca CCBE o azilu, migracijah in zaščiti civilnih svobošči in človekovih pravic v Evropi (Alenka Malenšek) - Por, 6/17
Odvetništvo leta 2010 (Ramon Mullerat) - Čl, 8/15
Poljska - novi položaj odvetnikov in pravnih svetovalcev (mag. Bojan Kukec) - Zap, 6/16
Srečanje mladih odvetnikov - AIJA (Sabina Klun Lavš) - Por, 8/29
Tudi odvetniki (lahko) stavkamo (dr. Karlo Primožič) - Zap, 9/11
Tuji odvetniki na Češkem (mag. Bojan Kukec) - Zap, 9/12
Zasedanje CCBE v Stckholmu (dr. Konrad Plauštajner) - Por, 7/8
Zasedanje Stalnega odbora CCBE (dr. Konrad Plauštajner) - Por, 8/28

Fakulteta
Furlanova pravnoteoretična raziskovanja (dr. Marijan Pavčnik) - Čl, 7/6
Nova stavba fakultete - življenjsko delo - intervju z dr. Janezom Kranjcem, dekanom Pravne fakultete v Ljubljani (mag. Bojan Kukec) - Int, 9/4
Podliplomskli študij, programa PF Ljubljana in Maribor - Zap, 8/5

Industrijska lastnina
Zastopanje pred sodiščem - K osnutku zakona o industrijski lastnini (Rok Koren) - Mn, 7/10

Informatika
IUS-INFO kot središče pravnih informacij (Anton Tomažič) - Zap, 6/33
Kako na diskusijsko listo PRAVNIK - Zap, 6/34

In memoriam
Vladimir Kreč 1923 - 1999 (Marko Knafeljc) - zap, 6/7

Izobraževanje
Odvetniška šola 2000 - program - Zap, 6/23
"Odvetniška šola 2000" (Hinko Jenull) - Por, 7/26
Odvetniška šola 200l (Hinko Jenull) - Zap, 9/16
Dan slovenskih odvetnikov 1999 - dr. Anton Gradischnig: " Kakovost dela - najboljša reklama" - Zap, 6/15

Izvršba
Izvršba na sredstva na računu pri banki in na hranilne vloge (Jože Ilc) - Mn, 7/12

Jubilej
1800 - december - 2000 (dr. Konrad Plauštajner) - Uv, 9/1

Kazenski postopek
Če odvetnik zamudi rok ali narok... - Sp, 8/27
Novela ZKP in tendence v razvoju našega kazenskega postopka (dr. Zvonko Fišer) - Čl, 6/8
Odvetnikov (vendarle) ne kaznujejo - Sp, 6/22

Mediji o odvetništvu
Domači, "evropski" in tuji odvetniki (mag. Bojan Kukec) - Zap, 9/33
"Imamo v Sloveniji res mafijske odvetnike?" (mag. Bojan Kukec) - Zap, 7/30
Odvetnike (tudi) pretepajo (mag. Bojan Kukec) - Zap, 6/28
V Haagu odvetniki podkupujejo kliente (mag. Bojan Kukec) - Zap, 8/33

Notariat
Odvetniki predlagali spremembe notariata (Hinko Jenull) - Mn, 7/11

Območni zbori odvetnikov
Novogoriški območni zbor odvetnikov (Kati Mininčič) - Por, 8/32

Odškodninsko pravo
Aktualna vprašanja odškodninskega prava (dr. Konrad Plaštajner) - Pril, 8/I - IV

Odvetniki - poslanci
Kako sem kandidirala za poslanko... (Joža Konečnik) - Zap, 9/28

Odvetniki - disciplinska odgovornost
"Izdaja poklicne skrivnosti samo z izvirnikom listine?" - Ob odločitvi disciplinskega tožilca OZS (Nevenka Šorli) - Mn, 8/24

Odvetniška oblačila
Črne toge - nova odvetniška moda (mag. Janez Tekavc) - Zap, 9/29

Odvetništvo
Do kvalitetne spremembe odvetniške zakonodaje s sodelovanjem odvetnikov - Intervju z ministrico za pravosodje Barbaro Brezigar (mag. Bojan Kukec) - Int, 8/3
Predlagane spremembe odvetniške zakonodaje (Hinko Jenull) - Zap, 8/22
Odvetništvo leta 2010 (Ramon Mullerat) - Čl, 8/15
Tudi odvetniki (lahko) stavkamo (dr. Karlo Primožič) - Zap, 9/11

Pravdni postopek
Če odvetnik zamudi rok ali narok... - Sp, 8/27
11.člen ZPP - pravni "monstrum" - V Italiji je kaznovanje odvetnikov v pristojnosti odvetniških zbornic (dr. Karlo Primožič) - Mn, 8/26
Procesni roki in sodne počitnice (Tanja Mehle) - Mn, 8/27
Vročanje odsotnim odvetnikom (Hinko Jenull) - Mn, 6/19
Vsebina pooblastila (Jože Ilc) - Mn, 9/13

Recenzija - Prikaz knjige, revije
Dignitas, 3-4 (Maja Brkan) - Zap, 6/32
Pamfil, št. 4 (Jaka Repanšek) - Zap, 7/7
Odvetnikove "Pesmi, slike, misli" (mag. Bojan Kukec) - Rec, 9/32
Ustavno kazensko procesno pravo (Hinko Jenull) - Rec, 6/31
Ustavno sodstvo (Hinko Jenull) - Rec, 9/30
Življenje v odvetništvu (mag. Bojan Kukec) - Rec, 7/29

Sodišča
Koliko sodnikov potrebuje Slovenija (Nevenka Šorli) - Mn, 6/18
Slovensko sodstvo na poti v Evropsko unijo - Intervju s predsednikom Vrhovnega sodišča RS
mag. Mitjo Deisingerjem (mag. Bojan Kukec) - Int, 6/3
"Sodniki naj predlagajo spremembe ustave o volitvah sodnikov" (mag. Bojan Kukec) - Por, 8/33

Statistika
Iz odvetniškega imenika , stanje 10. marca 2000 - Zap, 6/26
Iz odvetniškega imenika, stanje 12. junija 2000 - Zap, 7/13
Iz odvetniškega imenika, stanje 31. oktobra 2000 - Zap, 9/25

Stečajni postopek
Varstvo upnikov v prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ter pri izbrisu podjetij (Vladimir Balažic) - Pril, 7/I-VIII
Stečajne odpravnine (Miran Kos) - Mn, 6/20

Uredništvo glasila
Uredništvu Odvetnika - Zap, 9/28
Prejeli smo... - Zap, 8/5
Prejeto na naslov uredništva - Zap, 6/34

Zbornica
Častna člana zbornice - Por 7/23
Do večje priljubljenosti s kakovostnim delom - Intervju z novim predsednikom OZS Borisom Grosmanom (mag. Bojan Kukec) - Int, 7/3
Iz dela UO OZS (Hinko Jenull) - Por, 6/24
Iz dela UO OZS (Hinko Jenull) - Por, 7/24
Iz dela UO OZS (Hinko Jenull) - Por, 8/30
Iz dela UO OZS (Hinko Jenull) - Por, 9/14
Neplačevanje članarine in prispevkov - Zap, 9/15
Ob koncu mandata (Mitja Stupan) - Uv, 7/1
Skupščina OZS - december 1999 - Por, 6/21
Skupščina OZS - december 2000 - Por, 9/26
Šest delovnih mesecev (Boris Grosman) - Uv, 8/1
Tradicionalno srečanje s hrvaškimi kolegi (Margareta Zakonjšek Rupnik) - Por, 9/26

Zgodovina
Iz arhiva OZS: Odvetnikova zunanjost in odvetnikov jezik (dr. Peter Čeferin) - Zap, 6/34
Iz arhiva OZS: Kaznivo dejanje in disciplinska odgovornost odvetnika (dr. Peter Čeferin) - Zap, 7/34
Iz arhiva OZS: Skrb zbornice za ugled odvetništva - I. (dr. Peter Čeferin) - Zap, 8/34
Iz arhiva OZS: Skrb zbornice za ugkled odvetništva -II. (dr. Peter Čeferin) - Zap, 9/35
Kako je dr. France Prešeren postal odvetnik (dr. Peter Čeferin) - zap, 9/3
Odvetniki na temni strani meseca (IV): Dr. Franc Leskovic: advokat, ki ni poznal dolžnosti... (mag. Bojan Kukec) - Zap, 6/27
Odvetniki na temni strani meseca (V): Prof. dr. Boris Furlan - Odvetnik, ki je bil obsojen na smrt kar v dveh režimih (mag. Bojan Kukec) - Zap, 7/27

AVTORSKO KAZALO

Vladimir Balažic
Varstvo upnikov v prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji ter pri izbrisu podjetij - Pril, 7/I-VIII

Maja Brkan
Dignitas, 3-4 - Zap, 6/32

Aleš Butala
Iustitia non debet claudicare - Uv, 6/1

Peter Čeferin
Iz arhiva OZS: Odvetnikova zunanjost in odvetnikov jezik - Zap, 6/34
Iz arhiva OZS: Kaznivo dejanje in disciplinska odgovornost odvetnika - Zap, 7/34
Iz arhiva OZS: Skrb zbornice za ugled odvetništva - I. - Zap, 8/34
Iz arhiva OZS: Skrb zbornice za ugled odvetništva -II. - Zap, 9/35
Kako je dr. France Prešeren postal odvetnik - Zap, 9/3

Zvonko Fišer
Novela ZKP in tendence v razvoju našega kazenskega postopka - Čl, 6/8

Aleš Galič
Sodiščem pridružene oblike alternativnega reševanja sporov v ZDA - Čl, 8/6

Nikolaj Grgurevič
Češki odvetniki - 10 let znova neodvisni - Por, 8/28

Boris Grosman
Šest delovnih mesecev - Uv, 8/1

Jože Ilc
Izvršba na sredstva na računu pri banki in na hranilne vloge - Mn, 7/12
Vsebina pooblastila - Mn, 9/13

Janez Jaklič
Detektiv, pooblaščeni vročevalec - Zap, 9/27

Hinko Jenull
Iz dela UO OZS - Por, 6/24
Iz dela UO OZS - Por, 7/24
Iz dela UO OZS - Por, 8/30
Iz dela UO OZS - Por, 9/14
Odvetniki predlagali spremembe notariata - Mn, 7/11
Odvetniška šola 2000 - program - Zap, 6/23
"Odvetniška šola 2000" - Por, 7/26
Odvetniška šola 2001 - Zap, 9/16
Predlagane spremembe odvetniške zakonodaje - Zap, 8/22
Ustavno kazensko procesno pravo - Rec, 6/31
Ustavno sodstvo - Rec, 9/30
Vročanje odsotnim odvetnikom - Mn, 6/19

Marta Klampfer
Oblikovanje izvršljivih denarnih in nedenarnih zahtevkov v individualnih delovnih sporih - Pril, 9/I-VIII

Letno kazalo

Marko Knafeljc
In memoriam Vladimir Kreč - Zap, 6/7

Joža Konečnik
Kako sem kandidirala za poslanko...Zap, 9/28

Rok Koren
K osnutku zakona o industrijski lastnini - Zastopanje pred sodiščem - Mn, 7/10

Miran Kos
Stečajne odpravnine - Mn, 6/20

Bojan Kukec
Češka: "Odvetništvo" - izbirni predmet na pravni fakulteti že tretje leto - Zap, 7/8
Do kvalitetne spremembe odvetniške zakonodaje s sodelovanjem odvetnikov - Intervju z ministrico za pravosodje Barbaro Brezigar - Int, 8/3
Do večje priljubljenosti s kakovostnim delom - Intervju z novim predsednikom OZS Borisom Grosmanom - Int, 7/3
Francija - tudi odvetniki so že stavkali - Zap, 9/11
Mediji o odvetništvu: Odvetnike (tudi) pretepajo - Zap, 6/28
Mediji o odvetništvu: "Imamo v Sloveniji res mafijske odvetnike?" - Zap, 7/30
Mediji o odvetništvu: V Haagu odvetniki podkupujejo kliente - Zap, 8/33
Mediji o odvetništvu: Domači, "evropski" in tuji odvetniki - Zap, 9/33
Nova stavba fakultete - življenjsko delo - Intervju z dr. Janezom Kranjcem, dekanom Pravne fakultete v Ljubljani - Int, 9/4
Slovensko sodstvo na poti v Evropsko uniji - Intervju s predsednikom Vrhovnega sodišča RS mag. Mitjo Deisingerjem - Int, 6/3
Odvetniki na temni strani meseca (IV): Dr. Franc Leskovic: advokat, ki ni poznal dolžnosti... - Zap, 6/27
Odvetniki na temni strani meseca(V): Prof. dr. Boris Furlan - Odvetnik, ki je bil obsojen na smrt kar v dveh režimih - Zap, 7/27
Poljska - novi položaj odvetnikov in pravnih svetovalcev - Zap, 6/16
Odvetnikove "Pesmi, slike, misli" - Rec, 9/32
"Sodniki naj predlagajo spremembe ustave o volitvah sodnikov" - Por, 8/33
Tuji odvetniki na Češkem - Zap, 9/12
Vloga odvetnika pri alternativnem reševanju sporov - Čl, 8/11
Življenje v odvetništvu - Rec, 7/28

Sabina Klun Lavš
Srečanje mladih odvetnikov - AIJA - Por, 8/29

Alenka Malenšek
Konferenca CCBE o azilu, migracijah in zaščiti civilnih svobočin in človekovih pravic v Evropi - Por, 6/17

Tanja Mehle
Povrnitev odvetnikovih stroškov - z vključenim DDV - Mn, 7/14

Kati Mininčič
Novogoriški območni zbor odvetnikov - Por, 8/32

Ramon Mullerat
Odvetništvo leta 2010 - Čl, 8/15

Konrad Plauštajner
Aktualna vprašanja odškodninskega prava - Pril, 8/I - IV
CCBE spreminja svoj odnos do držav tranzicije - Por, 9/9
1800 - december - 2000 - Uv, 9/1
Zasedanje CCBE v Stckholmu - Por, 7/8
Zasedanje Stalnega odbora CCBE - Por, 8/28

Karlo Primožič
11. člen ZPP - pravni "monstrum" - V Italiji je kaznovanje odvetnikov v pristojnosti odvetniških zbornic - Mn, 8/26
Italija: O izobraževanju odvetniških pripravnikov, dohodkih odvetnikov in disciplinskih postopkih - Zap, 6/13
Tudi odvetniki (lahko) stavkamo - Zap, 9/11

Jaka Repanšek
Pamfil, št. 4 - Zap, 7/7

Margareta Zakonjšek Rupnik
Tradicionalno srečanje s hrvaškimi kolegi - Por, 9/26

Mitja Stupan
Ob koncu mandata - Uv, 7/1

Nevenka Šorli
"Izdaja poklicne skrivnosti samo z izvirnikom listine?" - Ob odločitvi diosciplinskega tožilca OZS - Mn, 8/24
Koliko sodnikov potrebuje Slovenija - Mn, 6/18

Janez Tekavc
Črne toge - nova odvetniška moda - Zap, 9/29

Anton Tomažič
IUS-INFO kot središče pravnih informacij - Zap, 6/33

Miha Trampuž
Odvetniške storitve kot avtorska dela - Čl, 9/6

Uredniški odbor živahno razpravlja ob snovanju vsebine sleherne številke našega glasila - in proložnostni fotograf nas je takole ujel na decembrskem srečanju v sejni sobi naše zbornice:
Na sliki so od desne: vedno kritični Jože Ilc, dosledno konstruktivni dr. Konrad Plauštajner, zamisli in predlogov polni odgovorni urednik mag. Bojan Kukec, zagnani zagovornik kakovostne rasti glasila Hinko Jenull, koristni sodelavec iz zamejstva dr. Karlo Primožič in zunanji urednik za izvedbo projekta Dušan Skok. Šesti član odbora mag. Drago Demšar pa se je žal znova opravičil...

Dr. Miha Trampuž

ODVETNIŠKE STORITVE KOT AVTORSKA DELA

Pravno delo je lahko zelo kreativno. Čeprav ne dosega takšne množičnosti, splošne pozornosti in priznanja, kot npr. glasbena ali književna ali likovna dela, pa je kreativnost pravnikove izražene misli in besede lahko povsem enakovredna omenjenim področjem. Članek obravnava najprej splošne predpostavke, ki morajo biti izpolnjene za vsa avtorska dela. Nato pa so z vidika slovenske ter tuje doktrine in sodne prakse analizirana konkretna dela v okviru pravne in posebej odvetniške dejavnosti, kot so: pravna besedila nasploh (osnutki zakonov, privatne tehnične norme, osnutki sodnih odločb), odvetniške sodne vloge (pripravljalni spis, pritožba), pogodbe, govori in zagovori pred sodiščem, obrazci, uredništvo. Pri vsakih od teh kategorij in z njimi povezanih dejavnosti je podana kratka ocena glede statusa avtorskega dela in izjem, ki jih s tem v zvezi dopušča veljavni slovenski zakon o avtorski in sorodnih pravicah.

Dr. Miha Trampuž

THE ATTORNEY'S SERVICES AS COPYRIGHT WORKS

Legal work can be very creative. Though it never shares mass use, general attention and public appreciationa as do musical, litterary works and fine art, the creativity of a lawyer's thought and word can be fully in par with the mentioned categories. The article first addresses the general conditions, which must be fullfilled in any protected copyright work. Then it analyzes, from the point of view of both doctrine and court practice, some concrete examples in the framework of general legal and particulary attorneys' activitity, such as: general legal texts (draft laws, private technical norms, draft court decisions), attorneys' court writings (petitions, appeals), contracts, oral presentations and plaidoyers in court, forms, editorial work. Each of these categories is given an assessment as to its possible copyrightability and the limitations, which are provided by the current Law on Copyright and Related Rightts of Slovenia.

Avtorji prispevkov v tej številki:

Dr. Peter Čeferin - odvetnik v Grosupljem. **Jože Ilc** - odvetnik v Ljubljani. **Janez Jaklič** - detektiv, pooblaščeni vročevalec. **Hinko Jenull** - odvetnik v Ljubljani. **Joža Konečnik** - odvetnica v Slovenjgradcu. **Mag. Bojan Kukec** - odvetnik na Vrhniki. **Dr. Konrad Plauštajner** - odvetnik v Celju in docent na Pravni fakulteti v Mariboru. **Dr. Karlo Primožič** - odvetnik v Gorici (Italija). **Margareta Zakonjšek Rupnik** - odvetnica v Ljubljani. **Mag. Janez Tekavc** - odvetniški kandidat v Ljubljani. **Dr. Miha Trampuž** - pravni svetovalec na Avtorski agenciji za Slovenijo

Pridružite se jim s svojim prispevkom v Odvetniku, št. 10, ki izide v marcu 2001!

Uredniški odbor Odvetnika
vabi k rednemu sodelovanju
kolegico - kolega, ki se ljubiteljsko ukvarja (tudi) s fotografijo,
da bi z njeno (njegovo) pomočjo in prispevki popestrili vsebino našega glasila.
Čimprej se nam oglasite!

Sodelavcem

Svoje prispevke - seveda podpisane, z avtorjevim naslovom - dostavite na disketi (z berljivim izpisom - najbolje 30 vrstic na stran), pisane v WORD za Okna ali kot navadno .TXT datoteko (ASCII tekst) - ali seveda tudi po elektronski pošti na naslov uredništva.

- *Strokovni članek naj obsega največ 9 strani (270 vrstic)*
- *Razprave, mnenja, recenzije - do 5 strani (150 vrstic)*
- *Komentar, poročilo, vesti itd. - do 2 strani (60 vrstic)*

Izdaja **Odvetniška zbornica Slovenije** • Predsednik: **Boris Grosman**
Odgovorni urednik: **mag. Bojan Kukec,** tel.: 01/7552-909 ali 7553-827
Uredniški odbor: **mag. Drago Demšar, Jože Ilc, Hinko Jenull, mag. Bojan Kukec, dr. Konrad Plauštajner, dr. Karlo Primožič**
Urednik: **Dušan Skok** • Tehnični urednik: **Milan Turel** • Računalniški prelom: **Vinko Kimovec** • Tisk: **Tiskarna Jože Moškrič, d. d.** •
Naslov uredništva: **Odvetniška zbornica Slovenija, Kotnikova 12, Ljubljana,**
tel. 061/300-34-20, faks: 061/23-01-965, e-pošta: odvetniska.zbornica@spika.unistar.si
Naročnina za leto 2000: **8.000 SIT** (posamezna številka: 2.000 SIT; za študente: 500 SIT)